

Worldwide Travel, Inc.

Call for special fares

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਦਿੱਲੀ, ਬੰਬੇ

734-525-7304 ਜਾਂ 800-504-3044

ਵਾਜ਼ਬ ਰੇਟ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

APPROVED MORTGAGE
THE LENDER YOU CAN TRUST

C.S. Ahluwalia
Mortgage Consultant

916.747.5801 cell
317.423.7000 fax
317.634.4391 office
cgate007@yahoo.com

1740 Lafayette Rd Indianapolis, IN 46222
Headquarters: 107 N. State Rd 135 Ste. 301 Greenwood, IN 46142
www.approvedonline.com

APNACOM
CONNECT GLOBALLY
(A joint venture with Apna Punjab)

CALL INDIA 100 USD ਡਾਲਰ 'ਚ 111 ਘੰਟੇ
(6660 ਮਿੰਟ) (LANDLINE & CELL)
ਅਮਰੀਕਾ/ਕੈਨੇਡਾ 1/2 ਸੈਂਟ ਪਰ ਮਿਨਟ

No Expiration! No Hidden Charges!
No Connection Fees! No Monthly fee!
(DEALERS WANTED) Email: apnacomidial@gmail.com

Call: 718 926 6177, 646 443 7979
112-22 Suite # 3rd Floor, 101 Ave. S. Richmond Hill, New York 11419

Eleventh Year in Publication **ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ** **Price 50¢** **Email: punjabtimes1@sbcglobal.net**
ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ **www.punjabtimesusa.com**

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 11, Issue 14, April 10, 2010 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅੱਠ ਨਵੇਂ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਉਸਾਰੇਗੀ-ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹੋਏ

ਹਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੀਰਜੈਨ): ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਥੇ ਨਵੀਂ ਖੇਡ ਨੀਤੀ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੇ 8 ਨਵੇਂ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਉਸਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਚ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਫਲੋਡ ਲਾਈਟਾਂ ਵੀ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ 6 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਆਉਟਡੋਰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਪਰਲਜ਼ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਕਬੱਡੀ ਪੰਜਾਬ-2010 ਦੀ ਲੜੀ ਤਹਿਤ

ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਉਪਰੰਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਕੇ ਖੇਡਾਂ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵਰਗੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਬੱਡੀ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਖੇਡ ਹੈ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖੇਡ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਕੈਬਨਿਟ

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਖੇਡ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਦੇਖਣ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਇਕੱਠਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਈ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਕਬੱਡੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਈ ਹੈ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਨ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੇਡ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿਚ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈ ਪੀ ਐਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਵੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਲੰਪਿਕ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਅੰਗ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਹੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਡਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਂ ਖੇਡ ਨੀਤੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਖਿਡਾਰੀ ਇਸ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੀ ਵਡੀ ਜਿੱਤ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀਆਂ ਲੰਬੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਫਸਵੇਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੇ ਬੋਰਡ ਲਈ ਪੰਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਮਲ ਕਮੇਟੀ (ਸੀ ਆਈ ਸੀ) ਦੀ ਇਕ ਸੀਟ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ। ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਸਲੇਟਾਂ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿੱਧਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸੀ। ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬੋਰਡ ਲਈ ਖੱਬੇ ਪੰਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬੀਬੀ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਘੁੰਮਣ

989, ਭਾਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੱਟੂ 953, ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ 925, ਭਾਈ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 912 ਅਤੇ ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ 895 ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜੇਤੂ ਰਹੇ। ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ-ਡਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 881, ਭਾਈ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 869, ਭਾਈ ਮਹਾਂਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੂੰ 864, ਬੀਬੀ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਘੇੜਾ ਨੂੰ 852 ਅਤੇ ਭਾਈ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਨਜਾ ਨੂੰ 845 ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ। ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇਕ ਸੀਟ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਭਾਈ ਮੱਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ 892 ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਜਦੋਂਕਿ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੀ ਬੀਬੀ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ 879 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ 9 ਦੇ 9 ਮੈਂਬਰ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤਕ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕਰੀਬ 12

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 8 'ਤੇ)

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬੀਬੀ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਘੁੰਮਣ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੱਟੂ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੱਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

Wraich Transport LLS
North American Truck Stop

14320 Slover Ave., Fontana, CA 92337

ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (ਟੀਮ ਅਤੇ ਸੋਲੋ) ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ ਜਾਂ ਨੌਰਥ ਈਸਟ ਦੇ ਰੂਟ ਹਨ

*We have trailer engine for carrier and thermo king
*North american truck stop offer all kind of truck repair @ economy price.
*We have special deal on oil change \$189+

ਤੁਰਤ ਕਾਲ ਕਰੋ: 800-746-6201, 9093-350-3310

Dhade & Associates, PC **Immigration Lawyers**

WE FIGHT FOR YOUR RIGHTS!

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਵਕੀਲ

*ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਵੀਜ਼ੇ (ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਆਦਿ)
*ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ *ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ
*ਅਭਿਆਸਤਾਮੈਂਟ ਆਫ ਸਟੇਟਸ *ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ
*ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
*ਅਸੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ 6 ਤੋਂ 12 ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

Randhir Singh Garcha
Immigration Lawyer

Herman Singh Dhade
Immigration Lawyer

Ph: 248-254-3441
www.eagle.pro
e-mail: info@eagle.pro

28800 Orchard Lake Road, Suite 135, Farmington Hills, MI 48334

ਇਕ ਸੰਗੀਤ ਭਰੀ ਸ਼ਾਮ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਨਾਂ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਇਥੋਂ ਦੀ ਇਕ ਸਬਰਬ ਸ਼ਾਮਬਰਗ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ। 27 ਮਾਰਚ ਦੀ ਸ਼ਾਮ। ਮੌਕਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 10ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦਾ ਜਸ਼ਨ। ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਇਲੀਨਾਇ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਆਇਓਵਾ, ਓਹਾਇਓ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਰਜੀਨੀਆ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਅਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਇਕੱਠ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਕੁਝ ਮਹਿਮਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਆਏ ਲੋਕ ਗਾਇਕਾਂ ਬੱਬੂ ਗੁਰਪਾਲ, ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਸੁਖਵੀਰ ਸੁੱਖ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਥਾਨਕ ਗਾਇਕਾਂ ਨਿਮਾ ਡੱਲੇਵਾਲ, ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀ ਅਤੇ ਸੁਰ 'ਚ ਬੱਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਪਿਤ ਬੱਧਾ

ਨਿਰਮਲ ਨਿਮਾ

ਕਿ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਇਹ ਸੁਬਦ ਨਿਕਲਣ ਲਗੇ-ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਿਰਾਂ ਬਾਅਦ ਮਾਨਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਵਾਰਿਸ ਦੀ ਹੀਰ ਨਾਲ ਸੂਰੂ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਮਿਰਜ਼ਾ ਵੀ ਗਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਛੱਲਾ ਵੀ। ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ ਰਿਹਾ-ਬੱਬੂ, ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਵਲੋਂ ਰਲ ਕੇ ਗਾਈ ਗਈ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਅੰਦਾਜ਼ ਦੀ ਕਲੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਆਏ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ ਅਤੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਜ

ਵਾਲੀਆ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ, 'ਬਈ ਇਹ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲਾਂ ਵਾਲਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਬੱਝ ਗਿਆ'। ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ-ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਆਏ ਕਰਨ ਗਿੱਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, ਬਈ ਰੰਗ ਬੱਝ ਗਿਆ, ਸਵਾਦ ਆ ਗਿਆ। ਮਿਲਵਾਕੀ ਤੋਂ ਆਇਆ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਗਾਇਕ ਭਲਾ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸ਼ੋਅ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲੋਂ ਘੱਟ ਹਨ, ਜੇ 'ਘਰ ਦਾ ਜੋਗੀ ਜੋਗਤਾ, ਬਾਹਰ ਦਾ ਜੋਗੀ ਸਿੰਘ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅੱਠ ਰੱਤੀਆਂ ਵੱਧ ਹੀ ਹਨ, ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੈਸੇ ਬਹੁਤੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਘੱਟ ਵਿਚ ਸਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ, ਓਹਾਇਓ ਤੋਂ ਆਏ ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਉਮਦਾ ਗਾਇਕੀ ਤੋਂ ਐਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਗਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਨੌਟ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੁੱਟੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਆਏ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ

ਤੋਂ ਜੁੜੇ ਸ. ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਖਬਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਮ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਰਗਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ

ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ ਦੀ ਸ਼ੈਰੀ ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿਚ ਰਖਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਐਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਡੈਮੋਕਰੈਟ

ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਕਤ ਮਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤੰਗੀ ਪੈਸ ਨਾ ਆਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ (ਖੱਬਿਓਂ ਸੱਜੇ) ਜੈ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਗਾਇਕ ਨਿਮਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਸੰਨੀ ਧੂੜ, ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ, ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ।

ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਸੇਧ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਜਰਾ ਵੀ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਖਰੀ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਬੇਲਾਗ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਡੇਢ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਅਖਬਾਰ ਛਪਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਕੱਦ-ਕਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕ ਸ.

ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਨੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਅੱਜ ਜਿਸ ਵੀ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ

ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ, ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਗੁਰਮਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਬੀਬੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕਦੇ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪਾਠਕ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ. ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 10ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਪਾਠਕਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਮਾਲੀ ਪੱਖੋਂ ਭਰਵੀਂ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਆਪਣੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਦਮੀਂ ਚਲਦਾ ਰਹੇ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਲੋਂ ਧੜੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਿ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਤਰਲੇਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ ਦਾ ਕਾਲਮ ਲਿਖਤਮ, ਅਸ਼ੋਕ ਭੋਰੇ ਦਾ ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ, ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ ਦਾ ਏਨੀ ਕੁ ਬਾਤ, ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਆਈ ਬਾਤ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ ਦਾ ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ, ਸਵਰਨ ਟਹਿਣੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ ਕੁਲਵੰਤ

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਢੋਲੀ

ਦੇ ਬਾਵਾਂ ਤੋਂ ਨਾਲੇ ਨਾਲ ਛਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਕਰੀਬ 38 ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਵੈਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੇ ਪਾਠਕ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਸਥਾਈ ਕਾਲਮ ਕੈਨੇਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਧਾਰੇ ਲੈ ਕੇ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਈਸਟ ਕੋਸਟ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਲਦ ਹੀ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਬੱਡੀ

ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੇ ਵੀਡੀਓ

ਸਿਆਨ ਵੀਡੀਓ

ਫੋਨ: 734-261-0936

ਸੁਖਵੀਰ ਸੁੱਖ

ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਜੂ

ਰੱਬ ਜਾਣਦਾ', 'ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਹੋਰ ਨਹੀਂ' ਆਦਿ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਸੁੱਖਵੀਰ ਸੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਸ਼ੋਅਰੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਕਰਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਉਥੇ ਆਪਣੀ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ 'ਦਿਲ ਦਾ ਹੋਵੇ ਚੰਗਾ ਬੰਦਾ ਯਾਰ ਬਣਾ ਲਈਏ' 'ਕਾਹਨੂੰ ਬਾਲਦੈ' ਬਨੇਰੇ ਉਤੇ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ' ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਗਰ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਜਮਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ ਫੇਰਿਆ, ਇਕ ਨਵੇਂ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਲੀ ਗਾ ਕੇ।

ਮਿਲਵਾਕੀ ਤੋਂ ਆਈ ਪੂਜਾ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗਾ ਕੇ

ਬੱਬੂ ਗੁਰਪਾਲ

ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੋਜ਼ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਮਾ ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਵੀ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ।

ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਲੀਨਾਇ ਦੇ ਸਟੇਟ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਡੇਵਿਡ ਮਿਲਰ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਾਜਰੀ ਲਵਾਉਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਕਰਦਿਆਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਚੁਣੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਟੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਕਾਰਗਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ।

ਪੂਜਾ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਥੇ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੱਬੂ, ਰਾਜੂ, ਸੁੱਖ, ਨਰਿੰਦਰ ਬੱਗਾ, ਢੋਲੀ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੱਦਾਹ ਤੇ ਐਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਹੱਥ ਵਟਾਇਆ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦਾ ਹੱਥ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਵਟਾਇਆ।

ਇਸ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਦਿੱਤਾ ਨਰਿੰਦਰ ਬੱਗਾ ਨੇ ਜਦੋਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਇਆ ਐਂਮ੍ਰਿਤਪਾਲ, ਸੇਨੂ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 19 'ਤੇ)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ, ਲੈਨਸਿੰਗ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)

4701 Pleasant Grove, Lansing, MI 48910 Ph: 517-272-0231

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਅਨਾਪੋਲਿਸ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਮਿਲਵਾਕੀ, ਡਿਟਰਾਇਟ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਸਕੀਗਨ, ਜੈਕਸਨ, ਫਲਿੰਟ, ਸਾਗੀਨਾਅ, ਕੈਲਮਜ਼ੂ, ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ

ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 17 ਅਪਰੈਲ 2010

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 17 ਅਪਰੈਲ 2010 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਸਵੇਰੇ 9.00 ਵਜੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ (ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਪੁਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ)। ਭਾਈ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਗੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਰਿਵਰਫਰੰਟ ਪਾਰਕ, (ਲੈਨਸਿੰਗ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਪਾਰਕ) ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸੇ ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਪਰੇਡ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰੂਟ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਇਸੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਹੀ ਆ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰੇਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲਣਗੇ। ਪਰੇਡ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਰਿਵਰ ਫਰੰਟ ਪਾਰਕ (300 N. Grand Ave, Lansing, MI 48933) ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।

JJE Judge Entertainers & Laddi Entertainers Presents

ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

Sukhwinder Sukhi **Baljit Malwa** **Pamma Malhi** **Babli Brar** **Shinda Shouk** **Kanchan Bawa**

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਲੋਕ ਕਲਾਕਾਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸੁੱਖੀ, ਬਲਜੀਤ ਮਾਲਵਾ, ਪੰਮਾ ਮੱਲੀ, ਬਬਲੀ ਬਰਾੜ, ਛਿੰਦਾ ਸ਼ੌਂਕੀ ਅਤੇ ਕੰਚਨ ਬਾਵਾ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਗੇ।

*ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਗਤਕੇ ਦੀ ਟੀਮ *ਤਾਜ਼ਾ ਜਲੇਬੀਆਂ
*ਗਰਮਾ ਗਰਮ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ
*ਧਾਰਮਿਕ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦਾ ਸਟਾਲ ਲੱਗੇਗਾ

Sponsors: Grill of India, Flint (MI) 810-230-7090
Ajay Badhwar Tax and Accounting Services 517-393-0720.
Swagath Foods, Lansing (MI) 517-333-6536
Trepco Wholesale Groceries, 248-546-3661
Jalebie & Pakora by K.K. Pamma 847-219-7432.

Worldwide Travel
1-800-504-3044

WESTERN UNION

Contacts:

Gurudwara Sahib (517) 272-0231
Ladi Multani (517) 204-4171
S. Balbir Singh (517) 402-1811
S. Kuldip Singh (President) 517 402 4910

Gurdev Singh, Kuldeep Singh, Bakhshish Singh, Jaswant Singh, Karnail Singh, Sukhjinder Singh, Kulvir Singh, Kashmir Singh, Balwinder Singh, Gurjinder Singh, Balvir Singh Habibwal, Kulwant Singh, Rinku, Resham Singh, Daler Singh, Manjit Singh, Nimal Singh, Swarn Singh, Ruby, Bila, Gulab Singh, Sukhwinder Singh, Kulwinder Singh, Rajinder Singh.

Free city parking across the Park on Capital Ave.

Visit us on the web:
punjabtimesusa.com
To Advertise with us
call: 847-359-0746
Fax: 847-705-9388

ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ 'ਚ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ 18 ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਏਗਾ

ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਓਹਾਇਓ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਹੈਮਿਲਟਨ ਵਲੋਂ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਵਿਸਾਖੀ ਆਉਂਦੀ 18 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਅਤੇ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦਾ

ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਵਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਫੰਡਰੇਜ਼ਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਰੈਫਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਏਗਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਭਾਈ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗਤ ਦੀ ਵਧਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੱਤ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਂਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਹਰ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਸਾਲ 2009-2010 ਲਈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬੀਬੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ, ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸ. ਨਿਰਵੈਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ ਸਿੰਘ, ਸ. ਬਲਦੇਵ

ADMISSION TO MEDICAL SCHOOL

Open for May and September 2010 and January 2011 Semesters

*All Saints University of
Medicine, Aruba*

A Great Place to Build a Solid Medical Foundation at "One Happy Island"

Offers MD Degree Program: MD Degree Recognized In:

Five Years (High School Graduates)
Four Years (BSc Graduates)
MCAT not Required

United States (ECFMG)
Canada (MCC)
Listed in WHO Directory

Why Choose ASUM?

- ✓ Small class sizes, enhancing the learning experience
- ✓ Professors are able to give individualized personal attention to each student
- ✓ Experienced and full time faculty enrich student academics
- ✓ Affordable tuition fees
- ✓ Individually sponsored merit based scholarships
- ✓ US & Canadian licensed visiting professors
- ✓ Warm, friendly, and safe atmosphere.
- ✓ A great place to study and graduate - Aruba, One Happy Island!

Student of All Saints University

University Campus, Aruba

OPEN HOUSE

at

Ramada Hotel & Suites
780 North Ave
Glendale Height, IL 60139
Seminar
April 25th, 2010

12 Noon to 4 p.m.

For more information call: Glenda @ 973 925 5622

United States Admission Office:
All Saints University of Medicine
695 Broadway
Paterson, NJ 07514
Tel: 973 925-5622
Fax: 973 925-5621

www.asumaruba.org

The Aruba Campus:
All Saints University of Medicine
Hato 3E and 3F
Oranjestad, Aruba
Tel: 297 583-2126
Fax: 297 583-2127

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮਾਡਲ

ਕਰੀਬ 17 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੰਗਰ ਹਾਲ (ਬੇਸਮੈਂਟ) ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਮਾਇਆ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰੈਫਲ ਸਿਸਟਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਟਿਕਟ ਦੀ ਕੀਮਤ 750 ਡਾਲਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਟਿਕਟ ਉਤੇ ਇਕ ਮਰਸਡੀਜ਼ ਕਾਰ ਜਾਂ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਨਕਦ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਕੱਤਰ ਆਦਿ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਿ ਕੇ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੈਫਲ ਟਿਕਟ ਜਾਂ ਮਾਇਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 513-379-9846 ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸ. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਬਿਲਕੁ ਫੋਨ 513-860-3001 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Tanya's Beauty Salon
40-39 75 St.
Jackson Heights NY 11373

- Threading Waxing
- Facial Men & Women
- Anti-Aging Facial
- Bleach
- Hair Cut, Color and Style

Inf: (718) 478-9009

ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਇਲਾਜ
ਸਿੱਧੀ ਕਾਲ ਕਰੋ 630-479-0031

- ਇੰਸੋਰੈਂਸ ਨਹੀਂ? ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ! 20-40% ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ Invisalign (Clear Braces) ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ? ਮੁਫਤ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲਓ।
- ਦੰਦਾਂ ਤੇ ਮਸੂਤਿਆਂ ਦੀ ਬਦਬੂ, ਖੂਨ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ? ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਵੀਨ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ, ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੇ ਤੇ Fillings, Dentures,
ਚਮਕਦੇ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅੱਜ Crowns, Bridge, Veneers,
ਹੀ ਅਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਓ Extractions, Cleaning,

Dr. Harjinder Khaira DMD & Associates

Lakestreet Dental
490 W. Lake Street, Suite 107
Roselle, IL 60172
630-894-8008

Lakeland Dental
115 E. State Rd.,
Island Lake, IL 60042
847-526-1920

computer agents

SERVICE - SOFTWARE - SOLUTIONS

Virus Removals \$80
Data Backup \$50
Networking \$85
Business Solutions

FREE DIAGNOSTIC SERVICE

CALL US TODAY!

847-387-3883

211 Northwest Hwy., Barrington, IL 60010

HOURS

MONDAY - SATURDAY
9AM - 4PM

ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ, ਸਟਾਕਟਨ

***ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਜਦ ਸੰਪਾਦਕੀ ਹੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਤਾਂ ਰੋਲਾ ਕਿਉਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ-ਮੰਗਤ ਰਾਏ ਬਾਂਸਲ**

-ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਾਰ ਵਾਰ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮਾਫੀਆਂ ਮੰਗ ਕੇ ਜਾਨ ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸੰਪਾਦਕ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਸੁਧਰ ਜਾਵੇ।

***ਕੁੰਡ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਮੈਂ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਆਇਆ ਹਾਂ-ਰੰਗੀਲਾ ਸਾਧ ਸੱਤਿਆਨੰਦ**

-ਇਉਂ ਕਹੋ ਬਈ ਪੋਚੇ ਪਾ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਅਸਲੀਅਤ ਤਾਂ ਬੋਝੀ ਅਗਲੇ ਯੂ ਟਿਊਬ 'ਤੇ ਵੇਖ ਈ ਚੁੱਕੇ ਐ।

***ਸੁਖਬੀਰ ਵਲੋਂ ਯੂ ਏ ਈ 'ਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯਾਦਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲ**

-ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤੈ ਬਈ ਤੁਸੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਜੋਗੇ ਈ ਓ! ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਰਾਮਵਾਲੀਏ ਕੋਲ ਆ ਗਏ ਐ।

***ਦੁਨੀਆਂ 'ਚੋਂ 30 ਫੀਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ**

-ਬਚਦੇ 70 ਫੀਸਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਐ।

***ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਯਾਤਰਾ ਭੱਤਾ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋਇਆ**

-ਅਖੈ! ਐਨਾ ਵੱਡੇ ਸੀਰਨੀ ਮੁਤ ਮੁਤ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ।

***ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਿਸਮ 'ਪੀ ਏ ਯੂ-201' ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ**

-ਤਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ!

***ਅਲੈਕਸਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪਿਛੋਂ 'ਸਪੋਕਸਮੈਨ' 'ਅਜੀਤ' ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ-ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ**

-ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ 'ਚ?

ਲੈਨਸਿੰਗ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ 17 ਨੂੰ

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਲੈਨਸਿੰਗ ਵਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਡਿਟਰਾਇਟ, ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਸਾਊਥ ਬੈਂਡ, ਮਿਲਵਾਕੀ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਸਕੀਗਨ, ਜੈਕਸਨ, ਫਲਿੰਟ, ਸਾਗੀਨਾਅ, ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਹੋਰ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ 17 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਲੈਨਸਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 17 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਸਵੇਰੇ 9.00 ਵਜੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਈ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਕੰਵਲਜੀਤ ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ

ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢਾਂਡੀ ਜਥੇ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਗੇ। ਇਸ

ਉਪਰੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਰਿਵਰਫਰੰਟ ਪਾਰਕ, (ਲੈਨਸਿੰਗ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਪਾਰਕ) ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਰੇਡ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਅਰੰਭ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰੂਟ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਇਸੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਹੀ ਆ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰੇਡ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਰਿਵਰ ਫਰੰਟ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਗਤਕੇ ਦੀ ਟੀਮ ਇਸ ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਰਟ ਦੇ ਜੋਹਰ ਦਿਖਾਏਗੀ। ਗਰਮ ਪਕੌੜਿਆਂ, ਜਲੇਬੀਆਂ ਅਤੇ ਧਰਮਿਕ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਸਟਾਲ ਲੱਗਣਗੇ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ, ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ

(ਇੰਡੀਆਨਾ) ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਤੋਂ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੱਸਾਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਲੋਕ ਕਲਾਕਾਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸੁੱਖੀ, ਬਲਜੀਤ ਮਾਲਵਾ, ਪੰਮਾ ਮੱਲੂ, ਬਬਲੀ ਬਰਾੜ, ਛਿੰਦਾ ਸੌਂਕੀ ਅਤੇ ਕੰਚਨ ਬਾਵਾ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਗੇ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਲਾਡੀ ਮੁਤਲਾਨੀ 517-204-4171, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ 517-402-1811 ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ 517-402-4910 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਲੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਫ੍ਰੀਸਾਂ 'ਚ ਵਾਧਾ

ਲੰਡਨ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀਜ਼ਾ ਫ੍ਰੀਸ 'ਚ 54 ਪੇਂਡ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਸ਼ਰਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀਜ਼ਾ ਨਾਂਅ ਦੀ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਆਉਣ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀਜ਼ਾ ਫ੍ਰੀਸ 145 ਪੇਂਡ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 199 ਪੇਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਆਸ਼ਰਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀਜ਼ਾ (ਡਿਪੈਂਡੈਂਟ ਲਿਓਟੇਵਜ਼ ਵੀਜ਼ਾ) ਤਹਿਤ 1680 ਪੇਂਡ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਲਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਵਧੀਆ ਵੀਜ਼ਾ ਦਰਾਂ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਐਲਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਨਵੀਂ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤਹਿਤ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ, ਮਾਪੇ, ਚਾਚਾ-ਚਾਚੀ ਜਾਂ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਬਰਤਾਨੀਆ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਣਗੇ।

ਨਕਸਲੀ ਹਮਲੇ 'ਚ 75 ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ

ਕਲਕੱਤਾ: ਸੂਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦਿਆਂ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੇ 75 ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦਕਿ 150 ਤੋਂ ਵਧ ਲਾਪਤਾ ਦੱਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਦਾਂਤੇਵਾੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਜਿੱਥੇ ਸੂਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਉਥੇ ਲਗਾਤਾਰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਚਿੰਤਲਨਾਰ ਤੋਂ ਟਾਰਮੇਟਲਾ ਪਿੰਡ ਦਰਮਿਆਨ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ 6.00 ਵਜੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੇ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਾਡੈਂਟ ਮੀਨਾ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਾਡੈਂਟ ਸੱਤਿਆਵਾਨ ਸਮੇਤ 75 ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਹੋਲਦਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੀ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਂਝੀ ਟੀਮ ਚਿੰਤਲਨਾਰ ਤੋਂ ਟਾਰਮੇਟਲਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜੰਗਲ 'ਚ ਲਗਾਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੇ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ।

PANNUN THE LAW FIRM
ATTORNEYS & COUNSELLORS

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਂਡ ਲਾਅ

ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?
ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ
☐ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲਜ਼
☐ ਰੀਲੀਜ਼ਿਅਸ ਵਰਕਰਜ਼
☐ ਬੋਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼

ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਿਜ਼
☐ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼
☐ 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼
☐ ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ

NEW YORK
T 718.672.8000
JACKSON HEIGHTS, NY 11370
* ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK ONLY

CALIFORNIA
T 510.796.9000
39300 CIVIC CENTER DR.,
SUITE 170 FREMONT, CA 94538
FREMONT, CA 94538

The Karn Gill Radio Show
TUESDAY(S)
8:00 PM till 9:00 PM
680/690 AM

Karn Gill, Realtor
44644 Ann Arbor Road Suite A
Plymouth, MI 48170
Cell: (734) 612-9984
Email: KarnGill@Hotmail.com
Website: www.KarnGill.com

COLDWELL BANKER Preferred, Realtors

Serving Michigan's Greater Detroit Communities

Topics:
-Bollywood Movie Songs
-Discussions / Debates
-Community Events
-Every Day Issues
-Interviews

Language:
- Hindi
- English
- Punjabi
- Gujarati
- Urdu

If you want to buy or sell a home in Michigan always go with the winner!

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ???

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਬਚਾਓ ਅਤੇ ਜਾਨ ਸੁਖੀ ਕਰੋ

- ✓ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪੇਮੈਂਟ 60% ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ
- ✓ ਲੇਟ ਫੀਸ ਅਤੇ ਓਵਰ ਲਿਮਿਟ ਫੀਸ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ
- ✓ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਬਚਾਓ
- ✓ ਆਪਣਾ ਕਰੈਡਿਟ ਬਹਾਲ ਕਰਾਓ, ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਤੋਂ ਬਚੋ

ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:
ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 877-899-6244
www.tryemc.com

We Work in All 50 States

ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ

ਘਰਾਂ/ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਕਾਰਪੈਟ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਪੁਆਉ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਰੱਗ ਹਰ ਇਕ ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਿਚ, ਕੀਮਤਾਂ ਇਨੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਆਓ! ਦੇਖੋ ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਚੋਣ ਭਰਪੂਰ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੋਅਰੂਮ

ਫਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਵਾਂਗੇ

Same day service in Chicago and suburbs

Amar Carpets Inc

ਵੈਸਟਰਨ ਅਵੈਨਿਊ ਤੋਂ ਅਧਾ ਬਲਾਕ ਵੈਸਟ, 2423 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਕਾਲ ਕਰੋ : ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

Ph: 773-508-5253, 773-507-8043, Fax: 773-508-5249

Punjab Times
Established in 2000
11th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu
Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

Our Columnists
Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Baljit Basi
Prof. Kulwant S. Romana

California Bureau:
Mandeep Mann
661-889-1927
Shiara Dhindsa
Photographer
661-703-6664

Director Community & Business Relations:
Sunita Chopra
Ph:773-370-7106

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-279-1422

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusetts, Washington, Kansas, Minnesota, New York

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 80 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 375 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer
The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.
Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.
All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਅਰਬ ‘ਚ ਫਸੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਕਾਵਾਂ ਰੌਲੀ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ
ਜਲੰਧਰ: ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦਾ ਹੋਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵੱਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਆਉਂਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਐਕਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਇਹ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਅਖਬਾਰੀ ਬਿਆਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ, ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਰੱਬ ਆਸਰੇ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹੇ ਹਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ 17 ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਤਕੜਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਚੱਲ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਮਿਆਂ ਮਿਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲੀ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਪਟਿਆਲਵੀ ਰਾਜੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਉਠਾਇਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਓਹੜ ਪੋਹੜ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਂਜ਼ ਵੱਡਾ ਬਾਦਲ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਬਾਦਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਕਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਜਾਂ ਉਥੇ ਵੱਸਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਿਪਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਭਾਵੇਂ

ਰਸਮੀ ਜਿਹਾ ਰੌਲਾ ਤਾਂ ਬਬੇਰਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵਲ ਉਕਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਆਖਿਰ ਇਨੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲ ਕਿਉਂ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇਥੇ ਚੰਗੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਰਜਾਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ 17 ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਚਰਚੇ ਫਿਰ ਤੁਰ ਪਏ ਹਨ।
ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦਾ ਆਪਣੀ ਵਿੱਤ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਵਲ ਰੁਖ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਆਰਥਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਅਰਬੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੈਰ ਹਨਰਮੰਦ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੀ ਨੀਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਚੇਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਜੇਈ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਸਫ਼ਾਰਤਖਾਨੇ ਦੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
ਸ਼ਾਰਜਾਹ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਿਰਾ ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਰਜਾਹ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਰੱਖਣ, ਪੀਣ ਅਤੇ ਪਿਲਾਉਣ ‘ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਤਲ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਸਤਗ਼ਾਸਾ ਪੱਖ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੁਖਾਲਾ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਲੋਂ ਚੰਗਾ ਵਕੀਲ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ, ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ‘ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਓਨੀ ਦੇਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਾਹਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਵਿਚ ਫਸੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਢੁਕਵੀਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਹੈ।
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਮੁਲਕ ਆਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਫ਼ਾਰਤਖਾਨੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ਾਰਤਖਾਨੇ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 70 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ 17 ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ਾਰਤਖਾਨੇ ਨੂੰ ਇਸ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਤਿਵਾਦ ਜਾਂ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।
ਹੁਣ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ਾਰਤਖਾਨੇ ਵਲੋਂ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਠੋਸ ਸਮਝ ਬਣਾ ਕੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸ਼ਾਰਜਾਹ ਵਿਚ ਬਿਪਤਾ ਵਿਚ ਫਸੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।
ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਸੇ ਪਰਵਾਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸਰਦਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ

ਮਦਦ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਸਲੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਸਬੰਧੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
ਖਾੜੀ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਵਿਚ ਸਾਢੇ 17 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਹਨ। ਸਾਲ 2008 ਦੌਰਾਨ ਖਾੜੀ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ 52 ਅਰਬ ਅਮੀਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੀ ਕਮਾਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ 13 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਵਿਚੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜਿਵੇਂ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਗਏ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲਾਵਾਰਸ ਰੁਲਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਤਬਕੇ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਕੇ, ਗਹਿਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਡ ਭੰਨਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਗਾਨੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਹੈ।
ਸਾਡਾ ਮੁਲਕ ਇਸ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪਾੜੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਝੋਲੀ ਅੱਡ ਕੇ ਬੇਕਸੂਰ ਪੁੱਤਾਂ ਦੀ ਖੋਹ ਕਿਉਂ ਮੰਗਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ‘ਤੇ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਡੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੂਹ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹਮਵਤਨ, ਬਿਗਾਨੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਏਨੇ ਬੇਆਸਰਾ ਕਿਉਂ ਹਨ? ਕਿਤੇ ਬੁੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅੱਕ ਕੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੁਲਦੇ ਮੁੰਡੇ ਸਾਡੀ ਚੁੱਪ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ?

ਲਾਸ ਵੇਗਸ ਦੇ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਲਾਸ ਵੇਗਸ, ਨੇਵਾਡਾ: ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਕਲਾਰਕ ਕਾਉਂਟੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਆਏ ਲੋਕ ਗਾਇਕਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸੁੱਖ, ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਜੂ, ਬੱਬੂ ਗੁਰਪਾਲ ਅਤੇ ਇਸ਼ਮੀਤ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕਾ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਢੁਕਵੀਂ ਸ਼ੋਅਰੋ ਸ਼ਾਇਰੀ ਅਤੇ ਕਾਵਿਕ ਟੇਟਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਰਿਵਰਸਾਈਡ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਬਰਕਲੇ, ਯੂ ਬੀ ਸੀ ਗਰਲਜ਼ ਭੰਗੜਾ (ਕੈਨੇਡਾ) ਆਦਿ ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਨਾਚ ਭੰਗੜੇ ਤੇ ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਚੰਗੇ ਜੋਹਰ ਵਿਖਾਏ। ਸਥਾਨਕ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਲਾਸ ਵੇਗਸ ਪੰਜਾਬੀ ਗਿੱਧਾ ਗਰੁਪ

ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿੱਧਾ ਟੀਮ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।
ਇੰਡੀਆ ਪੈਲੇਸ, ਗੋਲਾਰਡ ਇੰਡੀਆ, ਇੰਡੀਆ ਗਰਿਲ, ਮਾਊਂਟ ਐਵਰੈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੁਜੀਨ, ਤਾਜ਼ਾ ਇੰਡੀਆ ਕੁਜੀਨ, ਨਮਸਤੇ ਇੰਡੀਆ, ਮਾਊਂਟ ਐਵਰੈਸਟ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਅਤੇ ਪੋਰਟ ਆਫ ਸਬਜ਼ ਨੇ ਮੇਲੇ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਂਤ ਸੁਭਾਂਤੇ ਖਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਫੇਸ ਪੇਂਟਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।
ਸਥਾਨਕ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਤੇ ਜੱਜ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਜੋਲ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਹਿੰਦੀ ਵਾਲੇ ਸਟਾਲ ਉੱਤੇ ਵੀ ਮਹਿੰਦੀ ਲਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ੌਕੀਨ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਭੀੜ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਇਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਮੁਫਤ ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਰੀਬ 15 ਸੌ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ		
ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)	ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)	ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ
ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ	ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ	ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ	ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ	ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ	ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ	ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ	ਸ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ	
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ		

ਦੁਬਈ 'ਚ ਫਸੇ 17 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ

ਪਟਿਆਲਾ : ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 17 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਾਰਜਾਹ ਦੀ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਮ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਮਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਂਡ ਲੀਗਲ ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ ਨਾਮੀ ਫਰਮ ਸਾਰੇ 17 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਪੀਲ ਇਸੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾਖਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਫਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਇਸੇ ਹਫ਼ਤੇ ਸ਼ਾਰਜਾਹ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸਾਰੇ 17 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਉਧਰ ਅਮੀਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ 'ਦੋਸ਼ੀਆਂ' ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਬੀਤੀ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਮਦਦ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਪੀਤਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ। ਉਪਰੰਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ 17 ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜਗਰਾਉਂ, ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਮੋਗਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪੀਤਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਈ ਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਬਈ ਵਿਚ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ ਐਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਦੁਬਈ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨ 'ਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਲਾਪੁਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੁਬਈ (ਸ਼ਾਰਜਾਹ) ਵਿਖੇ 17 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਮੋਸ਼ੀ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਰਪਾਲ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਿਲਣੀ ਦੌਰਾਨ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੁਬਈ 'ਚ

ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 17 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਉਹ ਹਰ ਹੀਲਾ ਵਰਤ ਕੇ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਵਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 17 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ 17 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰਸਾਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਫ਼ਦ ਦੁਬਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜ਼ਮ ਸੁਲਤਾਨ ਸ਼ੇਖ ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ 17 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ। ਵਫ਼ਦ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਲਾਪੁਰੀ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਵਰਪਾਲ ਅਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾਤ ਆਦਿ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੁਬਈ ਜਾ ਕੇ 17 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਂਗੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਦਿਆਂ ਉਥੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਾਂਗੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ (ਯੂਏਈ) 'ਚ ਸਜ਼ਾ ਏ ਮੌਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ 17 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਾਰਜਾਹ 'ਚ ਆਪਣਾ ਵਕੀਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ 17 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਵੀ ਬਲ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਦੁਬਈ 'ਚ 17 ਭਾਰਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 16 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤੇ ਇੱਕ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭਰੋਵਾਲ ਦਿੱਲੀ ਬੈਠ ਕੇ ਲਾਬਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ ਮੁਸਲਿਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਦਾਰੂਲ-ਉਜੂਮ, ਤਨਜ਼ੀਮਿ ਬਹਾਬੀਅਤ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਸੋਨੀ ਹਨਫੀ ਬੋਰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਜਰਮਨੀ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਕਿਧਰੇ ਫਸ ਵੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਬਈ ਵਿਚਲੇ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਏ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸੰਜੀਦਾ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੀਤਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 20-20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੁਬਈ

ਫਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਲਈ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈਡ ਕੁਆਰਟਰਾਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰੇਗੀ।

ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਈ 'ਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸੰਘੇਵਾਲ ਦਾ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬੰਗਸੀਪੁਰਾ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਕੁਹਲੀ ਕਲਾਂ, ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਐਡੀਆਣਾ, ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਸੁਖਜੋਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇਵਾਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਗੋਖੁਵਾਲ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ, ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੁਬਾ ਸਿੰਘ, ਖੁਬਰਾਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ, ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਕੁਲਾ ਪੱਤੀ ਰਾਏਕੋਟ, ਤਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਭਾਨ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਰੱਤਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਟੱਲ ਘਨੌਰ ਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਦੀ ਸਟੇਟ ਸ਼ਾਰਜਾ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਵਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਅਫਸਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾ ਕੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ 17 ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨੰਬਰ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਵਕੀਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਉਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਬਾਦਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਦਖਲ ਮੰਗਿਆ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ ਵਰਤ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਤਾਂ ਜੋ

ਇਹਨਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਕਤਲ ਲਈ 17 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਭਾਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਚਾਓ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬੇਦਸ਼ੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਨਿਪੁੰਨ ਕਾਮੇ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੱਧ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਰਜਾਹ ਦੀ ਸ਼ਰੀਅਤ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਬੀਤੀ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ 17 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ 3 ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ ਐਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਦੁਬਈ ਸਰਕਾਰ: ਅੱਠ ਸਾਲ ਤਕ ਦੁਬਈ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪੀ.ਆਰ.ਓ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਵਸਨੀਕ ਨੇ ਇੱਥੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਹਿਮ ਸਬੰਧੀ ਅਪੀਲ

ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ। ਪਿੰਡ ਅਰਾਈਆਂ ਵਾਲਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਜੋ ਦੁਬਈ ਵਿਚ ਕੀਅਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਰਾਤਨਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਠ ਸਾਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1979 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੁਬਈ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਥੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਇਕ ਵਸਨੀਕ ਐਨ.ਪੀ. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹੋਈ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦੁਬਈ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਇਮਰਾਤ ਦੇ ਸ਼ੇਖ ਨੂੰ ਕੇਰਲਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਦੁਬਈ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ 'ਤੇ ਇਕ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ।

ਬੈਂਕ 'ਚੋਂ ਢਾਈ ਲੱਖ ਲੁੱਟੇ

ਕੁਹਾੜਾ: ਕੁਹਾੜਾ-ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਬਰਾਂਚ 'ਚੋਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦਿਨ-ਦਿਹਾਤੇ ਕਰੀਬ 8 ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਢਾਈ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲੁੱਟ ਲਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ 3 ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫੱਟਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ ਸ੍ਰੀ ਬਜਾਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਣਪਛਾਤੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਬੈਂਕ ਅੰਦਰ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਗੰਨਮੈਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੱਥੋਪਾਈ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਖੋਹ ਲਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਫੁਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜਖ਼ਮੀ ਕਰ ਕੇ ਖਾਈ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਲਗਭਗ ਰਕਮ ਲੁੱਟ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਲਸ ਵੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਲੁਟੇਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਰਾਈਫਲ ਤੇ 10 ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ ਵੀ ਲੈ ਗਏ।

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

Easy Travel Inc.

7191 Camelot Drive, Canton, MI 48187 Fax: 866-908-6663

www.easytravelinc.net info@easytravelinc.net

ਸਸਤੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ

Please call us for the lowest fare from your city to india

Tel: 734-451-9526, Toll Free 866-51-INDIA

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ Punjabi Dhaba North Shore Banquet

Fine Indian Cuisine

Restaurant & Banquet Hall

2525 W. Devon Ave., Chicago IL 60659

Lunch & Dinner Buffet

ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਪਾਰਟੀ ਬੁਕ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੇਵਾ ਲਈ ਦੇਵ ਜਾਂ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

773-262-2080, 773-764-9392

ਅਸੀਂ ਨਾਨ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਤੰਦੂਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਤੁਹਾਡੇ ਟੇਬਲ ਤੇ ਪਰੋਸਦੇ ਹਾਂ

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography (with flush mount Album)

Live Video Display with Large Screens

DJ Service with Laser Lights

Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN (725-7926)

(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767

E-mail: raj@syanvideo.com

or visit at: www.syanvideo.com

ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੀ ਵਡੀ ਜਿੱਤ

ਨਲਿਨੀ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਵਾਲੀ
ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਵਜੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸੂਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਅੱਗੇ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੀ ਲੀਡ ਵੱਧਣ ਲਗੀ ਜੋ ਵਧਦੀ ਗਈ।

ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਕੁਲ 2470 ਵੋਟਾਂ ਵਿਚੋਂ 1866 ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ 4 ਸਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਹਰ 2 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 9 ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਇਕ ਵਾਰ ਅਤੇ ਚਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ 6 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਨੂੰ 1998 ਤੋਂ 2008 ਤਕ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰਹੇ ਹੁੰਦਲ ਧੜੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਟਵੀਂ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਬੜੀ ਤਿੱਖੀ ਅਖਬਾਰੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਚੱਲੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਭੋਜੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਅਤੇ ਈ-ਮੇਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉਪਰ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਬੇਨਾਮੀ ਭੱਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵੀ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਬੁਰਾ ਮਨਾਇਆ। ਜਿਥੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀ ਹੁੰਦਲ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾਣ ਸੀ, ਉਥੇ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਉਪਜੀ ਰੋਹ ਦੀ ਲਹਿਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਟੋਕ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ

ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂਘਰ ਲਈ ਉਲੀਕੇ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਉਪਰ ਟੋਕ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੇ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਸੁਖਆਸਣ ਕਮਰਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂਘਰ ਉੱਤੇ ਗੁੰਬਦ ਲਾਉਣ ਦਾ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਆਰੰਭਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਗਤ ਦਾ ਇਕ ਵਡਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਿਨਾ ਰੁਕਾਵਟ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇ। ਹੁੰਦਲ ਧੜੇ ਉਪਰ 1998 ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਕੋਈ 5 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਦਾ ਸੀ।

ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਬਜ਼ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬੀਬੀਆਂ, 65 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ

ਅਤੇ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਚੋਖਾ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਕਾਬਜ਼ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਤਵਾਰ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਬੇਸ਼ਕ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਨਾ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਤੋਂ ਹੀ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੈਲਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਰੁਧ ਦੱਸ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗਾ ਪਰੰਤੂ ਚੋਣ ਤੋਂ ਇਕ-ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤਕ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਸਗੋਂ ਇਸ ਸਲੇਟ ਦੇ ਇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਨੂਜਾ ਨੇ ਇਹ ਈ-ਮੇਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਬੈਲਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣ ਲਈ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਏਗਾ। ਇਸ ਈ-ਮੇਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਬੈਲਟ ਨਾਲ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਖਨੂਜਾ ਦੀ ਈ-ਮੇਲ ਨੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦਾ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਲੇਟ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ ਦੇ ਅਮਾਨ-ਅਮਾਨ ਨਾਲ ਨਿਬੜ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੋਖੀ ਨੇ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ਣ ਲਈ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨੇ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੋਹਣੇ ਸੁਖਆਸਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਗੁੰਬਦ ਲਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਭਾਗਾ ਮੌਕਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਸਾਰੀ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮਾਤਾ ਆਗਿਆ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਕੈਲਮਜੂ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਮਾਤਾ ਆਗਿਆ ਕੌਰ ਨੂੰ ਲੰਘੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਇਥੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਨਿੱਘੀਆਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਹ ਪਿਛਲੀ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੈਲਮਜੂ ਵਿਚ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਹ 85 ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਹਰਪੁਰਾ ਵਿਖੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ 1925 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ 1937 ਵਿਚ ਡਾ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਡਾ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਬੜੇ ਮਿਲਾਪਭੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਨ।

ਮਾਤਾ ਆਗਿਆ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਪੁੱਤਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਨੂੰਹ ਡੋਰਿਸ), ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਨੂੰਹ ਹਰਪਾਲ ਕੌਰ), ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਨੂੰਹ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ), ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੁੱਤਰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਨੂੰਹ ਰਜਨੀਤ ਕੌਰ) ਅਤੇ ਧੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੋਤਰਿਆਂ-ਦੋਹਰਿਆਂ ਦਾ ਭਰਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਅਖਬਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਦੀ ਸੌਸ ਸਨ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇਪਰਵਿਲ (ਇਲੀਨਾਏ) ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਕੈਲਮਜੂ, ਪੋਰਟਰੇਟ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ) ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਰਾਕ 'ਚ ਲੜੀਵਾਰ ਧਮਾਕੇ, 39 ਮੌਤਾਂ

ਬਗਦਾਦ : ਇਰਾਕ 'ਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਆਸੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਯੁੱਧ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਇਸ ਮੁਲਕ 'ਚ ਪਿਛਲੇ 5 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਚਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਏ ਤਾਜ਼ਾ ਹਮਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਗਦਾਦ 'ਚ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 39 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ 10 ਅਪਰੈਲ, 2010 (ਦਿਨ ਸਨਿਚਰਵਾਰ)

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਕੈਂਟਨ)

ਫੋਨ: 734-397-7281

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

*ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
*ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ
ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ
*ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ
ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ
*2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ
ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ
ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

*National Truck
Driving School*

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi
Office: (866) 933-3038
Balhar S. Rana
Cell: 916-502-7733

4585 Pell Dr. Sacramento CA, 95838

ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਪਛੜ ਰਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਰਥਕ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ

ਪ੍ਰੋ. ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕ ਪੁਰਾਣੀ ਕਹਾਵਤ 'ਕੋਹ ਨਾ ਚੱਲੀ ਬਾਬਾ ਤਿਹਾਈ' ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਨੇ ਅਜੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਰੱਖੇ ਹੀ ਹਨ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਫੁੱਲਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਿੱਲਤ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਕੱਟਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਜੀਣਾ ਮੁਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ, ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ, ਵਪਾਰਕ ਖੇਤਰ ਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਆਗਾਜ਼ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਜਾਮ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਦੇ ਮੋਹਰੀ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਪਿਛਲੇ 3 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਛੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਹੁਕਮਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਦਾਰੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬੰਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਨਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ 10 ਤੋਂ 13 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ 'ਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ, ਜੋ ਜਨਰੇਟਰਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ 40 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਘਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਨੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਕਟੌਤੀ 'ਚ ਕੁਝ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1 ਜਨਵਰੀ 2009 ਤੋਂ 10 ਫੀਸਦੀ ਬਿਜਲੀ ਟੈਰਿਫ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਬਜਟ ਦੌਰਾਨ 3 ਫੀਸਦੀ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ 270 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹੰਝੂ ਪੁੰਡਣ ਲਈ ਸਿਰਫ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਾਧਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ 'ਤੇ 13 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ਤੇ 7 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀਵਾਲੀਆ ਹੋਣ ਕੰਢੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੋਰਾਨੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ 1400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਅਜੇ ਤਕ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਇਕ ਭਿਖਾਰੀ ਵਰਗੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਇੰਨੀ ਵਿਗੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਮਾਲ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਫੰਡ 'ਚੋਂ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਕਢਵਾਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਤੇ ਟੀ.ਏ. ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੰਡੇ ਬਸਤੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ 1800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ 700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਬੋਰਡ ਤੈਅ ਹੋਣ ਨਾਲੋਂ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਆਪਣੇ

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦਣ, ਈਧਨ 'ਤੇ ਖਰਚ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਗਭੱਗ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ 97 ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 8 ਤੋਂ 10 ਫੀਸਦੀ ਨਾਮਾਲੂਮ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮਾਸਟਰ ਰੋਲ' 'ਚ ਦਰਜ ਕੁਝ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਉਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਤਨਖਾਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਸਰਪਲੱਸ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜਾਇਕਾ ਬਦਲਣਾ ਹੋਵੇ। ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀਆਂ

ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਮਲੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਆਪਣੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਸਰਪਲੱਸ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੱਗਭੱਗ ਇਹੀ ਹਾਲ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿਚ ਸਿਰਫ

ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਿਜਲੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਫਸਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਵਿਚ (2002-07) ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਿਜਲੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਤਰੀ? ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਖੇਤਰ ਲਈ 3300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉਹ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰੇਗੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 11ਵੇਂ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵਾਧੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ 1675 ਮੈਗਾਵਾਟ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੈ। ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ 'ਚ 600 ਮੈਗਾਵਾਟ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ 'ਚ 600 ਮੈਗਾਵਾਟ, ਯੂ.ਬੀ. ਡੀ.ਸੀ.-3 ਵਿਚ 75 ਮੈਗਾਵਾਟ, ਰਾਜਪੁਰਾ ਤੇ ਸੀਤੋਗੜਾ 'ਚ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਇਆ

ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਤੋੜਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹਰੀ ਝੰਡੀ!

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਖੇਡਦਿਆਂ ਆਖਰਕਾਰ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਣਕਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡਣ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਚ ਤਰਬੀਲੀ ਮਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ-2003 ਬਣਾ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਛੋਟ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇਕਰ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ, ਉਥੇ ਆਮ ਜਨਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਵੱਡਾ ਬੋਝ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਘੋਲਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ, ਜਦਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਲੀਕਾਂਗੇ।

ਜਾਵੇਗਾ। 60 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਜੇ ਤਕ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ।

ਜੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਸੰਕਟ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਸੂਬਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਚੁਸਤ-ਦਰੁਸਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਚ ਢੁੱਕਵੀਂ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਕੇ 2005-06 ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਨੂੰ 175 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਲਾਭ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ 2007-08 ਵਿਚ 1611, 2008-09 ਵਿਚ 1292 ਅਤੇ 2009-10 ਵਿਚ 1623 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਚਾਲੂ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਹ ਘਾਟਾ 2300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਘਾਟਾ 25.9 ਫੀਸਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ 8.5 ਫੀਸਦੀ, ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੁਢਤ ਬਿਜਲੀ 23 ਫੀਸਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੁਣ ਬਿੱਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਕ ਦੋਹਰਾ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਘੱਟ ਤੇ ਨੁਸਕਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਜਦ ਫਰਾਂਸ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਅਮਰੀਕਾ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਜਰਮਨੀ, ਜਾਪਾਨ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਘਾਟਾ 4 ਤੋਂ 6 ਫੀਸਦੀ ਹੈ, ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਦਾ ਕਿਤੇ ਨਾਮੋ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਕੁਝ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ 2 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਾਸਤੇ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 2 ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਅਮਲੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।

ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹਰ ਸਾਲ ਬਚਾਅ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਸਨ ਤੇ 3 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰਕਮ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਠੋਸ ਅਤੇ ਕਾਰਗਰ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪਛੜ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਾਵਧਾਨ! ਰਿਫੰਡ, ਰਿਫੰਡ, ਰਿਫੰਡ, ਰਿਫੰਡ!!!

ਆਪਣੀ 2009 ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਅਤੇ ਸਟੇਟ (ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ) ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਐਚ ਐਂਡ ਆਰ ਬਲਾਕ ਅਤੇ ਜੈਕਸਨ ਹਿਊਇਟ ਨਾਲੋਂ 15% ਛੋਟ ਹਾਸਲ ਕਰੋ। ਸਿਰਫ ਇਨਵਾਇਸ ਲੈ ਆਓ।

E-file your 2009 federal and state (we do all states) tax return now!
15% off H&R Block and Jackson Hewitt charges! Just bring their invoice!

We do company returns too (S-Corp, C-Corp, LLC.) !!

ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਮਿੱਤਰ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਆਓ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ 50% ਛੋਟ ਪਾਓ। ਸਿਰਫ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਕੂਪਨ ਨਾਲ ਲਿਆਓ

VIMLAN TAX SERVICES, LLC.

Navigating Your Financial Success

939 N. Plum Grove Rd • Suite A, Schaumburg, IL 60173

Ph: (847) 619-0413, Fax: (847) 619-0966

e-mail: Info@vimlantax.com

Ask for Mr. Milan Madhani, CPA or Vimal Madhani, MST

Vimlan Tax
Services, LLC.
Navigating Your
Financial Success.

This coupon serves to do the following, limit one per customer, not valid with any other offers:

- > Receive half (50%) off all regular charges for individual filing for 2009 or prior years.*
 - > In addition, receive fifteen (15%) off regular individual tax filing charges from any competing H&R Block, Jackson Hewitt, or Liberty Tax Service after matching the price.**
 - > Also, receive ten (10%) off all other bookkeeping, incorporation, sales tax, payroll, and other business services, simply for bringing in this coupon.
- *Bring a friend & he/she pays regular charges, but can bring their own coupon and avail the 15% & 50% off also. **Must bring in dated invoice with customer's name, itemization for tax return charged, name and address of competing office.

Petersen's Auto Body & Repair

Schaumburg, IL Ph:847-524-8704

ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ
ਆਟੋ ਬਾਡੀ ਤੇ ਰਿਪੇਅਰ ਸ਼ਾਖਾ

Bring in to the professionals

ਅਸੀਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ
ਦੀ ਬਾਡੀ ਅਤੇ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ
ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

- Auto body repair since 1973
- All Foreign & Domestic Vehicles
- ASE Certified Technicians
- Efficient, Reliable, Dependable,
- Quality Service
- Convenient Location
- Free Computerized Estimates
- Competitive Prices
- Full Tire Service (We carry new tires)
- Insurance Work Specialist

ਪਾਲਿਊਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ
ਹੋਈਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਠੀਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

24 Hour
Towing

ਅਸੀਂ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਦਾ ਆਟੋ ਬਾਡੀ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹੀ
ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ, ਫੋਨ 847-338-3866

ਪੀਟਰਸਨ ਆਟੋ ਬਾਡੀ ਐਂਡ ਰਿਪੇਅਰ

1212 S. Mitchell Blvd. Schaumburg, IL 60193,
Ph:847-524-8704, Fax:847-524-3692

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ 508 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਜਟ ਪਾਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮਿੰਨੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਥੇ ਬੀਤੀ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੋਏ ਬਜਟ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2010-2011 ਲਈ ਪੰਜ ਅਰਬ, 8 ਕਰੋੜ, 70 ਲੱਖ, 84 ਹਜ਼ਾਰ, 972 ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਜਟ ਨੂੰ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਬਜਟ ਵਿਚਲੀਆਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੱਤ ਸਫਿਆਂ ਦਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਬਜਟ 4 ਅਰਬ, 48 ਕਰੋੜ, 89 ਲੱਖ, ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਛਿਆੱਤਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਬਜਟ ਵਿਚ 59 ਕਰੋੜ 81 ਲੱਖ 83 ਹਜ਼ਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਛਿਆਨਵੇਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਐਡਹਾਕ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਝੀਂਡਾ ਨੇ ਬਜਟ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਹਾਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਬਜਟ ਇਜਲਾਸ ਬੀਤੀ 31 ਮਾਰਚ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਇਕ ਵਜੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦਲਮੇਘ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਜਟ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਰਿਪੋਰਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੋਰ ਨੇ ਪੜ੍ਹੀ। ਮਗਰੋਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਕੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਬਜਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਭੋਰ ਨੇ ਬਜਟ ਬਾਰੇ ਭਾਸ਼ਣ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਝੀਂਡਾ ਨੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਬਜਟ ਬਾਰੇ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਉਹ ਤਲਖੀ ਵਿਚ ਆ ਗਏ।

ਸ੍ਰੀ ਦਲਮੇਘ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਝੀਂਡਾ ਨੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਮਾਈਕ ਉੱਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਝੀਂਡਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਜਥੇਦਾਰ ਮੱਕੜ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਹੱਤਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਝੀਂਡਾ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨੀ

ਚਾਹੀਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਝੀਂਡਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਥੇਦਾਰ ਮੱਕੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਬਜਟ ਦੌਰਾਨ ਬਹਿਸਦੇ ਹੋਏ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਝੀਂਡਾ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ

ਸ੍ਰੀ ਝੀਂਡਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਜਟ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣੇ ਲਈ 13 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਕੇਵਲ 4 ਕਰੋੜ 58 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰੀ ਬਜਟ ਨੂੰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਵਿਰਸਾ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ 31 ਕਾਲਜ ਅਤੇ 60 ਸਕੂਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿਚ 10 ਕਾਲਜ ਤੇ ਦਸ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦਾ ਇਕ ਬਿਜਨਸ ਸਕੂਲ, ਇਕ ਲਾਅ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਅਤੇ ਗੁੰਗੇ-ਬੋਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਵਿਦਿਆ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ, ਸਿੱਖ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਲੀਫ ਫੰਡ ਵਜੋਂ 27 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਣਜਾਰੇ ਤੇ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਵੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ 48 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਜਰਨੈਲ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ

ਦੀ ਸਰਹਿੰਦ ਫਤਿਹ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਫੰਡ ਖਾਤੇ ਵਿਚ 65 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਲੂਲੇ-ਲੰਗਤੇ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਚਲ ਰਹੀ ਸੰਸਥਾ ਪਿੰਗਲਵਾਤਾ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਜਟ ਵਿਚ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਤੇ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਕ ਅਹਿਮ ਮਤੇ ਵਿਚ ਮੁਹਾਲੀ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਕਈ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਲਿਆ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਮੱਕੜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਨੋਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਤੇ ਕਈ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗ ਗਏ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਕੇਸ ਵਾਪਰੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਕੜ ਬਣੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। 1999 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪੰਥ ਦੇ ਦੋ ਮਹਾਰਥੀ ਜਥੇ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਤਭੇਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਹਮੋ-ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਨੇ ਜਥੇ. ਟੌਹੜਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦਾ ਕਾਟਾ ਬੋ ਕਰਕੇ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰਤਾਗੋਂਦੀ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਬਾਣੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕਿੱਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬੰਦ ਕਰੇ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਖ਼ਬਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇ।

ਇਕ ਹੋਰ ਮਤੇ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਝੀ ਚਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਪੰਥ ਦੋਖੀਆਂ ਦੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ। ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਕਈ ਸ਼ੌਕ ਮਤੇ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਬੂਬ, ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਲਟੇਰਿਆਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਪਾਸੋਂ ਫਿਰੋਤੀ ਵਸਲਣ ਲਈ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਿੱਖ ਜਸਪਾਲ

ਸਿੰਘ, ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਬੁੱਧੀਰਾਜਾ, ਸਾਬਕਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬਜਟ ਇਜਲਾਸ ਮਗਰੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪਾਸੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਐਫ.ਡੀਆਂ. ਕਰਵਾਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਜਥੇਦਾਰ ਮੱਕੜ ਨੇ ਇਹ ਤੁੜਵਾ ਕੇ ਗਲਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਰਤੀਆਂ ਹਨ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬੀਬੀ ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿਚ ਘਪਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਮੱਕੜ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਰਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਅੰਤ੍ਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਜਥੇਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ ਨੇ ਬੱਜਟ ਦੀ ਸੁਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਵਧੀਆ ਬਜਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਦਿਆ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਦਸ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਦਸ ਸਕੂਲ ਨਵੇਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਬਣਾ ਦਿਤਾ। ਬੀਬੀ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕਈ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅਤੇ ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰੀ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੰਮ ਮਿਲ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਥੇ. ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ, ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੁਝੰਗਰ ਬੋਝੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਥੇ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਅਲਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ। ਨਵੰਬਰ 2005 ਵਿਚ ਜਥੇ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜੋ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਮੱਕੜ ਦੇ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਹੋਰਾਫੇਰੀ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਕੇਸ ਵਾਪਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਇਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਫਾਇਲਾਂ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ ਬਣੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਇਕ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈ ਕੇ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਵੀ ਆਈ ਪੀ ਮੱਥਾ ਟਕਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਵੀ ਮੱਕੜ ਦੇ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜੋ ਹਾਲੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀ ਫੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵਿਹਲਾ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਵਾਰ ਮੱਕੜ ਦੀ ਜੁਲਾਈ 2006 ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਣਪਛਾਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦਸਤਾਰ ਲਾਹ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਿਆ।

ਸੈਕਸ ਸਕੈਂਡਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਮੱਕੜ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਕੈਂਡਲ ਨੂੰ ਵੀ ਮੱਕੜ ਦੇ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਹੀ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੇ ਵੀ ਖਾਸਾ ਤੂਲ ਫੜਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਸਰੇ ਸਕੈਂਡਲ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਜਥੇਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ ਤੇ ਇਕ ਆਰਜੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਇਕ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਇਹ ਫੁਸਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ, ਜਿਥੇ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਦਾਰੂ ਪੀ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜਿਨਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਵਲੋਂ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਡਰ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਪੀੜਤ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪੜਤਾਲ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਈ।

ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੜਤਾਲੀਆਂ ਕਮੇਟੀ ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਕਮਰੇ ਵਿਚੋਂ ਸੁਰਾਬ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਤੇ ਭਰੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸਮਾਨ ਮਿਲਿਆ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਆਰਜੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਓਂ ਬਖਰਾਸਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤੇ ਲੱਖੇ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਨੇਤਰਹੀਣ ਰਾਗੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਬਦਵੈਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਕੇਸ ਛੇਹਰਟਾ ਥਾਣਾ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੱਕੜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਛਿਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਹਰਿਆਣੇ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਝੀਂਡਾ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਲਈ ਧੱਕੇ ਮਾਰਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬਜਟ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੱਕੜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਸਿਰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਉੱਚਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਨਤਾ ਹੀ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਮੱਕੜ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਉਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ ਦਾ ਇਥੋਂ ਦੇ ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਲੰਘੀ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਅਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਪਤਨੀ, ਬੇਟਾ ਅਤੇ ਬੇਟੀ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੀਮਾਰ ਚਲ ਰਹੇ ਸਨ।

1937 ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਸ. ਪੂਨੀ 1965 ਬੈਚ ਦੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫ਼ਸਰ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਰਹੇ। ਸ. ਪੂਨੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ੌਕ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਸੱਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕਿਤਾਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੀ ਜਿੱਤ 'ਤੇ ਵਧਾਈ

ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਉਸ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਏਨਾ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ, ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਜਿਸਦੀ ਅਸੀਸ ਸਦਕਾ ਪਿਛਲੇ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾ ਕੇ ਮੋਹਰ ਲਾਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਿਰਪਾ ਸਦਕਾ ਸੰਗਤ ਨੇ ਨਿਧੜਕ ਹੋ ਕੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਕੂੜ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੇਹੱਦ ਝੂਠਾ ਆਤੇ ਨੀਚ ਦਰਜ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਅਪਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਦਕਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਾਥ ਨੇ ਇਸ ਹੁੰਝਾਫੇਰ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦੀ ਝੂਠ ਉੱਪਰ ਜਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਝਾੜੂਬਰਦਾਰ ਸੱਚ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਹਰ ਹੀਲਾ ਕਰਨਗੇ।

ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੋਸਾਇਟੀ।

ਟੋਹੜਾ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਦੋਵੇਂ ਬਾਦਲ ਨਾ ਪੁੱਜੇ

ਪਟਿਆਲਾ : ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕ ਹਿਤੁ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਚ ਪੰਥ ਰਤਨ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਮੋਰਚੇ ਲਗਾਏ। ਸਾਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਦੀ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਖਾਏ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਟੋਹੜਾ ਵਿਖੇ ਪੰਥ ਰਤਨ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਦੀ 6ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਪੁੱਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਕਹੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਇਕ ਸਧਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਬੁਲੰਦੀ ਤੱਕ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਸ. ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1967 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਲੋਕ ਹਿਤੁ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 27 ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੰਥ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ। ਸ. ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਿਹਤ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ. ਸੇਖਵਾਂ ਸਵ. ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਦੀ ਸੁਪਤਨੀ ਮਾਤਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਪੁੱਜੇ ਸ. ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈ ਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਫੈਲੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਦਰਸਾਏ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਜਥੇਦਾਰ

ਟੋਹੜਾ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ. ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੈਂਬਰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘਾਲਣਾਵਾਂ ਘਾਲੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਦੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਮਾਸਟਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਜੋ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਲੋਂ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਹੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਇੱਕ ਵੀ ਪੈਸਾ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੌਮ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਦਰਵੇਸ਼ ਸਾਧੂ ਵਾਂਗ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਉਹ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਇਹੋ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿਖਾਏ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚਲਾਂਗੇ। ਇਸ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਸ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਗਾਬਡੀਆ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ, ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਦਤ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ, ਮਹੇਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ, ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੀਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਿਹਾਤੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਮੁਖਮੈਲਪੁਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਹਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਇੱਕ ਕਲੰਡਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇ ਐਫ ਐਫ ਖਾੜਕੂ ਵਲੋਂ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦਫ਼ਤਰ 'ਤੇ ਧਮਾਕੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫੋਰਸ ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਨੇ 1993 'ਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਨੇੜੇ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ 'ਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫੋਰਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਰਹੇ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਜੇ ਆਰ ਆਰੀਅਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਬੁਠਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਧਮਾਕੇ

ਮਗਰੋਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਭਰੋੜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ 2004 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਵਲੋਂ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ 28 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ 'ਚ ਕੋਈ ਗਵਾਹ ਭੁਗਤਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪੁਲਸ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਗਵਾਹ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। 1993 ਨੂੰ ਰਾਇਸੀਨਾ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ 9 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ।

Matrimonials

Jat Sikh parents from Midwest seek suitable match for their US born, handsome, clean shaven, 26, 6'-1" Engineer son, manager in a large national corporation. Please contact: sikh5family@gmail.com

US citizen or green card holder Jatt Sikh match for US citizen girl, 25, 5'-4", Master's in accounting, working with state government. Boy on work visa can also be considered. Contact-lakhwinderbrar81@yahoo.ca

Match for 27, 5'-2" Jatt Sikh, MA English, B.ed., doing masters in Information Techonology, has one sistor married in canada, brother doing Mech Engg. e-mail bio data-Hsingh2222@gmail.com

Parents seek professional, slim, attractive Sikh match for handsome Jat Sikh, Canadian born, non-smoker, non-drinker, 6.2', 32, cleanshaven, athletic son, working with energy company in San Diego CA, USA earning very high six figure salary, B.COM & MBA from well reputed Canadian varsities. Photos will be appreciated respond to info@victoriaairportshuttle.com

Handsome Sikh, well settled, educated, divorcee issueless Punjabi Sikh gentleman, 48, 5'-10" seeks well settled, educated US citizen/visitor life partner age 40-50 with no kids, no liability. Call: 516-503-6718

ਸੋਹਣੇ ਸੁਨੱਖੇ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਕੰਗ, ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, 29, 5'11" ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਜ਼ੀਟਰ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ: 530-310-6777, 530-310-3843

Visit us on the web:
punjabtimesusa.com
To Advertise
with us
Call: 847-359-0746
Fax: 847-705-9388

ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

www.Raunkmela.com

Enjoy Live Radio Show
Every Sun: 9am-9.30am
(Central Time)
on 1590AM
or on Internet.

Since 1983

ਮੇਜ਼ਬਾਨ: ਪੰਮੀ ਗਿਲ

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਈਸਟ ਵੈਸਟ ਅਤੇ
ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੇ ਰੂਟ

ਅਸੀਂ ਟਰੇਲਰ ਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

We pay on weekly basis

ਕਾਲ ਕਰੋ: ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ

Blue Horse Trucking Inc.

Ph.800-208-3464

Loose Weight Feel Great!

*Natural *Guaranteed *Doctor Recommended

ਮੋਟਾਪਾ

ਦੁਖੀ ਨਾ ਹੋਵੋ, ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਫੁਟਕਾਰਾ ਪਾਓ

ਕੁਦਰਤੀ ਹਰਬਲ Products ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ Side Benefits ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਘਟਾ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

IQBAL KAUR

Ph: 708-444-0554

ਪੈਸੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਮਿਤਾਭ ਬਚਨ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਕੰਨ ਪੱਕ ਗਏ ਹਨ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸੁਣਦਿਆਂ। ਕੁਝ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਵਾਲੇ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਪੀਤਤ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਕਿੱਤ ਦਾ ਸਤਾਇਆ ਹੋਇਆ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਇੱਕ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਸੂਮ ਅਤੇ ਦੁਖਿਆ ਹੋਇਆ ਬਣਾ ਕੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਉਹਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕਿੱਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਿੱਤੂ ਉਤੇ ਕਿੱਤੂ ਕਰਨਾ ਸੂਤਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਅਸੀਂ ਉਸ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਕਣਕ ਬਾਹਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਸਮਾਨ ਹੇਠ ਰੁਲਦੀ ਤੇ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਨਾਜ ਦੇ ਗੋਦਾਮ ਇੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਪੇਟੀਆਂ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੰਗਤਾ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਰੋਜ਼ ਮੰਗ ਕੇ ਕਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਬਾਂਹ ਕਟਵਾ ਆਏ ਫੌਜੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਦੇ ਕੇ ਸਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 'ਯਕੀਨੀ' ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੰਜ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫ਼ਸਲਾਂ ਦਾ ਚੱਕਰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅਫਸਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਗੁਲਫ਼ਰੇ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਉਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਹਰ ਸਮੇਂ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੇ ਬੁੱਤ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਚੋਂ ਨਵੀਂ ਫੋਰਸ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਮਸਲੇ ਛੋਟੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੀ ਸੋ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਫ਼ਿਲਮੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਨਾਇਕ ਹੈ, ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਬੇੜੀ ਨਹੀਂ, ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਨਿਭਾਈਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਲਈ ਉਸਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਹਾਂ, ਤੇ ਇਹ ਹੋਣਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਫ਼ਿਲਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਿਹੇ ਅਸੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਟਿਕਿਆ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਚੋਗਾ ਸੁੱਟਿਆ, ਉਹ ਚੁਗਣ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਚੰਗਾ-ਮਾੜਾ ਪੱਖ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਗੋਲਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਉਸ ਨੇ ਵੱਡੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਫਸਾ ਲਿਆ। ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਉਤੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਇੱਕ ਪੁਲ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ ਓਥੋਂ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਬੈਠਣਾ ਉਸਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਚੁਭਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਆਖ ਸਕਦੇ। ਚੁਭਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਵਲੋਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਬ੍ਰਾਂਡ ਅੰਬੈਸਡਰ ਬਣ ਜਾਣਾ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਲਈ ਏਨੀ ਕੌੜ ਛਾਂਟੀ ਜਾਵੇ।

ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਬ੍ਰਾਂਡ-ਅੰਬੈਸਡਰ ਹੈ, ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਏਨੀ ਕੁ ਗੱਲ ਲਈ ਜੇ ਉਸਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਈ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਵੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਸਟੇਜ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਉਹਦਾ ਵੀ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ? ਇੰਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਰਹੀ ਗੱਲ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦੀ, ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਮੁਫ਼ਾਦ ਖਾਤਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਉਸਨੇ ਹੋਮਵਤੀ ਨੰਦਨ ਬਹੁਗਣਾ ਵਿਰੁਧ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦੀ ਚਾਹਤ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਨਹਿਰੂ-ਗਾਂਧੀ ਪਰਵਾਰ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਏਦਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਕਿ ਪੈਸੇ ਪੱਖੋਂ ਦਿਨ ਫਾਕੇ ਕੱਟਣ ਦੇ ਆ ਗਏ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਮੰਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ 'ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ' ਨਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਖੋਲ੍ਹੀ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ੌਅ ਹੀ ਹੋਰ ਘਾਟਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਲਾਉਣਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਏ ਪਏ ਅਮਿਤਾਭ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਉਹ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਿੰਤਰ ਪਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ 'ਜੋਕਰ' ਵੀ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ 'ਦਲਾਲ' ਵਜੋਂ ਵੀ ਭੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿੱਜ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਅਮਿਤਾਭ ਨੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜੋਟੀ ਪਾ ਕੇ ਕਈ ਕੁਝ ਖੱਟਿਆ। ਪਤਨੀ ਜਯਾ ਬੱਚਨ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਫਿਲਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਖੀ ਬਣਵਾ ਲਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ। ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਦਿਵਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਾ ਲੱਗਾ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜਯਾ ਤੇ ਫਿਰ ਅਗਲੇਰੇ ਸਾਲ ਪੁੱਤਰ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੋ ਸਨਮਾਨ ਦਿਵਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਇਨਾਮ ਲੈਣ ਤੇ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਮੋੜਾ ਨਾ ਕੱਟਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਜਦੋਂ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿੱਥ ਵੀ ਪੈ ਗਈ ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਧੱਕ ਕੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਅਖਾੜਾ ਬਣਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪੀ ਤਾਂ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਤੀਜਾ ਘਰ ਲੱਭਣ ਦੌੜ ਪਿਆ। ਉਸਨੇ ਇੱਕੋ ਵਕਤ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮਾਰਕਸੀ ਲੀਡਰਾਂ 'ਤੇ ਡੋਰੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਰਲਾ ਦਾ ਬ੍ਰਾਂਡ ਅੰਬੈਸਡਰ ਬਣ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਇਸੇ ਹੋਸੀਅਤ ਲਈ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਜਾ ਮਿਲਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ

ਇੱਕੋ ਵਕਤ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿਣੀ, ਇਹ ਗੱਲ ਅਮਿਤਾਭ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਦੋਹਰੀ ਚਾਲ ਚੱਲੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸਾ ਮੱਲਦੇ ਸਾਰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਵਾਂਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਜ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਾ ਪਿਆ, ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸੁਣ ਮਾਰਕਸੀ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਫਾਈਲ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਾਰਕਸੀਆਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾ ਸੋਚੀ ਕਿ 'ਯੂ ਪੀ ਮੇ' ਦਮ ਹੈ' ਕਹਿ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾ ਸਕਿਆ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਭਵਸਾਗਰ ਪਾਰ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੈਸੇ ਲਈ ਉਹ 'ਪੱਪੂ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ' ਦੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਆਸਰੇ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਆਸਰੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਲਾਕਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਟੀ.ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਮੂਹਰੇ ਫਾਈਲਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸ ਵਾਧੂਚਰ ਖਿਲਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਯਾ ਦੀ, ਪੁੱਤਰ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਤੇ ਨੂੰਹ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਦੀ ਕਮਾਈ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਪਰਵਾਰ' ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਓਧਰ ਇੱਕੱਲਾ ਸ਼ਾਹਰੁਖ, ਏਧਰ ਚਾਰ ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ, 'ਮੁਕਾਬਲਾ' ਤਾਂ ਵਾਕਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਏਦਾਂ ਕਰ ਕੇ ਅਮਿਤਾਭ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਕਲਾ ਨਾਲੋਂ ਕਮਾਈ ਦਾ ਪੱਖ ਵਧ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਨੂੰ 'ਸਦੀ ਦਾ ਮਹਾਂਨਾਇਕ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਦੀ ਦੇ ਇਸ 'ਮਹਾਂਨਾਇਕ' ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਦਿਨ ਐਨ ਡੀ ਟੀ ਵੀ ਦੇ ਖਾਸ ਸਿਤਾਰੇ ਵਿਨੋਦ ਦੂਆ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਜਾਰਜ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੀਰੋ ਕੌਣ ਹੈ? ਬਰਨਾਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਹੀਰੋ ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਬੋਨਾਪਾਰਟ ਨਹੀਂ, ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਬੋਨਾਪਾਰਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਚੌਧਰ ਚਮਕਾਉਣ ਲਈ ਜੰਗਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ, ਜਦ ਕਿ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਉਹ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਣਾ ਹੈ।' ਕੀ ਇਹੋ ਗੱਲ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ?

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਅਸੀਂ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦੀ ਇੱਜਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤੇ ਕਰਦੇ ਵੀ ਰਹਾਂਗੇ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਭੁਲਾ ਹੀ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਤਲਖ ਹਕੀਕਤਾਂ ਕਾਰਨ ਰੱਬ ਤੋਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਹਮਾਇਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮਿਹਨੇ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਆਪ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਕਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਕੇ ਉਸ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਤੋੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਬੱਚਨ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਅਮਿਤਾਭ ਦਾ 'ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਾ' ਕਹਿਕੇ ਛੱਡ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਡਰਾਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਇੰਟਰਨੈਟ ਉੱਤੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਰਿਵਾਲਵਰ ਸਿਰਹਾਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸੁੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸਨੇ ਓਦੋਂ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਭਵਨ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦਿਨ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਇੰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦਾ ਤਾਜ ਹੋਟਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਟਿਕਣ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਰਾਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਭਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਮਿਤਾਭ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਨਾਟ ਪਲੇਟ ਜਾਂ ਜਲਗਾਉ ਵਿਚ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਵੇਲੇ ਵੀ ਰਿਵਾਲਵਰ ਦਾ ਚੋੜਾ ਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹਮਲੇ ਵੇਲੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਸਿਰਹਾਣੇ ਰੱਖ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਸਾਰਾ ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲਗਾਹ ਬਣਿਆ ਪਿਆ ਸੀ, ਓਦੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੱਖਿਆ? ਅਮਿਤਾਭ ਕਹੇਗਾ, 'ਮੈਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।'

ਸਵਾਲ ਅਗਲਾ ਵੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਮਗਰੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਮੌਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਬਗਲਗੀਰ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਓਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਟੁੱਬਿਆ? ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਉਸਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਹੀ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਜਾਗਦੀ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਘੋਸਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹਲੂਣ ਕੇ ਜਗਾ ਲਵੇਗਾ, ਘੋਸਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪਏ ਨੂੰ ਕੌਣ ਜਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਸਦੀ ਦੇ 'ਮਹਾਂ ਨਾਇਕ' ਅਖਵਾਉਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਉੱਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿਚ ਅਮਿਟਵਾਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਦੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ 'ਮਹਾਂ ਨਾਇਕ' ਆਖੋ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਰ ਨੁੱਕਰ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਖੂਨ ਦੀ ਧੜਕਣ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰ ਗਿਆ। ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਅਜ਼ਾਦ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਖਾਤਰ ਆਪਾ ਵਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਦਰਮਿਆਨ 1965 ਦੀ ਜੰਗ ਮੌਕੇ ਦੋਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਕਟਵਾ ਬੈਠਾ ਕੈਪਟਨ ਜੋਸ਼ੀ ਨਕਲੀ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਨੱਚਣਾ, ਦੌੜਨਾ, ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨਾ ਸਿੱਖਣ ਮਗਰੋਂ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਾ ਮੇਜਰ, ਕਰਨਲ, ਬਰਗੇਡੀਅਰ, ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਤੇ ਫਿਰ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਬਣਿਆ। ਜਦੋਂ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਫਾਰਮ ਕਮਾਂਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਉਸ ਯੂਨੀਫਾਰਮ ਕਮਾਂਡ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਮਾਂਡਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਜੋਸ਼ੀ ਬਣਿਆ। ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਮਿਸਾਲ ਸੀ ਕਿ ਲੱਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਬੰਦਾ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕਮਾਂਡਰ ਬਣੇ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਨਾਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਚਾਕਲੇਟਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ 'ਮਹਾਂ ਨਾਇਕ' ਹੈ। ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦਾ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਮਾਈ ਪੱਖੋਂ 'ਮਹਾਂ ਨਾਇਕ' ਅਖਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਉਸਤੋਂ ਵੱਡੇ ਬੰਬੇਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਰਦਾਰ ਪੱਖੋਂ ਇਸ ਲਕਬ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਉਹ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸਰਪੰਚ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਹੁਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਸਰਪੰਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਹਰ ਹੀਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਸਰਪੰਚ ਠੋਸੀ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਪੰਚਾਇਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਬੀਤੀ 30 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਲਗਾਏ।

ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ 'ਚ ਸੋਧ ਕਰ ਕੇ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਚਾਂ ਵਲੋਂ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਸੋਧ ਕਰ ਦਿਤੀ ਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸਰਪੰਚ ਵਿਰੁਧ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ, ਚੋਣ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਇਹ ਸੋਧ ਵੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਕਿ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਜਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਗੇ,

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਹੀ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਲਗਭਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਸਰਪੰਚਾਂ ਵਿਰੁਧ ਬੇਵਸਾਹੀ ਦਾ ਮਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇਵੇਗੀ, ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਧਮਕਾ ਕੇ ਸਰਪੰਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋ ਸਰਪੰਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦਾ ਮਤਾ ਲਿਆ ਕੇ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਕਰ ਕੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕੋਈ ਪੰਚ ਬੇਵਸਾਹੀ ਦਾ ਮਤਾ ਲਿਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮਤੇ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਸਮੇਂ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਧਮਕਾ ਕੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਰਖੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਜਦੋਂ ਚਾਹੁਣ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਣ, ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਣ ਲਈ ਬੇਵਸ ਕਰ ਸਕਣ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿਹਾੜੀ 123 ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ 200 ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇੰਟਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਕੀਮਤ 2700 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੱਖੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਅ 3500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਸਤਰੀ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ 170 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਿਸਤਰੀ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ 300 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਪੰਚਾਂ ਜਾਂ ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗ਼ਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਜੀਅ ਕਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਬਣਵਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਭਾਅ ਉਪਰ ਤਾਂ ਘਟੀਆ ਇੰਟ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਠੀਕ

ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗ਼ਲਤ ਬਿਲ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਪੰਚਾਂ ਤੇ ਪੰਚਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਦਸਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੀਟ ਰਿਜ਼ਰਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਸੀਟ ਕਿਉਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੋਵੇ? ਜੇ ਕਿਸੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਲਈ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਸੀਟ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਰੇ ਪੰਚ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਵੋਟ ਪਾ ਦੇਣ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਕੱਲੀ ਬੀਬੀ ਹੀ ਸਰਪੰਚ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਬੇਵਸਾਹੀ ਦਾ ਮਤਾ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਬੀ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ 'ਤੇ ਸਰਪੰਚ ਉਹੀ ਬੀਬੀ ਬਣੇਗੀ, ਜੋ ਸਾਰੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਇਕੱਲੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ।

ਪੰਚਾਇਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹੱਕ, ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਕੋਲ ਹਨ ਜੋ ਰਿਸ਼ਵਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਧਰਨੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਮਲ ਨਾਥ ਵਿਰੁਧ ਮੁਜਾਹਰੇ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਕਮਲ ਨਾਥ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਭਰਵੇਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੰਤਰੀ ਕਮਲ ਨਾਥ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਹੈ। ਕਮਲ ਨਾਥ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਇੰਡੀਆ ਬਿਜਨਸ ਕੌਂਸਲ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਬੁਲਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਵੰਬਰ 84 ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਕਰ ਰਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮੈਕਗ੍ਰਾਹਿਲ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ 1221 ਐਵਨਿਊ ਆਫ਼ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਕਮਲ ਨਾਥ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਿਸ਼ਾਲ 'ਜਸਟਿਸ ਰੈਲੀ'

ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਬੰਧੀ ਬੀਤੀ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿਲ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਇਕ ਭਰਵੀਂ

ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ

ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖ ਪੰਥਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬੇਗੋਵਾਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ, ਹਿਮਤ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਅਮਰੀਕਨ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਤੋਂ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਦੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ, ਅਕਾਲੀ

ਮੰਤਰੀ ਕਮਲ ਨਾਥ ਵਿਰੁਧ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ

ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ 84 ਦੇ

ਗਿਲਜੀਆਂ, ਧਨ ਸਿੰਘ, ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਪਿਹੋਵਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਸਟੇਟਨ ਆਈਲੈਂਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ,

ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ, ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਕਈ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ 13 ਅਪਰੈਲ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਿੱਖ ਦਸਤਾਰ ਦਿਹਾੜੇ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮਹਾਨ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਚਿਲਡਰਨ ਫੋਰਮ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਹੋਰ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦਸਤਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਲਹਿਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਦਿਹਾੜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁਕਿਆ ਹੈ।

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਬੁਲਾਰੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 11 ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖਸ ਵਲੋਂ ਦਸਤਾਰ ਚੇਤਨਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖਸ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਟਾਲ ਲਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਦਸਤਾਰਾਂ ਵੀ ਵੰਡਣਗੇ।

ਸ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਕੰਮ, ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਆਪਣੀ ਮਨਪਸੰਦ ਦੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾ ਕੇ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਦਸਤਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਲਈ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਵਰਤਦਿਆਂ ਨਿਹਾਇਤ ਹਲੀਮੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖ ਚਿਲਡਰਨ ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟਰ ਅਤੇ ਬੈਨਰ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ।

SUPER TRAVEL

847-676-9090

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR,
CONTINENTAL AIR

JET AIRWAYS
DELTA, AIR INDIA,
KLM, LUFTHANSA.

For Emergency
Call anytime at

847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

India \$545

London \$250

ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿਤਾ

ਬਟਾਲਾ: ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਲੰਬੀ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦਸਾਂਗਾ ਕਿ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਕਿਉਂ ਦਿਤਾ।" ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਤੇ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਹ ਟਾਲ ਗਏ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਾਹਨੀ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਬਟਾਲਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਟਾਲਾ ਸੂਬੇ ਦਾ ਅਹਿਮ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ

ਪੀਵਹੁ ਪਾਹੁਲ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਹੋਇ ਜਨਮ ਸੁਹੇਲਾ॥ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ॥

ਪਰਮ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ, ਸਨਿਮਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ (113-10 101 ਐਵਨਿਊ, ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ) ਵਿਖੇ 14 ਅਪਰੈਲ, 2010 ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ ਅਤੇ 18 ਅਪਰੈਲ, 2010 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

14 ਅਪਰੈਲ, 2010 (ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ)
ਸਵੇਰੇ 4 ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ।
18 ਅਪਰੈਲ, 2010 (ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ)
ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੋਟ: 10 ਅਪਰੈਲ, 2010 ਦਿਨ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 6:30 ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੀ।

ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ ਜਲੰਧਰ ਵਾਲੇ
ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ
ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਥਾਵਾਚਕ ਗਿਆਨੀ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਨੋਟ: ਭਾਈ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਦੀਵਾਨ ਦੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰਨਗੇ।

ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਾਸ

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ-ਪ੍ਰਧਾਨ
ਫੋਨ:917-709-4663

ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ-ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ
ਫੋਨ:917-683-6861

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ-ਚੇਅਰਮੈਨ
ਫੋਨ:917-969-3100

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 10 ਅਪਰੈਲ, 2010

ਜੀਵਨ ਦਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜੁਟ ਜਾਓ-ਕਾਰਲਾਈਲ

ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰੇਕ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬੀਤੀ 2 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 6 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੌਮੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ 1 ਕਰੋੜ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚੇਗਾ, ਜਿਹੜੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 1.71 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 55 ਫੀਸਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਦਕਿ 45 ਫੀਸਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜੁਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੰਜ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 76,950 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਇੰਨਾ ਆਸਾਨ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਦੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੰਦਾ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕਰੇਗਾ। ਉਂਜ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਲੜਕਾ ਜਾਂ ਲੜਕੀ, ਗਰੀਬ ਜਾਂ ਅਮੀਰ, ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਨੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕਦਰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਪੁੱਜੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਘਰ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲਿਆ ਸੀ, ਸਕੂਲ ਦੂਰ ਸੀ, ਪੈਦਲ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੇ ਦੀਵੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪਤਾ ਹੈ।

ਉਂਜ ਕੁਝ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਖਦਸ਼ੇ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਰਬਵਿਆਪਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਰੇਗਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਉਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀਆ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪਿਛਲੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ 6 ਫੀਸਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉਪਰ ਖਰਚਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ 3 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉਪਰ ਖਰਚ ਸਕੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ 15 ਲੱਖ ਨਵੇਂ ਅਧਿਆਪਕ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਦਿਅਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਦਿਅਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿਚ 1.30 ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਹਾਲੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਰ-ਦਰਾਡੇ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹਾਲੇ ਤਕ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਖੇਤਰ ਵੀ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਿਰਫ ਅਮੀਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਦਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਇੰਨੀ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੇਂਡੂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿਰਫ ਦਲਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਇੰਜ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ 'ਚ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਵਾਂਗ ਦੋ ਧੜਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਰਤ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰਹਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਸਲ ਥਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਜਿਹੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਵਧਵੀਂ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿਆਸਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਖਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਰੋਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਦਿਆਨਤਦਾਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ।

✦

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

—ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼

✦

ਦੁਨੀਆਂ ਮੁਕਾਮੇ ਫਾਨੀ!

ਬਣ ਕੇ ਦੇਵਤੇ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਵਣਜ ਕਰੀਏ, ਅਸਲ ਅੰਦਰੋਂ ਪੂਰੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਫਿਰੀਏ। ਦਿਲੋਂ-ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰਿਆ ਰਿਜ਼ਕ ਦਾਤਾ, ਪੇਟ ਵਾਸਤੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਫਿਰੀਏ। ਇਕ ਬੁਲਬੁਲੇ ਜਿਹੀ ਔਕਾਤ ਓਦਾਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਬਣੇ ਮਹਾਨ ਫਿਰੀਏ। ਅੰਤ ਖਾਕ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਖਾਕ ਹੋਣਾ, ਕਰਦੇ ਅਤਰ-ਫੁਲੇਲੀਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਫਿਰੀਏ। ਰੁਖਸਤ ਹੋਣਾ ਭੁਲਾਇ ਕੇ ਜੱਗ ਉਤੋਂ, ਚਕਾਚੌਂਧ ਦੇ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਫਿਰੀਏ। ਅਗਲੇ ਪਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖਬਰ ਨਾਹੀਂ, ਸੌ ਸਾਲ ਲਈ ਬੰਨ੍ਹੀਂ ਸਾਮਾਨ ਫਿਰੀਏ!

ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ

ਬੀਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ: ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਹੀ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸਾਫ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ-ਬੰਨੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਤਰਦਾਇਕਤਾ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਆਂ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਸੰਚਾਲਣ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ, ਰੰਗ-ਰੇਖ-ਭੇਖ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਖਿੱਤਾ ਜਾਂ ਰੁਤਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹਿ ਕੇ ਨਿਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕੇ।

ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਉਤਰਦਾਇਕਤਾ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ੁਆਬਦੇਹ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਗਠਨ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਨਿਆਂ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣੇ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਤਸਰੀਹ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜੇ ਇਸਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਹ ਆਪ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਲਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਹੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਹੱਦਾਂ-ਬੰਨੇ ਟੱਪ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ।

ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਗੁਸਾਈਂ ਵਲੋਂ ਮਾਣਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜ਼ੋਰਾਂ-ਸ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਤਰ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਦਨ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵੀ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਚਰਚਿਤ ਪੱਤਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁਧ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਮੂਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਫੌਜਦਾਰੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ

ਅਧੀਨ ਚਲ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਘਰਾਣੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਲਗਪਗ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲੇ ਦਾ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ (ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ) ਸਮੇਤ ਮਾਣਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਉਪਰੰਤ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਾ ਲਾਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲੋਂ ਮਿਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ ਦੇ ਚਲਾਨ ਬਿਨਾ ਰਿਮਾਂਡ ਲਿਆਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਲਗਪਗ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁਧ ਲੱਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਦੱਸ ਕੇ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਛੇਕੜਲੀ ਅਦਾਲਤ ਭਾਵ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਲਗਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਹੈ।

ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਮਲ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਬੇ-ਰੋਕ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹਰ ਹੀਲੇ-ਵਸੀਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਮਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੇ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਵਕੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਰੋਕ ਲਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਚ ਲਿਪਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅੱਡੀਆਂ ਚੁੱਕ-ਚੁੱਕ ਕੌਸਿਆ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਸਮੇਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੂੰ ਮੋਹਰਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹਮਾਮ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਨੰਗੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕੇਸ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਫ-ਪਾਕ ਅਤੇ ਬੇ-ਕਸੂਰ ਹਾਂ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਖੁਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਹੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਦਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ

ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਚਾਹਵੇ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਦਨ ਵਿਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਸਦਨ ਦੇ ਹੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਵਲ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਬਲੇ ਇਹਤਰਾਮ ਸਿੱਟੇਬੱਧ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਹੁਣ ਵੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਦਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ, ਨਿਆਂ-ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰੇ-ਗੌਰ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆਖ ਕੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਆਤਮਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰਾਹੀਂ ਅਸਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਸੰਚਾਲਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 39 ਦੇ ਉਪ ਨਿਯਮ 8, 10 ਅਤੇ 22 ਸਾਫ-ਸਾਫ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਸਗੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬੇ-ਵਜ੍ਹਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਗੌਰਵ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ 'ਤੇ ਵੀ ਆਂਚ ਆਵੇਗੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੋਕ-ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਕਾਬਿਲੇ-ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ੱਕੇ ਉਪਜਣ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕ ਬੇਲੋੜਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਕਟ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਠੀਕ ਅਤੇ ਯੋਗ ਏਹੋ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਹੋ ਹੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸਨ ਜਾਂ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਬਰੀਕ ਛਾਨਣੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।

ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ‘ਚੋਂ ਪਰਤਣ ਲੱਗੇ

ਕਾਬੁਲ: ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਫਿਲਹਾਲ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਲ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸੇਵਾ ਸੰਸਥਾ, ਮਹਿਲਾ ਸੰਗਠਨ 'ਸੇਵਾ' ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਸਟਾਫ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਸੰਗਠਨ ਅਫਗਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸੰਚਾਲਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਾਂਡਿਆ

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 26 ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹੁਣ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ 15 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ 'ਚ ਅੱਠ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹਮਲਾ ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਮਲੇ 'ਚ ਆਈ.ਟੀ. ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੱਧੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਰ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਕਿਲੇ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੀਤਾ ਐਲਾਨ ਅਜੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ।

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਕਾਬੁਲ ਵਿਚਲੇ ਭਾਰਤੀ

ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ 'ਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਵੱਡੇ ਹਮਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 80 ਜਾਨਾਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੈ।

ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤੀ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਉਥੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਜ਼ੀਫੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਸਭ ਕੁਝ ਲੀਹੋਂ ਉਤਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਾ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਹ ਨੇਤਾ

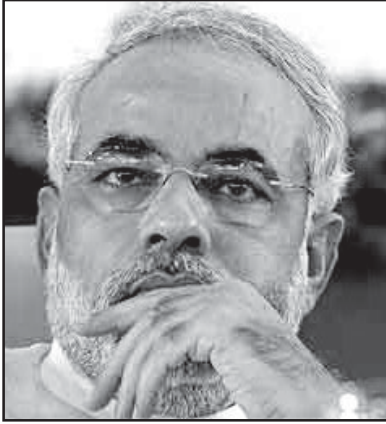
ਰਾਜਦੀਪ ਸਰਦੇਸਾਈ

ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਉਨੀ ਹੀ ਅਲੱਗ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਗੁਜਰਾਤੀ ਢੋਕਲਾ ਲੱਖਨਵੀ ਸੀਖ ਕਬਾਬ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਨੇਤਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਮਸੀਹ। ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੈ ਜੋ ਹਾਲੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਚੀਫ਼ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਅਫਸਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਠੋਸ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਉੱਪਰ ਮਾਣ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਹੀ ਵੋਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੀ ਜਾਤੀ ਉਥਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਪਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਸੱਤਾਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਤੈਅ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਰਾਜਨੇਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਿੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਏ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਸ਼ਮਣਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਲਈ ਮੀਡੀਆ ਮਨੁੱਵਾਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਉੱਚ ਵਰਗ ਜਾਂ ਉੱਚ ਵਰਗ ਦੇ ਦਬਦਬੇ ਵਾਲਾ ਜਾਤੀ ਸਮੂਹ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਲਿਤ ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਨੂੰ ਪਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜਦਕਿ ਮੋਦੀ ਲਈ ਮੀਡੀਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਰੂੜੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜੋ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਹਿੰਦੂਤਵ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇਟਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਫਸੀ ਹੋਈ ਸੀ,

ਤਦ ਆਪਣੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਲਈ ਉਸਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਦਲਿਤ ਦੀ ਬੇਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉੱਚ ਵਰਗ ਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦ ਗੁਜਰਾਤ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਦਲ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਗੁਜਰਾਤੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਕਿ ਉਹ ਕਬਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜਦਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪੱਖ ਦੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਉਨੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਦੇ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਮੀਡੀਆ ਸੀ।

ਚਲੇ ਬੋਝਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਖੁਦ ਨੂੰ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਇਸ ਪਰਿਪੇਖ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰੱਖ ਸਕਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰਥ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੰਵਾਦ ਲਗਭਗ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਤਥਾਕਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹਰ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਜਾਤ ਦੇ ਚਸ਼ਮੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਉਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੀ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ? ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕੀ ਅਸੀਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਵਡਿਆਈ

ਉਥੋਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ? ਦੁਰਭਾਗ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਮੋਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਮੋਰਚੇ ਉੱਪਰ ਧੱਕ ਕੇ ਸਫਲ

ਪ੍ਰਚਾਰਾਤਮਕ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਤਾਂ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਇਨਕਾਰ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਚੁੱਪ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਇਆ ਦਾ ਇਹ ਤ੍ਰਿਸ਼ਕਾਰ ਪੂਰਨ ਰਵੱਈਆ ਦਲਿਤ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ 'ਲਾਰਜਰ ਦੈਨ ਲਾਈਫ' ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੁਖਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਅਸੀਂ ਅਤੇ ਉਹ' ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ। ਗੱਲਬਾਤ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਬਾਕੀਆਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਯਾਦ ਕਰੋ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨ ਬਾਪਰ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੋਦੀ ਦਾ ਵਾਕਆਉਟ ਕਰ ਜਾਣਾ)। ਇਹ ਇੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਰਵੱਈਆ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਈਬਰ ਸਪੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਸਾਈਡ ਉੱਤੇ ਲਾਗ ਆਨ ਕਰੋ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਕਰਤਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਤਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦਮ ਗਾਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬੁਝਾਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਕਰੀਏ? ਸਾਡੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਰਾਜਨੇਤਾ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਪੁੱਛਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਦਹਾਕਾ ਬਿਤਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੁਝ ਚੁਣਵੇਂ ਸਾਫ਼ਟ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਈ ਕਰਤਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਦਾਰ, ਯੋਜਨਾਬੱਧ, ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੀ ਮਾਰਫਤ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੈਸ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਵੀ ਹੁਣ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਘਬਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਈਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਸਮੱਸਿਆ ਮੀਡੀਏ ਵਲੋਂ ਵੀ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਮੀਡੀਆ ਸੱਤਾ ਦਾ ਆਲੋਚਕ ਹੋਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਉਥੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੁਣ ਰਾਜਘਰਾਣੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਲੋਕ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰਭੂਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੁਰਭਾਗ ਵਸ ਰਾਜਨੇਤਾ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬਦਲਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਰਦਾਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹੁਣ ਘੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁਣ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਫਾਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨੇ ਜਾਂ ਠੋਸ ਰਾਇ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਜ਼ਮ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਪੱਖਪਾਤ ਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ, ਥੋੜਾ ਅਜੀਬ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗੋਰਡਨ ਬ੍ਰਾਊਨ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਉੱਪਰ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਛਗਿੱਛ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਵੇ। ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਅਮਰੀਕੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ

ਸ਼ੇਖਰ ਗੁਪਤਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਣਨੀਤਕ ਵਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਲੜਾਈ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਲਕਾਇਦਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ੇ-ਨਾਬੂਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣ ਖਾਤਿਰ ਪਾਕਿ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਸੌਦੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਡੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵਾਪਿਸ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਰਾਕ 'ਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਉਤਾਵਲੇ ਜਿਹੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬ੍ਰਾਂਡ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਫੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਓ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਸਕਾਂਗੇ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਉਂ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸਿਜਰ-ਨਿਕਸਨ ਦੇ ਸਾਈਡ ਸੌ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 1965 ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 1971 ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਧੀ ਵਾਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਹ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਲਈ ਉਹ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਮੁਹਿੰਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸੈਨਾ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ 1965 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੰਡਸਵਰੂਪ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਾਧਨ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਿਉਂ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ? ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1971 ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ। 1971 ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨ, ਵਿਭਾਜਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਉਸ ਭੁੱਟੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ, ਜਿਸਦੀ ਦਿੱਖ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੁਧ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣੀ ਪਹਿਚਾਣੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਹੀ ਅਨੁਰੂਪ ਸੀ।

1979 ਵਿੱਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਚੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪਾਕਿ

ਜ਼ਿਆਉਲ ਹੱਕ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਭੁੱਟੇ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਹਤਿਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਸੱਠ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਯੂਬ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੋਸਤ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਫੌਜ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੋਵੀਅਤਾਂ ਨੇ 1993 ਵਿੱਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਛੱਡਿਆ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਦੇ ਲੈਕਚਰ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਬੰਧ ਦੁਬਾਰਾ

ਦੀ ਯਾਦ ਆਈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦ 1971 ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਰਮਾਹਟ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿਮੀ ਕਾਰਟਰ 15 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣੇ। ਇਹ ਚਰਮ ਸੀਤਯੁਧ ਦਾ ਦੌਰ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਵੀਅਤਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚਪੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਤੁਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਜਰੂਰੀ ਮਿਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਿਸ

ਗਰਮਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਕਲਿੰਟਨ ਦੀ ਉਪਮਹਾਦੀਪ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਝੁਕਾਅ ਭਾਰਤ ਵਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਬੁਸ਼ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜਿੱਥੇ 9/11 ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਬਦਲਾਵਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿਧਿਕਤਾ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਰਥਿਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਲਗ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀ ਕੁਝ ਇਵੇਂ ਹੈ; ਜਦ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਰਣਨੀਤਕ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਗਲੇ ਲਾਉਣ ਲਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਹਿੱਤ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਫਿਰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਲ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਹਿੱਤ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਸਾਧਨ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾ ਕਰੀਏ। ਅਮਰੀਕੀ ਇੰਨੇ ਭਰਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹੋਣ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ, ਅਲਕਾਇਦਾ, ਤਾਲਿਬਾਨ ਆਦਿ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜਨ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਰਣਨੀਤਕ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹੀ ਸਾਡੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਇਕਮਾਤਰ ਫੋਕਸ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬੇਈਮਾਨ ਦੋਸਤ ਹੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋਣਗੇ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਹੋਵੇਗਾ। ਓਬਾਮਾ ਲਈ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬਾਜੀ ਰੀਗਨ ਜਾਂ ਬੁਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੱਧਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ ਪੂਰੀ ਹੈ।

ਗਈ 56 ਪੇਜਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸੂਚੀ ਦਾ ਠੀਕ ਇਹੀ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨ-ਪਾਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਸੈਨਾ ਭਾਗ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਬ੍ਰਾਂਡ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਮੁਦਰਾ ਚਲਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਚਿੰਤਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ? ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸਾਡੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਨਪੀਆਂ ਤੁਲੀਆਂ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ-ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੋਦਾ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਗਹਿਰੀ ਇੱਛਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਮਹਾਦੀਪ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੋਵੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੋਦਾ ਵੀ ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਤ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਕਿ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਨੀਤੀ 'ਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਆਵੇਗੀ ਤੇ ਉਸਦਾ ਸੈਨਾਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਤੁਲਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਿਸ਼ਚਤ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਣਨੀਤਕ ਸਪੇਸ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਇਸ 'ਪੁਨਰਿਰਧਾਰਣ' ਦੇ ਬਾਅਦ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ਤਾਰਿਤ ਰਣਨੀਤਕ ਸਪੇਸ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਨਾਲੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਪੂਰਵਕ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਆਈ ਏ ਈ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਰਾਨ ਵਿਰੁਧ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੋਟ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਮਲ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਰ ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਉਚਾ ਸੌਦੇ ਕਰਨਾ, ਇਸਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਿਵਲ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਥੋੜਾ ਘੱਟ ਸੰਕੋਚੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿੱਚ ਅਫਗਾਨ-ਪਾਕਿ ਗੇਮ ਦਾ ਅੰਤ ਭਾਰਤ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਅਵਸਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ।

ਗ਼ਮਾਂ ਬਾਝ ਨਾ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਛੇਕ ਪੈਂਦੇ!

ਸਰਸਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਦਿਆਂ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਉਪਰ, ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਫੋਟੋ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ? ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਅਕਸਰ ਮੁੱਖ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਹੀ ਛਾਪਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਫੋਟੋ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਖਾਸੀਅਤ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ, ਬੱਸ ਇਕ ਆਮ ਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਸੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਟੇਬਲ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਟੇਬਲ 'ਤੇ ਪਏ ਨਿਕ-ਸੁਕ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਕੁਝ ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਹਟੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਾਲੀ ਇਕ ਅਧਖਤ ਉਮਰ ਦੀ ਬੀਬੀ ਆਪਣੇ ਕਲੀਨ-ਸ਼ੇਵ ਪਤੀ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਲ ਹੀ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਮੋਨੇ ਲੜਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ, ਵੀਲੂ-ਚੇਅਰ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ। 'ਜੈਂਟਲ' ਵਲੋਂ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਕੋਟਾਂ ਅਤੇ ਟਾਈਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਸਰਦਾ-ਪੁੱਜਦਾ ਮਾਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਰਲਾ-ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ ਫੋਟੋ ਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਥੱਲੇ ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਕਾਰਨ 'ਇਸ ਅਭਾਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਦਾਸਤਾਂ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹੋ।' ਅਗਲੇ ਸਫੇ ਪਲਟ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। 'ਫੋਟੋ' 'ਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ, ਆਮ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਹੁਸੀਨ ਸੁਪਨੇ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਿਆ। ਦੋ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਆਇਆ। ਘਾਲ ਕਮਾਈਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਬੈਠੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸੋਹਣੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਰਹਿੰਦੇ ਵੱਡੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਉਸਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸਿਰ ਫੇਰ ਦਿੱਤਾ। ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਤੁਲਨ ਗਵਾ ਬੈਠਾ ਤੇ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਂਗ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਦੌੜਨ-ਭੱਜਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਦਕਾ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਬਚ ਤਾਂ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਅੰਗ-ਪੈਰ ਹਰਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਉਹ ਪੱਕਾ ਹੀ ਵੀਲੂ-ਚੇਅਰ ਜੋਗਾ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਛੋਟੇ ਦੀ ਹਾਲਤ

ਠੀਕ ਹੋਈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਧਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪਿਓ ਨੇ ਜਿਵੇਂ-ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਬਦਨਸੀਬ ਬਾਪ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵੀ ਨਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ 'ਗੈਂਗਰੀਨ' ਦੀ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬੀਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੈਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟੇ ਗਏ ਸਨ।

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਬੇੜੀ, ਡਿੱਕ ਡੋਲੇ ਖਾਂਦਿਆਂ ਚੱਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕਾਰਨ ਅਪਾਹਜ ਪਿਓ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਜਾਣਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ 'ਦੌਰਾ' ਪੈ ਗਿਆ। ਰਸੋਈ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਖੜ੍ਹੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੁੱਟਣਾ-ਮਾਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ 'ਤਾ'। ਬੇਕਾਬੂ ਹੋਏ ਨੇ ਫ੍ਰਾਈ-ਪੈਨ' ਨਾਲ ਮਾਂ ਭੰਨ ਸੁੱਟੀ। ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜਾ ਸੁਣ ਕੇ

ਦਿਲ ਦੇ ਵਲਵਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਫੌਰਨ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ, ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਾਣੀਓਂ ਪਤਲਾ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਘੜੀ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਖ਼ਤ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕੱਚੀਆਂ ਤੁਲੀਆਂ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਨਵਾਂ ਵੇਰਵਾ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਮੇਰੇ ਵਿਚਲਾ 'ਉਪਦੇਸ਼ਕ' ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਧਰ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮੈਂ ਕੀ ਸੁਣ ਲਿਆ? ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਹੋਸ਼ ਹੀ ਉਡ ਗਏ?

ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਅੰਦਰੋਂ 'ਲਾਕ' ਹੋਇਆ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜ ਕੇ ਪੁਲਿਸਮੈਨ ਅੰਦਰ ਵੜੇ। ਲਹੂ-ਲਹਾਨ ਹੋਈ ਪਈ ਨਿਭਾਗੀ ਮਾਂ, ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਹੱਥੋਂ ਫ੍ਰਾਈਪੈਨ ਦੀ ਮਾਰ ਸਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਰੱਬ ਜਾਣੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਗਲ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨੀ ਪਈ। ਫੱਟਤ ਮਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਬੇਹੋਸ਼ ਪਈ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਅਪਾਹਜ ਪਤੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹਰਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ, ਵੀਲੂ ਚੇਅਰ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਚੋਰਿਹਾ ਹੈ।

ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਸੁਭਾਅ, ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਫ਼ਿਤਰਤ। ਇਹ ਅਣਹੋਈ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਹੰਝੂ ਵੀ ਕੇਰੇ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਇੰਜ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਪੱਲਾ ਵੀ ਛੁਡਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਬੇਰਾ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰੀਏ? ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਇਹ 'ਗੁਣ' ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ :

ਖੰਜਰ ਚਲੇ ਕਿਸੀ ਪੇ

ਤਤਪਤੇ ਹੈਂ ਹਮ 'ਅਮੀਰ'

ਸਾਰੇ ਜਹਾਂ ਕਾ ਦਰਦ ਹਮਾਰੇ ਸੀਨੇ ਮੇਂ ਹੈ।

ਨਮ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ, ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ ਕਿ ਹੁਣ ਹੋਰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਬਾਬਤ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਣ। ਤਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਅਮਰੀਕਨ-ਸਟਾਈਲ ਤਲਖੀਆਂ, ਚਿੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਫਿਕਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹੇ ਪਏ ਕਿਸੇ ਵੀਰ-ਭੈਣ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਹਿਜ, ਠਾਹਿਰਾਓ ਜਾਂ ਰੱਬੀ ਭਾਣੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਦੇਣ।

ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੇ ਖ਼ਤ ਵਿਚ ਮੈਂ 'ਚਾਰ ਮੁਏ ਤੋਂ ਕਿਆ ਭਇਆ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਰਹਿਬਰਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੱਬੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਵਲ ਸਿਖਾਇਆ। ਸੰਨ ਸੰਤਾਲੀ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਈ ਸਾਲ ਝੁੱਲਦੀ ਰਹੀ ਕਾਲੀ ਬੋਲੀ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਹਿ ਤੇ ਅਕਹਿ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਸਦਮੇ ਨਾ ਸਹਾਰਦੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਪਾਗਲ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੁਖੀਏ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ 'ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ' ਵਾਲੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਅੰਸ਼ ਲਿਖੇ। ਵਹਿਣ 'ਚ ਵਹਿੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਵੱਡਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਬਣ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ 'ਤੇ ਇਹ 'ਗਿਲਾ' ਵੀ ਕਰ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਡਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਤੀ ਤੇ ਸਿਦਕੀ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਮਾੜੀਆਂ-ਧੀੜੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਆਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਅਰਧ-ਪਾਗਲ ਹੋ ਉਠਦੇ ਹਾਂ। ਹੰਝੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਵਾਂਗ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਤਿ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਖ਼ਤ ਮੈਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਦਿਲ ਦੇ ਵਲਵਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਫੌਰਨ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ, ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਾਣੀਓਂ ਪਤਲਾ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਘੜੀ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਖ਼ਤ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕੱਚੀਆਂ ਤੁਲੀਆਂ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਨਵਾਂ ਵੇਰਵਾ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਮੇਰੇ ਵਿਚਲਾ 'ਉਪਦੇਸ਼ਕ' ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਧਰ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮੈਂ ਕੀ ਸੁਣ ਲਿਆ? ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਹੋਸ਼ ਹੀ ਉਡ ਗਏ? ਲਓ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਲਓ:

ਜਿਲਾ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ

ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵਿਹਤਾ। ਚੁਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਾਬਾ ਮੰਜੇ ਉਪਰ ਲੰਮਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਰਵਣ ਪੁੱਤ ਵਾਂਗ ਉਸਦੀ ਟਹਿਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਬੇ ਦਾ ਚੌਦਾਂ-ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦੜ-ਹੋਲ ਪੋਤਰਾ ਖਹਿਤੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ, "ਬਾਬਾ, ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਚੱਲੇ ਐ, ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਜਾ ਲੈਣ ਦੇਹ?" ਪਰ ਬਾਬਾ ਅੱਗਿਓਂ ਆਪਣੀ ਖਰਾਬ ਸਿਹਤ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾਣ ਦਾ ਚਾਅ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਗਲ ਬਾਹਾਂ ਪਾ ਕੇ ਲਾਡ ਕਰਦਿਆਂ 'ਹਾਂ' ਕਰਵਾ ਲਈ। ਫਟਾਫਟ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਉਨਾਭੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਪੋਤਾ ਫਿਰ ਬਾਬੇ ਅੱਗੇ ਆ ਖੜ੍ਹਿਆ:

"ਬਾਬਾ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰ ਮੂੰਹੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਜਾਹ'।"

ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ ਦੇ ਇੰਨੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੁਸਕਤੀਏ ਹੱਸਦਾ ਉਹ ਬੋਲਿਆ, "ਓਏ ਸਹੁਰਿਆ, ਮੈਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਨੂੰ, ਤੂੰ ਜਾਹ।"

ਗੱਡੀ ਸੱਲਮੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪੋਤੇ ਦੇ ਮੰਮੀ-ਡੈਡੀ, ਚਾਚਾ-ਚਾਚੀ, ਦੋ ਭੈਣਾ, ਇਕ ਭੂਆ, ਦਾਦੀ, ਨਾਨੀ, ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ, ਜਨਾਨੀਆਂ, ਨਿਆਣੇ ਨਿੱਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾ-ਪਰਸਨਾ ਵਾਸਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਦਸ਼ਨ ਦੀਦਾਰੇ ਕੀਤੇ। ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਵਾਇਆ, ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਿਆ, ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ, ਕੁੜੀਆਂ-ਚਿੜੀਆਂ ਨੇ ਘੰਟਾਘਰ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਉਰਾ-ਪਰਾ ਖਰੀਦਿਆ।

ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਤਾਬਕ ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੁਖ ਭੰਜਨੀ ਬੇਰੀ ਥੱਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦਿਆਂ ਇਥੇ ਅੱਧਾ ਪੌਣਾ ਘੰਟਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਪੋਤੇ ਨੇ ਦੁੱਖ ਭੰਜਨੀ ਬੇਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਡਿੱਗੇ ਹੋਏ ਪੋਤੇ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, "ਬੀਬੀ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਕੇ ਰੱਖ ਲੈ, ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਗੁਟਕਿਆਂ ਵਾਲੀ ਅਲਮਾਰੀ 'ਚ ਰੱਖਾਂਗੇ।" ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿਚ ਖਲੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਲ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਾਰੇ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਪਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਬੰਗਾ-ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ

ਲਿਖਤਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਖਮਾਚੋਂ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਡੀ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਇਥੋਂ ਸਿਰਫ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਵਾਟ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਮਹਿੰਦਪੁਰ। ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਇਥੇ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਹਮਣਿਓਂ ਆਉਂਦੀ ਬੇਕਾਬੂ ਬੱਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਡੀ 'ਚ ਆ ਵੱਜੀ। ਹਾਦਸਾ ਇਸ ਕਦਰ ਭਿਆਨਕ ਸੀ ਕਿ ਬੇਕਿਸਮਤ ਪੋਤਾ, ਉਸਦੀ ਮੰਮੀ, ਨੌਜਵਾਨ ਭੂਆ, ਨਾਨੀ, ਨਾਨੀ ਦੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਵਰ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੜਕੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ। ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵਧ ਯਾਤਰੀ ਗੰਭੀਰ ਫੱਟਤ ਹੋ ਗਏ।

ਦੁਰਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਖਿੱਲਰਿਆ ਪੁਲਰਿਆ ਸਾਮਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਘਰੇ-ਘਰੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਕ ਪੋਤਾ, ਇਕ ਮੁਟਿਆਰ ਧੀ, ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਗਵਾ ਚੁੱਕੀ ਦਾਦੀ ਨੇ ਰੋਂਦਿਆਂ ਕੁਰਲਾਉਂਦਿਆਂ ਬੈਗ ਫਰੋਲਿਆ। ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਪੋਤੇ ਦੀ ਵੱਠੀ ਹੋਈ ਉਨਾਭੀ ਪੱਗ ਅਤੇ ਇਕ ਲਿਫਾਫੇ 'ਚ ਪਾਏ ਹੋਏ ਦੁਖਭੰਜਨੀ ਬੇਰੀ ਦੇ ਪੱਤੇ।

ਮੈਂ ਹੀ ਪਰੋਂ ਪੇ ਤਿਨਕੇ ਉਠਾ ਕਰ

ਬੜਾ ਉਧਰ

ਬਿਜਲੀ ਕੀ ਜਦ ਮੇਂ ਵਰਨਾ

ਮਿਰਾ ਆਸ਼ੀਆਂ ਨਾ ਬਾ।

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਾਲੇ ਦੁਖੀਏ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਦਾਸਤਾਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਜਿਹਨ ਵਿਚ 'ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ' ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੈਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀ ਹੈਰਾਨੀਜ਼ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰੀਆਂ ਧਾਹਾਂ ਨਿਕਲ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਹਾਦਸੇ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਛਪੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੇਖਣ ਲਈ ਵੀ ਮੇਰਾ ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੇਰੀ ਅੰਮਾ ਜਾਈ ਭੈਣ ਦਾ ਬਦਨਸੀਬ ਘਰ ਸੀ, ਜਿਥੋਂ ਤਿੰਨ ਅਰਬੀਆਂ 'ਕੱਠੀਆਂ' ਨਿਕਲੀਆਂ।

ਗ਼ਮਾਂ ਬਾਝ ਨਾ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਛੇਕ ਪੈਂਦੇ!!

ਮਨਦੀਪ ਖੁਰਮੀ ਹਿੰਮਤਪੁਰਾ

ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀ ਭੂਆ ਅਤੇ ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਜੋ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਸੁਰਤ ਸੰਭਲਣ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 12-13 ਸਾਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਭੂਆ-ਫੁੱਫੜ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਭੇਜੀਆਂ ਸਨ। ਗੋਰੇ ਨਿਛੋਹ ਭੂਆ ਫੁੱਫੜ ਦੀਆਂ ਖਿੜ-ਖਿੜ ਹੱਸਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋਣ, "ਪੁੱਤ ਦੀਪ, ਤੂੰ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਰਿਹਾ ਕਰ, ਐਤਕੀਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਲੈ ਈ ਜਾਣੈ।" ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਤਾਂ ਆਉਂਦੇ ਹੀ, ਮੇਰੇ ਚਾਚੇ ਤੇ ਤਾਏ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਆਸ ਬੱਝੀ ਰਹਿੰਦੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ 'ਚੋਂ ਵੀ ਭੂਆ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੈ ਹੀ ਜਾਵੇ।

ਚੱਲੇ ਛੱਡੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ! ਆਪਾਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਭੂਆ-ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਭੂਆ ਜੀ ਆਏ ਉਸ ਦਿਨ ਭੂਆ ਨੂੰ 'ਇੰਪ੍ਰੈਸ' ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਚਾਚੇ-ਤਾਏ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਲਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਭ ਸਾਡੇ ਘਰ ਗਿਰਝਾਂ ਵਾਂਗ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਭੂਆ-ਫੁੱਫੜ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਸਾਡੇ ਘਰ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਭੂਆ ਜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਭਾਵ ਸਾਡੀ ਦਾਦੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਜੇ ਨਾ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਹਾਸਾ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਆਪਣੀ ਬੇਵਕੂਫੀ 'ਤੇ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਲੋਹੜਿਆਂ ਦੀ ਖਾਤਿਰਦਾਰੀ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਆਉਂਦੇ।

ਜਦੋਂ ਭੂਆ ਜੀ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ

ਵਲੈਤੀ ਫੁੱਫੜ ਦੀ ਓ.ਕੇ.

ਕਿ, "ਤੁਹਾਡੇ ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ ਅਤੇ 'ਚਿਕਨ' ਦੇ ਬੋਹੜ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹਨ। ਦੇਖਿਓ ਕਿਤੇ ਮੇਰੀ ਹੱਤਕ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ?" ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ, ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਅੱਗੇ ਭੂਆ ਦੇ 'ਨੰਬਰ' ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਉੱਪਰ ਮੁਰਗੇ ਚਿੱਝਣ ਲੱਗੇ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮਹਿਫਲ ਜੁੜਦੀ ਤਾਂ ਚਾਚੇ-ਤਾਏ ਜੇਬ 'ਚੋਂ ਦੁੱਕੀ ਕੱਢਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਰਗੇ ਉਪਰ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰੀਂ ਜਾ ਸੌਂਦੇ। ਪੈਗ-ਪ੍ਰੋਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਲੀ ਹੋਈਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਤੇ ਡਮ-ਡਮ ਖਾਲੀ ਵੱਜਦੇ ਪਤੀਲੇ ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ।

ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਦੌਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਚਲਦਾ। ਤੀਜੇ ਕੁ ਦਿਨ ਭੂਆ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਬੇਟਾ ਦੀਪ, ਤੇਰੇ ਫੁੱਫੜ ਜੀ 'ਫੇਮਸ ਪਲੇਸਜ਼' (ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਥਾਵਾਂ) 'ਤੇ ਘੁੰਮਣਾ 'ਮੰਗਦੇ' ਨੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਗੱਡੀ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰ ਲੈ।" ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਭੂਆ ਜਿਹੜਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖਰਚਾ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਮਦਦ ਕਰ ਕੇ ਜਾਊ। ਮੈਂ ਆਪ ਹੀ ਬੁਣਤੀਆਂ ਬੁਣੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭੂਆ ਪੌਡ ਫੜਾਉਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ 'ਨਾਂਹ' ਕਹੂੰ ਪਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਫੜ ਲਾਗੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਯਕੀਨ ਵੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਭੂਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ 'ਤਿਓਰ' ਕਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈ ਲਈ। ਗੱਡੀ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਮੇਰੀ ਜੇਬੋਂ ਹੋਣ ਲੱਗਾ।

ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹਾਦਸਿਆਂ ਭਰੀ ਦਰਦਨਾਕ ਕਹਾਣੀ। ਫੁੱਫੜ, ਚਾਚਾ-ਚਾਚੀ, ਤਾਇਆ-ਤਾਈ ਸਮੇਤ ਅਸੀਂ ਦਸ ਕੁ ਜਣੇ ਮਸਾਂ ਫਸ ਕੇ ਗੱਡੀ 'ਚ ਬੈਠੇ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਚਾਚਾ-ਤਾਇਆ ਜਾਣ ਕੇ ਫੁੱਫੜ ਨਾਲ ਗੱਲੀ ਰੁੱਝ ਜਾਂਦੇ। ਅਸੀਂ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਤਾਅ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਹਿੰਦੇਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਰੱਖਿਆ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਜੂਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇਖ ਕੇ ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਨੇ ਗੱਡੀ ਰੋਕ ਲਈ ਤਾਂ ਸਭ ਦੇ ਕੰਨ ਜਿਹੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਜੂਸ ਪੀਣ ਉਪਰੰਤ ਬਿਲ ਦੇਣ ਲਈ ਭੂਆ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਬੇਟਾ ਦੀਪ, ਬਿਲ ਦੇ ਕੇ ਜਲਦੀ ਆ ਜਾਵੀਂ, ਅਸੀਂ ਗੱਡੀ ਕੋਲ ਚਲਦੇ ਆਂ।" ਮੈਂ ਝਾਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਭੂਆ 'ਟੁੱਟੇ' ਪੈਸੇ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਐਸਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਵਾਪਰਿਆ। ਮੈਂ ਬੜੇ ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਵਾਲੇ ਦੋ ਨੋਟ 'ਪੁੰਨ' ਕਰ ਆਇਆ। ਸਫਰ ਬੇਸ਼ੁਆਦ ਜਿਹਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਹੱਸ ਹੱਸ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਚੰਘਿਆੜਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਣ ਨੂੰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਨੇ ਪੈਦੀ ਸੱਟੇ ਹੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ। 'ਫਸੀ ਕੀ ਤਾਂ ਫਟਕਣ ਕੀ' 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਾਂ 'ਸੱਤ ਬਚਨ' ਕਿਹਾ ਤੇ ਗੱਡੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਲ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੋਂ

ਤੇਲ ਪਵਾਉਣ ਲਈ ਜਿਉਂ ਹੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਬ੍ਰੇਕਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਵਿਚਾਰਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੋ ਹੋ ਮੁੜਨ ਲੱਗਾ। ਤੇਲ ਦਾ ਬਿੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਜਦ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਮੇਰਾ ਮੋਢਾ ਹਲੂਣਿਆ ਤਾਂ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਖੰਡਰ ਮਕਾਨ ਵਾਂਗ ਚੁੱਪ ਪਸਰ ਗਈ। ਭੂਆ ਦੇ ਪਰਸ ਦੀ ਜਿੱਪ ਫਿਰ ਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਸ਼ਰਮੇ-ਸ਼ਰਮੀ ਮੈਨੂੰ ਫਿਰ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਨਾ ਪਿਆ। ਵਾਰ ਵਾਰ ਭੂਆ ਦੀ ਹੱਤਕ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸਤਾਉਂਦਾ। ਬਿਲ ਦੇ ਕੇ ਮੈਂ ਗੱਡੀ 'ਚ ਬੈਠੇ ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਮੈਂ ਤੇਲ ਦਾ ਬਿੱਲ ਦੇ ਦਿੱਤੇ।" ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸਿਰਫ 'ਓ.ਕੇ.' ਕਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਚੁੱਪ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਮਹਿੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਜੀਬ ਕਢਾ ਦਿੱਤੀ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਬਿਲ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਫੁਫੜ ਦੀ 'ਓ.ਕੇ.' ਸੁਣ ਕੇ ਠੰਢਾ ਸੀਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਦਸਾਂ ਕੁ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜਿਹੜੇ ਚਾਰ ਧੋਲੇ ਸਨ ਉਹ ਫੁੱਫੜ ਜੀ ਦੀ 'ਓ.ਕੇ.' ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ।

ਮੈਂ ਭੂਆ ਨੂੰ ਹੱਤਕ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਤੋਂ 30 ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਆਜ਼ ਫੜ ਲਏ। ਫੇਰ ਚਲ ਸੋ ਚਲ। ਨਿੱਤ ਘੁੰਮਣਾ ਘੁੰਮਾਉਣਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪਰ ਬਿਲ ਦੇਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਮੇਰੀ ਕੱਲੇ ਦੀ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਭੂਆ ਦੀਆਂ ਬੰਦ ਅਣੈਦੀਆਂ ਸਹਾਰੇ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ?

ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਭੂਆ ਨੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ ਜ਼ਰੂਰ 'ਸਰਪ੍ਰਾਈਜ਼' ਦੇ ਕੇ ਜਾਊ। ਬੋਤੇ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਾਂਗ ਮੈਂ ਭੂਆ ਦੀਆਂ ਬੰਦ ਅਣੈਦੀਆਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਹੀ ਫੁੱਫੜ ਦੀ 'ਓ.ਕੇ.' ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਖਰਚਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਹੁਣ ਭੂਆ-ਫੁੱਫੜ ਦੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ 'ਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਭੂਆ ਮੈਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲੱਗੀ, "ਬੇਟਾ ਦੀਪ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਏਧਰ ਈ ਆ, ਓਧਰ ਤਾਂ ਆਦਮੀ ਮਸ਼ੀਨ ਬਣ ਜਾਂਦੈ। ਦੇਖ ਆਪਾਂ ਕਿੰਨਾ 'ਇੰਜੁਆਏ' ਕੀਤਾ, ਕਿੰਨੇ 'ਹੋਪੀ' ਰਹੇ। ਓਧਰ ਤਾਂ 'ਵੀਰ' ਕੰਮ ਤੋਂ ਈ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।" ਭੂਆ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਇਹ ਭਰਮ ਤਾਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਕਿ ਭੂਆ ਮੈਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਚਾਰਜੋਈ ਕਰੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਧਰ ਹੀ 'ਰਾਜਾ' ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਭੂਆ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਵਾਸਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਕੀ ਸਨ। ਗੱਡੀ ਵਾਲੇ ਨਾਲ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ 'ਚ ਗੱਲ ਹੋਈ। ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੂਆ ਨੇ ਚਾਚੇ-ਤਾਏ ਸਮੇਤ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ-ਜੁਲ ਕੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਈ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿਓ।" ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੋਂਦੇ ਜੁਆਕ ਨੂੰ ਖਿਡੋਣਾ ਦੇ ਕੇ ਵਰਾਉਣ ਵਾਂਗ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਬੱਕ ਦੇ ਭਾਅ ਲਿਆਂਦੀਆਂ 'ਨੰਬਰਾਂ' ਵਾਲੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੇਰੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ 'ਖੁਸ਼' ਹੋ ਕੇ ਭੂਆ ਨੇ 'ਓਧਰੋ' ਲਿਆਂਦੀ ਇਕ ਪੈਂਟ ਵੀ ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਹਮ ਚਾਕਰ ਗੋਬਿੰਦੁ ਕੇ ਠਾਕੁਰ ਮੇਰਾ ਭਾਰਾ॥
ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸਮਰਥ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ॥

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦਾ

ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਧੰਨਵਾਦ

ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਝਾੜੂਬਰਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਮਝਿਆ

ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਝਾੜੂਬਰਦਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗ ਕੇ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਲੇਟਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸਲੇਟ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਝਾੜੂਬਰਦਾਰ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਧੜਿਆਂ ਨਹੀਂ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਸਾਰੇ ਅਰੰਭੇ ਕਾਰਜ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਿਛਲੇ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਅਰੰਭੇ ਗੁੰਬਦ ਅਤੇ ਸੁਖਆਸਨ ਸਥਾਨ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਹਰ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਗੁੰਬਦ ਅਤੇ ਸੁਖਆਸਨ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸਾਥ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਇਹ ਕਾਰਜ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਕ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਆਂ:

1. ਸੁੱਖਆਸਨ ਸਥਾਨ ਦੀ ਸੇਵਾ: ਸ. ਹਰਿਕਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ
2. ਗੁੰਬਦ ਦੀ ਸੇਵਾ: ਸ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੱਜ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ

ਬੀਬੀ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਘੁਮਣ

ਭਾਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੱਟੂ

ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ

ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ

ਭਾਈ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ: ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਸਪੋਰਟਰਸ

ਖੂਬ ਲੱਗੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਸਾਖੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ (ਰਾਣਾ ਇਕਬਾਲ): ਸਥਾਨਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ 'ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ' ਵਲੋਂ ਇੱਥੇ ਸਿਵਿਕ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਭੋਲੀ-

ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਮਣਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿਥੇ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਅਤੇ

ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਗੁਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਗੁਲਾਇਮ ਵਡੈਚ, ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਮੁਖਤਾਰ

ਭਾਲੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਗਾਇਕਾਂ ਬਲਜੀਤ ਮਾਲਵਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਮਾਵੀ ਅਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਛੀ ਨੇ ਇਕ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ

ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਥੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਿਥੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਾਰੇ

ਸਿੰਘ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਉਥੇ ਬਿਲੂ ਬੈਣੀਪਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬਲਜੀਤ ਬੈਣੀਪਾਲ ਅਤੇ ਬੇਟੀ ਦੇਬੀ ਤੇ ਬੇਟੇ ਰੋਬੀ ਬੈਣੀਪਾਲ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰੀ ਰੱਖਿਆ।

ਸੈਂਟਰ ਪਲੈਨੇ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਵੀਹ ਦੇ ਕਰੀਬ ਭੰਗੜਾ ਅਤੇ ਗਿੱਧਾ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਰੰਗ ਬੰਨਿਆ, ਉਥੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕਾਂ ਬਲਜੀਤ ਮਾਲਵਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਮਾਵੀ ਅਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਛੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਬੰਨ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵਪੂਰਤ ਸਕਿਟ ਖੇਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲ ਉਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਸਟੇਜਾਂ ਦੀ ਮਲਿਕਾ ਕਰਕੇ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਕਾ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੋਖਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਟੀ ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ 'ਜੀ ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ' ਅਤੇ 'ਜੱਸ ਪੰਜਾਬੀ' ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ, ਉਘੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ।

ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮੀ ਛੇ ਵਜੇ ਅਰੰਭ ਹੋਏ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਰਨਾ ਨੇ ਆਏ ਸਰੋਤਿਆਂ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਉਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿੱਲੂ ਬੈਣੀਪਾਲ ਨੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਉਪਰੰਤ ਸਟੇਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਗਿੱਧਾ ਅਤੇ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਢੁਕਵੇਂ ਸ਼ੋਅਰਾਂ ਨਾਲ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਟੀਮਾਂ ਸਨ-ਪੰਜਾਬੀ ਪਰੀਆਂ, ਆਪਣਾ ਵਿਰਸਾ, ਝਾਂਜਰ ਦੀ ਛਣਕਾਰ, ਤੋਰ ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ, ਪੁੱਤ ਪੰਜਾਬੀ, ਪਿਓਰ ਪੰਜਾਬੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ, ਇੰਡੀਅਨ ਭੰਗੜਾ ਬੀਟ, ਸ਼ਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ, ਮਸਤੀ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਛੀ, ਝਲਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ, ਭੰਗੜਾ ਇਨਵਿਜ਼ਨ, ਫੁਲਕਾਰੀ, ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਕੌਮ, ਮਤਕ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਧਮਕ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਦੀ।

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰੀ ਦੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸਕਿਟ ਵਿਚ

ਸਰਤਾਜ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ੇ ਤੋਂ ਨਾਂਹ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ (ਰਾਣਾ ਇਕਬਾਲ): ਗਾਇਕ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਤਘਰ ਨੇ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗਾਇਕ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਸ਼ੋਅ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸੈਨ ਹੋਜੋ ਵਿਚ 3 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਸ਼ੋਅ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਵਖ ਵਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਸਿਆਟਲ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਹੋਣੇ ਵੀ ਤੈਅ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸ਼ੋਅ ਖਟਾਈ ਵਿਚ ਪੈ ਗਏ ਲਗਦੇ ਹਨ। 3 ਅਪਰੈਲ ਦਾ ਸ਼ੋਅ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸ਼ੋਅ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਇਦੇ ਕਰਦੇ ਸੁਣੇ ਗਏ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਰੱਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮੀਕੇ ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸਾਜ਼ਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਗਰੁਪ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭੋਟੂ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੁਣੀਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਵੀ ਅਪਰੈਲ-ਮਈ ਵਿਚ ਹੋਣੇ ਹਨ। ਮੀਕੇ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਡਿਟਰਾਇਟ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਣੇ ਤੈਅ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗਾਇਕ ਸਰਤਾਜ ਇਕ ਕਵੀ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਜ਼ਲ ਕਵੀ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਦਿੰਦੇ ਬਿਨਾ ਗਾਉਣ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਵੀ ਨੇ ਸਰਤਾਜ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿਤੀ ਹੈ।

SUPER CHANNELS, SUPER SHOWS, SUPER PACK!

Now including NDTV Imagine, SAB and aapka Colors!

Hindi Super Pack - \$44.99/mo.

Get 9 amazing channels!

DISH TV USA

947 W Wise Rd, Schaumburg IL 60193

Tel: 847-380-5500 Web: www.dishtvusa.com

All prices packages and programming subject to change without notice. Local and state sales taxes may apply. Customer must subscribe to minimum programming, including a qualifying International package, DishFAMILY or DishMEXICO, or a \$6.00/mo. Service Access fee will apply in addition to the monthly price for International programming. A second dish antenna may be required to view both International and American programming. All services marks and trademarks belong to their respective owners.

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ-2010

(ਸਫਾ 2 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਦੇਵਗਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਨੇ। ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਚੱਲ ਕੇ ਆਏ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਢੋਲ ਅਤੇ ਚਿਮਟੇ ਦੇ ਜੋਹਰ ਵਿਖਾ ਕੇ

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 10ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਰੌਣਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ ਬੇਟੀ ਪੂਜਾ ਅਤੇ

ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਜੈ ਦੇਵ, ਕੈਨਸਸ ਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕਰਨਲ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਜਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਬੀਬੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ, ਬਲਵੰਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸੁਖਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ,

ਸਿਨਿਸੈਨੀ ਓਹਾਇਓ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਸਿਨਿਸੈਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ, ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਭੱਟੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ, ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ,

ਭੁਪਿੰਦਰ ਭਿੰਦਾ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਉਚੇਚੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਰਿਚਮੰਡ ਵਰਜੀਨੀਆ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਬੂਰਮਾਜਰੇ ਵਾਲੇ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਸਗੋਂ ਰਿਚਮੰਡ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 26 'ਤੇ)

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ ਧੀ ਪੂਜਾ ਆਪਣੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਅਤੇ ਪਤੀ ਜੈਦੇਵ ਨਾਲ

ਡੇਵਿਡ ਮਿਲਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ-2010: ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ-2010: ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

ਦਰੜ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਇਬਰਾਹੀਮਪੁਰ ਦਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ

ਖੇਡ ਜਗਤ

ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵੱਸਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਸੁਗਰਗੁਜਾਰ ਹਾਂ ਜੋ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਮੇਰੇ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਦੇ ਤੇ ਹੌਂਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਾਦ ਦਾ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਿਣੀ ਰਹਾਂਗਾ। ਭਾਰਤ ਗਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹੋਰ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਦੇਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਡੇਢ ਕੁ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਘੁੰਮਿਆ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵੇਖੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। -ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ

ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਾਲੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਮਰਹੂਮ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ 2010 ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਇਬਰਾਹੀਮਪੁਰ (ਨੇੜੇ ਗਤਸ਼ੰਕਰ) ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਏ। ਇਹ ਚੌਥਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਦੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹੀ ਖੇਡ ਮੇਲਾ (ਦੁਜਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ-2008) ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਗਤਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਵੇਖ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤਾਕਤ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ

ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ

ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਖੇਡਾਂ ਵਲ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਇਬਰਾਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ।

ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਚੌਥਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕਬੱਡੀ ਮੇਲਾ 20 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਡ ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਮੇਟੀਰ ਪ੍ਰਿੰ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਗੁਰਮੁਖ-ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲੇ ਮਿਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੈਸਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਗਰਾਊਂਡ ਵਲ ਜਾਣ ਲਈ ਕਲੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਟਰਾਲੀਆਂ, ਦਰਖਤਾਂ ਤੇ ਕੋਠੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ ਤੇ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਬੜੇ ਤਪਾਕ ਨਾਲ ਮਿਲੇ। ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ (ਪੰਜਾਬ ਕਬੱਡੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਉਲੰਪੀਅਨ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪਨਾਮਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ) ਨੇ ਵੇਖਦੇ ਹੀ ਮਾਈਕ ਤੋਂ

ਮੈਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆ ਕਿਹਾ ਤੇ ਅਮੈਰਿਕਾ 'ਚ ਛਪਦੇ ਮੇਰੇ ਖੇਡ ਲੇਖਾਂ ਬਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ।

ਅਗਲਾ ਮੈਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੌਜੀ, ਪ੍ਰਿੰ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਿੰ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਮੇਟੀਰੀ ਲੱਗੀ ਗੁੰਜਾਂ ਪਾਉਣ, ਲਉ ਜੀ ਆ ਗਿਆ ਗੱਭਰੂਲਾਇਆ 'ਹੰਦਿਆ' ਨੂੰ ਹੱਥ ...ਟੋਕਿਆ ਮੱਥਾ...ਮਾਰੀ ਬਾਪੀ...ਹੁਣ ਨੀ ਰੁਕਦਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ...ਲਾਇਆ ਹੱਥ...ਔਹ ਗਿਆ...ਔਹ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਜੁੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦਾ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਮੇਟੀਰੀ ਦੀਆਂ ਛਹਿਬਰਾਂ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਚੋਂ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖ ਪਹਿਲਵਾਨ ਤੇ ਬੱਧੂ ਪਹਿਲਵਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲਵਾਨੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਕ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਹੋਏ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲੁਤਫ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ।

ਬੋਡੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਰੁਸਤਮ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਫਿੱਡੂ ਆਪਣੇ ਗੰਨਮੈਨਾਂ ਨਾਲ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆ ਬਿਰਾਜਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਉਲੰਪੀਅਨ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪਨਾਮਾ ਦਾ ਬੇਟਾ ਹਰਸ਼ਮੇਹਣ ਅਤੇ ਪੋਤਾ ਵੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਹੀ ਪੋਤਾ (ਹਰਸ਼ਮੇਹਣ ਦਾ ਬੇਟਾ) ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦਵਾਈ ਲੈਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਉਹ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਸੀ।

ਮਾਈਕ ਤੋਂ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ ਨੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਲਵ ਕਮਾਰ ਗੋਲਡੀ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਨਾਲ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਢੋਲ ਢਮੱਕੇ ਨਾਲ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਘੜੇ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਔਰਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਜੂਸਰ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਰਚੀਆਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਗੋਲਡੀ ਕਰਦੇ ਤੇ ਕਦੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਫਿੱਡੂ।

ਉਧਰ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਧੁੰਮਾਂਧਾਰ ਕਮੇਟੀਰੀ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਿੰ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ ਕਮੇਟੀਰੀ ਦੀਆਂ ਰੇਡਾਂ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਗੂੰਜੀ, "ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਗਏ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ

ਵਿਚਕਾਰ ਨੇ ਔਹ ਵੇਖੋ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਖੜੇ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਮਸਤਾਨਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਐ।" ਉਹ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੌਜੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ-ਮੋਹਰਾ ਮਸਤਾਨੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਬੋਲੇ, "...ਲਉ ਜੀ, ਆਹ ਚੱਲਿਆ ਪੀਲੇ ਕਛਿਹਰੇ ਵਾਲਾ...ਟੋਕਿਆ ਮੱਥਾ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਨੂੰ...ਮਾਰੀ ਬਾਪੀ...ਔਹ ਗਿਆ ਲਾਇਆ ਹੱਥ ਲਾਲ ਕਛਿਹਰੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ...ਲਾਲ ਕਛਿਹਰੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਪਾ ਲਿਆ ਜੱਫਾ...ਕਹਿੰਦਾ ਮੈਂ ਜਾਣ ਨੀ ਦੇਣਾ...ਪੀਲੇ ਵਾਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਮੈਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ...ਮੈਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਦਿਖਾ...ਲਾਲ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮਾਰੀ ਕੈਂਚੀ...ਸਿਟ ਲਿਆ ਪੀਲੇ ਨੂੰ...ਨੰਬਰ ਲਾਲ ਕਛਿਹਰੇ ਵਾਲੇ ਦਾ...ਵੱਜ ਗਈ ਵਿਸਲ...ਫਰਕਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਝਾੜਦਾ ਤੁਰ ਪਿਆ ਗੱਭਰੂ..." ਇਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਤਰੇ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਗਏ ਤੇ

ਇਬਰਾਹੀਮਪੁਰ ਦੇ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਤੇ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੌਜੀ। ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ (ਖੱਬੇਓਂ) ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਫੜ ਲਿਆ ਮਾਈਕ, "...ਮਾਰੀ ਬਾਪੀ... ਮੋਹਰਿਉਂ ਮਾਰੀ ਧੌਲ...ਜੁਆਨ ਡਿੰਗਦਾ ਡਿੰਗਦਾ ਬਚ ਗਿਆ... ਫਾਉਲ ਮਾਰਨ 'ਤੇ ਨੰਬਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ...ਮਾਰੀ ਰੈਫਰੀ ਨੇ ਵਿਸਲ...ਰੈਫਰੀ ਦਾ ਅਟੱਲ ਫੈਸਲਾ..." ਕਮੇਟੀਰੀ 'ਚ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਥ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਵੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਪੂਰੇ ਜੋਬਨ 'ਤੇ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਕੋਈ ਸੰਗਲ ਤੋੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਧੌਣ ਨਾਲ ਬੰਨ ਕੇ ਭਾਰ ਚੁੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤੇ ਕੋਈ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਸਾਈਕਲ ਚੁੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਸਟੂਡੀਓ ਕਰੇਨ ਵਾਲੇ ਕੈਮਰੇ ਨਾਲ ਮੂਵੀ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਧੜਾ ਧੜ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਦੋਂ ਇਕ ਦਮ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਗਾਇਕ ਕਮਲ ਹੀਰ ਦੇ

ਆਉਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹੱਸਦੇ ਟੱਪਦੇ ਕਮਲ ਹੀਰ ਨੂੰ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਢੋਲ ਵਜਾ ਕੇ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕੀਤਾ। ਕਮਲ ਹੀਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੀਤਕਾਰ ਜਸਵੀਰ ਗੁਣਾਚੇਰੀਏ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮਾਣ ਤਾਣ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਨ ਦਰੜ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਪਰ ਧਿਆਨ ਸਭ ਦਾ ਕਮਲ ਹੀਰ ਵਲ ਸੀ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਫਿੱਡੂ, ਕਮਲ ਹੀਰ ਤੇ ਜਸਵੀਰ ਗੁਣਾਚੇਰੀਏ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਖੀਰਲੇ ਮੈਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਕਾਟੋਦਾਰ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ 'ਚ ਹਰਿਆਣਾ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮੈਚ ਦੀ ਕਮੇਟੀਰੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਕਬੱਡੀ ਮੈਚਾਂ ਦੇ ਰੈਫਰੀ ਸਨ-ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਜੱਬੋਵਾਲ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਬੀ।

ਏਨੇ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਐਮ.ਪੀ. ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੋਤਾ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਆਪਣੇ ਗੰਨਮੈਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡ ਮੇਲੇ 'ਚ ਆ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਅਖੀਰਲਾ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚ ਮੁੱਕਦੇ ਹੀ ਨਾਲ ਦੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਕਮਲ ਹੀਰ ਦੇ ਸਾਜੀਆਂ ਨੇ ਰੋਣਕਾਂ ਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਭੰਗੜੇ ਤੋਂ ਢੋਲ ਢਮੱਕੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ। ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਕਮਲ ਹੀਰ ਤੇ ਮਾਰੀ ਵਜ ਜਸਵੀਰ ਗੁਣਾਚੇਰੀਏ ਨੂੰ। ਕਾਲਾ ਕੋਟ, ਕਾਲੀ ਪੱਗ ਤੇ ਸੋਹਣੇ ਖੜ ਵਾਲਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਗੱਭਰੂ ਜਸਵੀਰ ਜਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ। ਕਮਲ ਹੀਰ ਨੇ ਜਸਵੀਰ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਜਸਵੀਰ ਦਾ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, "ਨਸਾ ਕੈਸਾ ਲੱਗਿਆ ਨਸੇੜੀ ਦਿਲ ਨੂੰ, ਲੱਭੇ ਕੋਈ ਘਰ ਦੀ ਸੁਰਾਬ ਵਰਗੀ"। ਨੱਚਣ

ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਭੱਡਬੂ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬੋਲ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਭੰਗੜਾ ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ। ਭੰਗੜੇ ਦੀ ਤਾਲ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਸਟੇਜ ਮੋਹਰਿਉਂ ਗੰਨਮੈਨਾਂ 'ਚੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਫਿੱਡੂ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸਟੇਜ 'ਤੇ। ਲੱਗਾ ਕਮਲ ਹੀਰ, ਜਸਵੀਰ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਰੜ ਹੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭੰਗੜਾ ਪਾਉਣ। ਭੰਗੜਾ ਪੂਰੇ ਜੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਭੰਗੜੇ ਦਾ ਰੰਗ ਵੇਖ ਕੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰ ਖੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਬਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਹੁਣਾਂ ਦੇ ਪੱਥ ਵੀ ਸਟੇਜ ਵਲ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਰੇ।

ਅਗਲਾ ਗੀਤ "ਜਿੰਦੇ ਨੀ ਜਿੰਦੇ ਤੇਰੇ ਵਾਅਦੇ ਦੁੱਖ-ਦਿੰਦੇ ਤੇਰੇ"। "ਕੋਡੀ ਕੋਡੀ ਖੇਡ ਮੁੰਡਿਆ" ਵਰਗੇ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਫਿੱਡੂ ਨੇ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਭੰਗੜਾ ਪਾਇਆ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੁੰਦ, ਠੰਡ ਤੇ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ., ਐਮ.ਪੀ., ਫਿੱਡੂ ਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ।

ਦਰਸ਼ਨ ਦਰੜ ਦੇ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਨਿੱਘੇ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁਣਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਦੋਸਤ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਕਮਲ ਹੀਰ ਤੇ ਜਸਵੀਰ ਗੁਣਾਚੇਰੀਆ ਵੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਆ ਲੰਘੇ। ਮਗਰੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜੁਆਕ ਆ ਧਮਕੇ। ਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕਮਲ ਹੀਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ 'ਕੱਠਿਆਂ ਨੇ ਚਾਹ ਪੀਤੀ, ਗੱਪ-ਸੁੱਪ ਮਾਰੀ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠਕ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਕਾਰ 'ਚ ਬੈਠ ਗਏ। ਮਗਰਲੀ ਗੱਡੀ 'ਚ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਭਾਣਜਾ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਆ ਬੈਠੇ। ਗੱਡੀ ਭਾਣਜਾ ਹੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇੰਡੀਆ ਜਾ ਕੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਗੱਡੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਖਰਾਬ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਪੁੱਠੇ ਹੱਥ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਕੇ ਖ਼ਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੁੰਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੱਡੀਆਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੋਰ ਲਈਆਂ।

ਅਸੀਂ ਗਤਸ਼ੰਕਰ ਤੋਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕਰਦੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ। ਹੇ ਮਾਲਕਾ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਠੀਕ ਠਾਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਈਏ ਪਿੰਡ। ਰਸਤੇ 'ਚ ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਬੀਮ ਚਲਾਈ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਵੇਲੀ ਜਾ ਕੇ ਗੱਡੀ ਲਾਈ ਤੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਠੰਡ, ਧੁੰਦ ਤੇ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਘੁੱਪ ਕਾਰਨ ਘਰਦੇ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੋਏ ਬੈਠੇ ਸਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦਰੜ ਵਲੋਂ ਬਣਦਾ ਸਰਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਰਿਸ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ।

ਡਰਗ ਸਕੈਂਡਲ 'ਚ ਹਰਜੀਤ ਮਾਨ ਨੂੰ 23 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ

ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ: ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਵਾਸੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ (51) ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਫੜ੍ਹੇ ਗਏ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਡਰਗ ਸਕੈਂਡਲ ਵਿਚ ਸਾਢੇ ਤੇਈ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਫੈਡਰਲ ਅਟਾਰਨੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਵੈਗਨਰ ਅਤੇ ਡਰਗ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਏਜੰਟ ਇੰਚਾਰਜ ਐਥਨੀ ਵਿਲੀਅਮਸ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਡਰਗ ਸਕੈਂਡਲ ਡਰਗ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਡਰਲ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟੋਰਾਂਟੋ ਪੁਲਿਸ, ਇਲੀਨਾਏ ਸਟੇਟ ਪੁਲਿਸ, ਜੈਸਪਰ ਕਾਉਂਟੀ (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਜੈਰਿਫ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਮਰਸਡ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਲਿਵਿੰਗਸਟਨ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪਤਤਾਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਰਜੀਤ ਮਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ 40 ਸਾਲਾ ਸੁਖਰਾਜ ਧਾਲੀਵਾਲ ਤੇ 34 ਸਾਲਾ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਅੰਡਰ ਕਵਰ ਏਜੰਟ ਨਾਲ 70 ਕਿਲੋ ਕੋਕੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਰੀਬ 10 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਲੈ ਕੇ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਦੇ ਇਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿਥੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ

ਵਿਛਾਏ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਸੌਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਰਜੀਤ ਮਾਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਰਗਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੰਨ 2003 ਤੋਂ 2008 ਦਰਮਿਆਨ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਤੋਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਿਚਾਲੇ 36 ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਕੋਕੀਨ ਢੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਉਦੋਂ ਅੰਡਰ ਕਵਰ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਮੈਥਾਫੈਂਟਾਮਾਈਨ ਨਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ੀਲਾ ਰਸਾਇਣ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਰਸਾਇਣ ਐਫੀਡਰਾਈਨ 50 ਕਿਲੋ ਦੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਵਿਚ 33 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬਾਲਟੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵੇਚਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਨਸ਼ਾ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਸੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 25 ਜੂਨ 2009 ਨੂੰ ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 202 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਕੋਕੀਨ ਵੇਚਣ ਅਤੇ 70 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਕੋਕੀਨ ਕੋਈ 843,000 ਡਾਲਰ ਨਕਦ ਖਰਚ ਕੇ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਨੀਅਰ ਯੂ ਐਸ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਜੱਜ ਓਲੀਵਰ ਵੈਗਨਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਾਨ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਗਿਰੋਹ ਦਾ ਸਰਗਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਕੋਕੀਨ ਸਮਗਲ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਮੀ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰੇਲਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੈਨੇਡਾ, ਡਿਟਰਾਇਟ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਅਤੇ ਬਫਲੋ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਨੂੰ ਢੋਆਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਸਾਥੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਲਿਵਿੰਗਸਟਨ ਵਾਸੀ 29 ਸਾਲਾ ਗੁਰਮੀਤ ਬੀਸਲਾ ਜੋ ਕਿ ਮਾਨ ਲਈ ਡਰਗ ਢੋਆਂਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ 10 ਕਿਲੋ ਕੋਕੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 169,910 ਡਾਲਰ ਨਕਦ ਲੈਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਕਦੀ ਇਲੀਨਾਏ ਸਟੇਟ ਟਰੂਪਰਾਂ ਨੇ ਇਲੀਨਾਏ ਵਿਚ ਸੈਲਡਨ ਨਜ਼ਦੀਕ ਉਸ ਦੇ ਟਰੇਲਰ ਵਿਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਟਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਆਉਂਦੀ 26 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡਰਗ ਢੋਆਂਦੇ ਆਪਣੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਹਰਜੀਤ ਮਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਿੰਡ ਗੁਰੇ ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਖਰਾਜ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇਤਲੇ ਪਿੰਡ ਚਿਮਨਾ ਤੋਂ। ਦੋਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਰੌਬਿਨ ਹੁਡ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੌਨ ਦੀ...ਬਾਬਾ...ਦਾਰਾ

ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ, ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ 27 ਮਾਰਚ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਛਪੀ ਕਹਾਣੀ 'ਮੌਨ ਦੀ...ਬਾਬਾ...ਦਾਰਾ' ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਖਜੀਤ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਕਪਾਟ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਸੁਖਜੀਤ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਜੋ ਪਿਤਰੀ ਰਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਹੁਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦਾ ਫਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਅਟੱਲ ਸੱਚਾਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਰ ਕੋਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਗਲਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਸ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਦਮਈ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਮਾਜ ਵੀ ਚੁੱਪ ਹੈ ਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਵੀ ਚੁੱਪ ਹਨ।

ਸੁਖਜੀਤ ਨੇ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਚਪੇਤ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕ 50-55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਹਰ ਕੁਕਰਮ ਤੇ ਗੁਨਾਹ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਅਖੌਤੀ ਸਾਧ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕ ਕੇ ਅਖੌਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਬਣ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਪਾਪ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸੱਚ ਜਾਣੀਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖੌਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਵੱਢਣੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਵਧਾਈ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਰੀ ਕਹਾਣੀ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਹਜੂਰੀ ਰਾਗੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ, ਪਿਟਸਬਰਗ

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ

ਖੋਸਾ ਦਲ ਸਿੰਘ: ਇਥੋਂ ਬੋਝੀ ਦੂਰ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ ਭੰਬਾ ਲੰਡਾ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸੋਨਾ ਪੁੱਤਰ ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਨੀਲਾ 'ਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਲੜਕੇ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੇ ਰੋਂਦੇ-ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪੁੱਤਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਮਨੀਲਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ 2 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਟਿਆਰ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਧੀਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਥੇ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਫਾਇਨਾਂਸ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਜਦ ਸੰਦੀਪ ਸਵੇਰੇ ਘਰੋਂ ਫਾਇਨਾਂਸ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰਸਤੇ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰ ਕੋਲੋਂ ਉਸਦਾ ਰਿਵਾਲਵਰ ਖੋਹ ਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਮਲਾਵਰ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਹੱਥੋਪਾਈ ਵਿਚ ਸੰਦੀਪ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਸੰਦੀਪ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਦਿਆਂ ਮੌਤ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਪਤਨੀ, ਮਾਂ ਬਾਪ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਨੂੰ ਰੋਂਦੇ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਸੰਦੀਪ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਿੰਡ ਰੋਡੇ ਦਾ ਰੋਟੀ ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਮਨੀਲਾ ਗਿਆ ਨੌਜਵਾਨ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਪ੍ਰੀਤ ਪੁੱਤਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਰੋਡੇ ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ 6 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਲਪਾਈਨ (ਮਨੀਲਾ) ਵਿਖੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਗਿਆ

ਅਤੇ ਫਿਲਪਾਈਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਗਾ ਵਿਚ ਫਾਇਨਾਂਸ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਰੰਭ ਲਿਆ। 30 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਫਤਰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਪ੍ਰੀਤ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕਰੀਬ 5.30 ਵਜੇ ਆਪਣਾ ਦੰਦ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਹੀ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਲੁਟੇਰਾ ਗਰੋਹ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਲਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬਿੱਟੂ ਵਾਸੀ ਰੋਡੇ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੀ ਵਿਧਵਾ ਪਤਨੀ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਦੋ ਬੇਟੇ ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਮਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ ਕਰੀਬ 28-30 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਕਤਲ : ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਕਲੋਵਰਡੇਲ

ਵਿਚ ਐਤਵਾਰ ਰਾਤੀ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਨਮੇ 21 ਸਾਲ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਦੋਂ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਗੁਆਂਢੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਹਿੰਸਕ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਪਿਛੇਕਤ ਵਾਲੇ 32 ਸਾਲਾ ਐਡਰੀਅਨ ਸਕਾਰਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਤਲ ਤੇ ਮਕਤੂਲ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਗੁਆਂਢੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੜਾਈ ਅਚਾਨਕ ਹਿੰਸਕ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਸੰਘਾ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲ ਸਕਿਆ ਤੇ ਦਮ ਤੌੜ ਗਿਆ।

ਮੰਡੀਆਂ 'ਚ ਫ਼ਸਲ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਘਟੇਗੀ

ਸ਼ਿਲਾਂਗ: ਵਧ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਕਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾੜੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਸ਼ਿਲਾਂਗ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੁਝ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ

ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਧੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ 1.8 ਕਰੋੜ ਟਨ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸਿਰਫ਼ 1.4 ਕਰੋੜ ਟਨ ਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਗ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਇਸ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਦਾਲਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਦਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 90 ਲੱਖ ਟਨ ਖੰਡ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਰੀਬ 20 ਲੱਖ ਟਨ ਖੁਰਾਕੀ ਤੇਲ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਚੌਲਾਂ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਯਤਨਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੈਸ਼ ਰਿਜ਼ਰਵ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਧਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮੁੱਢੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੂਰਬੀ-ਉਤਰੀ

ਪੁਲੀਸ ਮੁਤਾਬਕ ਲੜਾਈ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ।

ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਗਰੋਹਾਂ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਜਥੇਬੰਦ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤੁਅੱਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਨਸ਼ਾ ਗਰੋਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਬੀਤੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 120 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੰਗ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਕੇਸ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਣਸੁਲਝੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਾਗਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਸਰੀ, ਡੈਲਟਾ, ਰਿਚਮੰਡ ਅਤੇ ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਵਸੋਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਖਾਸਕਰ ਭੰਗ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮੁਸ਼ੱਰਫ਼ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ੱਰਫ਼ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਆਬੂਧਾਬੀ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਛੱਡਣ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਲੰਡਨ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ੱਰਫ਼ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਆਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਨਾਮੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੈ।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ 'ਡੇਲੀ' ਨੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਸ਼ੱਰਫ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗਠਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਬੂਧਾਬੀ 'ਚ ਹੋ ਰਹੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਦਾ ਅਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁਸ਼ੱਰਫ਼ ਦਾ ਸੱਦਾ ਅਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਅਮੀਰ ਮੁਕਾਮ, ਸੁਮੇਰਾ ਮਲਿਕ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਦੁਰਾਨੀ, ਸਈਅਦ ਫੈਜ਼ਲ ਸਲੇਹ ਹਯਾਤ ਅਤੇ ਮਾਰਵੀ ਮੇਮਨ ਵਰਗੇ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਗੂ ਮੁਸ਼ੱਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਰਹੇ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਨਿਧਾਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖ਼ਾਨ, ਨਿਧਾਰ ਮੇਮਨ, ਸ਼ੇਰ ਅਫ਼ਗਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨਿਆਜ਼ੀ, ਕਸ਼ਮਾਲਾ ਤਾਰਿਕ, ਸਿੰਧ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਬਾਬ ਗੁਲਾਮ ਰਹੀਮ ਮੁਸ਼ੱਰਫ਼ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਡੁਬਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਕਾ ਬਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹ ਮਹਿਮੂਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹਾਮਿਦ ਨਾਸਿਰ ਚੱਠਾ ਵੀ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੌਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ

ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ

ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ

ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬੜਨਾ

ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ

ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਡਾਕਟਰ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com

Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

Law Office of Navdeep S. Jhaj

Immigration Law Attorney

General Legal Practice

Navdeep S. Jhaj

Member, American Immigration
Lawyers Association

**Estate Planning
Personal Injury
Bankruptcy**

ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਜਨਰਲ ਲਾਅ
- ਪਰਸਨਲ ਇੰਜਰੀ
- ਬੈਂਕਰਪਸੀ
- ਐਸਟੇਟ ਪਲਾਨਿੰਗ

1930 W Hubbard, 2nd Floor, Chicago, IL 60622

Voice: 312.404.8893, Fax: 312.243.2277

email: navjhaj@me.com

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ 44 ਮੌਤਾਂ

ਪਿਸ਼ਾਵਰ: ਜੰਗੀ ਵਰਦੀਆਂ ਪਹਿਨੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਛਾਉਣੀ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਉਤੇ ਦਿਨ ਦੀਵੀਂ ਧਾਵਾ ਬੋਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹਲਾਕ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ, ਜਦਕਿ ਲੋਅਰ ਦੀਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਰੈਲੀ ਲਾਗੇ ਹੋਏ ਆਤਮਘਾਤੀ ਬੰਬ ਹਮਲੇ ਵਿਚ 43 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਅਤਿਵਾਦੀ ਦੋ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਏ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਲਾਗੇ ਦੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੌਕੀਆਂ ਉਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਧਮਾਕੇ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਧਮਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਡੀ ਰੀਡਿੰਗ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੇ ਲਾਗੇ ਕਈ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਫਰੰਟੀਅਰ ਕੋਰ ਦੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਮਾ ਚੌਕ ਵਿਚ ਇਕ ਬਖ਼ਤਰ ਬੰਦ ਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਕੌਂਸਲਖਾਨਾ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਦੇ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚੌਕਾਂ ਲਾਗੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੌਜੀ ਟਿਕਾਣੇ ਵੀ ਹਨ।

ਵੀਹ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤਿੰਨ ਧਮਾਕੇ ਹੋਏ। ਪਹਿਲਾ ਧਮਾਕਾ ਦਿਨ 1.19 ਵਜੇ, ਦੂਜਾ ਧਮਾਕਾ 1.31 ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਧਮਾਕਾ 1.33 ਵਜੇ ਹੋਇਆ। ਜੀਓ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲ ਨੇ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਧਮਾਕੇ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਫੁਟੇਜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਕਾਰਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਤੀਜਾ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁੰਦੇ ਦਾ ਬੱਦਲ ਛਾ

ਗਿਆ। ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਦੌੜੇ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਦੇ ਅੰਬਰ 'ਤੇ ਸੂਰੀਆ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਮੰਡਰਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਅਰ ਦੀਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਤਿਮਰਗਾਰਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਫਿਦਾਇਨ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ 43 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 100 ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਉਥੇ ਹੋਇਆ ਜਿੱਥੇ ਆਵਾਮੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਕ ਜਲਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਖ਼ੈਬਰ ਪਖਤੂਨਵਾਲਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਇਹ ਜਲਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਏ.ਐਨ.ਪੀ. ਦਾ ਆਗੂ ਸੁਲਤਾਨ ਜ਼ੋਬ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਫਿਦਾਇਨ ਹਮਲਾਵਰ ਉਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

ਮਾਸਕੋ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾ, ਚੇਚੇਨ ਬਾਗੀ ਅਜੇ ਢਿੱਲੇ ਨਹੀਂ ਪਏ-ਮਾਸਕੋ: ਉਧਰ ਚੇਚਨ ਵਿਦਰੋਹੀਆਂ ਨੇ ਲੱਗਭੱਗ 6 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮਾਸਕੋ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੇਵਰ ਅਜੇ ਢਿੱਲੇ ਨਹੀਂ ਪਏ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਅਜੇ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮਾਸਕੋ ਦੀ ਮੈਟਰੋ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੱਖਾਂ ਮੁਸਾਫਰ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਚੇਚਨੀਆ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੱਗਭੱਗ 300 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। 1864 'ਚ ਰੂਸ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਜ਼ਾਰ ਨੇ ਚੇਚਨੀਆ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ 'ਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੋਵਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੇਚਨੀਆ ਵਾਸੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉੱਤਰੀ ਕਾਕੇਸ਼ਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਹਨ। ਉਹ ਕਾਕੇਸ਼ਸ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਸਲਾਵਿਕ, ਤੁਰਕੀ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਉੱਤਰੀ ਕਾਕੇਸ਼ਸ 'ਚ ਚੇਚਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿੰਦੇ ਆਏ ਹਨ। 17ਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 19ਵੀਂ ਸਦੀ

ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਚੇਚਨੀਆਂ ਦੇ ਕਬੀਲਾਈ ਲੋਕ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਦੇ ਸੁੰਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੇ ਗਏ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੂਫੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤਾਂ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ 'ਚ ਵੀ ਲੱਗੇ ਰਹੇ।

ਰੂਸ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਈਰਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਿਹਾ। ਚੇਚਨੀਆਂ ਦਾ ਕੁਲ ਖੇਤਰਫਲ ਲੱਗਭੱਗ 6 ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਇੰਗੁਸ਼ ਗਣਤੰਤਰ, ਜਾਰਜੀਆ, ਦੇਗਸਤਾਨ ਅਤੇ ਉਸਨੇਤਿਨ ਗਣਤੰਤਰ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 12 ਲੱਖ 67 ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ।

23 ਤੋਂ 26 ਅਕਤੂਬਰ 2002 ਮਾਸਕੋ ਦੇ ਇਕ ਬੀਏਟਰ 'ਡੂਬਰੋਵਕਾ' ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। 40-50 ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਚੇਚਨ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਲੱਗਭੱਗ 850 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧਕ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ 129 ਬੰਧਕਾਂ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ 170 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ।

5 ਦਸੰਬਰ 2003-ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸਟੈਵਰੋਪੋਲ ਕਰਾਈ 'ਚ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ

ਕੀਤਾ। ਇਸ 'ਚ 46 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਅਤੇ 170 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

9 ਦਸੰਬਰ 2003-ਮਾਸਕੋ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਲ ਚੌਕ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲੇ 'ਚ 6 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ 44 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

6 ਫਰਵਰੀ 2004-ਮਾਸਕੋ ਮੈਟਰੋ 'ਚ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲੇ 'ਚ 41 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਜਦਕਿ ਲੱਗਭੱਗ 120 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਏਵਟੋਜ਼ਾਵੋਤਸਕਿਆ ਸਬ-ਵੇ-ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

24 ਅਗਸਤ 2004-ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਰੂਸੀ ਅਸਮਾਨ 'ਤੇ ਕਹਿਰ ਵਰਸਾਇਆ ਅਤੇ ਦੋ ਸਥਾਨਕ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਮਾਸਕੋ ਦੇ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਉਡਾਨ ਭਰਨੀ ਸੀ।

ਵੋਲਵਾ-ਟੇਵੀਵਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਫਲਾਈਟ 1303 ਨਾਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਸਵਾਰ ਸਾਰੇ 34 ਮੁਸਾਫਰ ਅਤੇ 9 ਅਮਲਾ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਇਸ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਈਬੇਰੀਆ ਏਅਰ ਲਾਈਨਜ਼ ਫਲਾਈਟ 1047 ਦੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਸਵਾਰ ਸਾਰੇ

ਮੁਸਾਫਰ ਅਤੇ 8 ਅਮਲਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੁਰਘਟਨਾ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ।

1 ਸਤੰਬਰ 2004-ਬੋਸਲੋਨ ਦੇ ਇਕ ਸਕੂਲ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਸਕੂਲ ਨੰਬਰ ਵਨ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 385 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦਕਿ 783 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ।

15 ਮਈ 2009-ਚੇਚਨੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਗਰੋਜਨੀ 'ਚ ਹੋਏ ਇੱਕ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲੇ 'ਚ ਦੋ ਪੁਲਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 5 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

5 ਜੂਨ 2009 ਨੂੰ ਰੂਸ ਦੇ ਦਾਗਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਵਿਚ 4 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

22 ਜੂਨ 2009 ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲੇ 'ਚ ਇੰਗੁਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ 'ਚ 4 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ 5 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। 17 ਅਗਸਤ 2009 ਰੂਸ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਨਾਜ਼ਰਨ 'ਚ ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਚ ਹੋਏ ਜੁਬਰਦਸਤ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ 25 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਤੇ 164 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। 27 ਨਵੰਬਰ 2009-ਬੋਲੋਗੋਏ 'ਚ ਮਾਸਕੋ ਤੋਂ ਸੇਂਟ ਪੀਟਰਬਰਗ ਜਾ ਰਹੀ ਇਕ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦੇ ਟਰੈਕ 'ਤੇ ਧਮਾਕੇ 'ਚ 26 ਮੁਸਾਫਰ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 90 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। 29 ਮਾਰਚ 2010 ਮਾਸਕੋ ਮੈਟਰੋ 'ਚ ਦੋ ਧਮਾਕਿਆਂ ਨਾਲ 39 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ।

ਦੂਤਘਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਧਮਾਕੇ ; 50 ਮਰੇ-ਬਗਦਾਦ ਵਿਚ ਜਰਮਨੀ, ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਮਿਸਰ ਦੇ ਸਫਾਰਤਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ 3 ਆਤਮਘਾਤੀ ਕਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਵਿਚ 50 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਹਫਤਾ-ਦਫਤੀ ਮਚ ਗਈ। ਇਹ ਧਮਾਕੇ ਬੋਝੀ ਬੋਝੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੋਏ।

(ਸਫਾ 19 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਭਚਿੰਤਕਾਂ ਵਿਚ ਵਰਜੀਨੀਆ ਤੋਂ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਖੋਖਰ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਜੱਸੀ ਬਜਾਜ, ਡਾ. ਅਮਨ ਖਹਿਰਾ, ਵਿਜੇ ਢੀਂਗਰਾ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਝੱਜ, ਡਾ. ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁਲਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੇਖੀ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਗੁਰੈਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂਤ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਅਵਤਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕਰਨ ਗਿੱਲ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ-ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਕਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਰਜੁਨ ਗਿੱਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸੁਖਰਾਜ ਜਾਮਾਰਾਏ, ਰਾਜ ਨਿੱਜਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਬਿੰਦ, ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੈਨਸਿੰਗ ਅਤੇ ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹਬੀਬਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਲਤ ਅਤੇ ਰਸਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਵਰਲਡਵਾਈਡ ਟਰੈਵਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਨਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ।

ਕੈਲਮਜੂ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੈਲਮਜੂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੈਲਸ, ਸਾਗੀਨਾਅ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ) ਤੋਂ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੰਨਣ, ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ,

ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਸੋਨੀ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਤਸ਼ਰੀਫ ਲਿਆਏ।

ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਲੋਂ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਲਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬੈਟਲਕਰੀਕ-ਕੈਲਮਜੂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ (ਪ੍ਰਧਾਨ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ-ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਇਕਾਈ) ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ (ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ-ਮਿਡਵੈਸਟ) ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਲੋਂ ਸਰਵਣ ਟਿਵਾਣਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਬੈਂਸ, ਮਨਦੀਪ ਭੂਰਾ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਜਸਪਾਲ ਜੱਸੀ, ਪਾਲੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਖੱਟੜਾ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਖੱਟੜਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਤੰਦੁਰ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ), ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨਾਰੰਗ, ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ ਤੋਂ ਹੀ ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਆ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਰੌਣਕ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬੂ, ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੱਤੜਾ ਸਮੇਤ ਉਚੇਚਾ ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਸ਼ਵਾਕਾ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਵਾ, ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਿੱਕੀ ਸਿੰਘ, ਪੀ ਸੀ

ਐਸ ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਾਲ ਖਲੀਲ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਰ, ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੂਬੀ, ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਵੀਰ ਭੁੱਲਰ, ਰਾਣਾ ਵਿਰਕ, ਬੋਬੀ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਗੇ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਸੰਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਰਨ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੰਧੂ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ, ਜਿੰਦੀ ਖੰਗੂੜਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ ਬਾਕੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਾਕੀਗਨ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਰੌਣਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਤੇ ਜੈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜਿੰਮੀ, ਹੈਰੀ ਰਾਣਾ, ਕਮਲਜੀਤ, ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ, ਸੋਨੀ ਜੱਜ, ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸੰਘਾ, ਕਰਨਲ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਾ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਤੁਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਵੀ (ਆਰ ਕੇ ਕਾਰਪੋਟ), ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੌਆ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਨਿਰਭੈਅ ਸਿੰਘ ਧਨੌਆ ਅਤੇ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, ਲਾਇਨਜ਼ ਕਲੱਬ ਦੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਣਾ, ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਨ ਸਿੰਗਲਾ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰੀਹਲ, ਚਤੁਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ, ਸੋਨੂੰ ਖਹਿਰਾ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਹੋਰ ਮੁਅਜਜ਼ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਦਿਓਲ, ਮਿਡਲਟਨ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਤੋਂ ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਪੀ ਹੀਰ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ (ਪੀਟਰਸਨ ਆਓ) ਅਤੇ ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਏ ਓ) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੂਗਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਲਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੌਮਲ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਰਘਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ, ਬੀਬੀ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਟੱਲ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੋਖੀ, ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਬੀਬੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੰਘਾ, ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਰਵਾਹ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਮੇਜਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੱਜ, ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਮੈਂਬਰ ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਹਾਂਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾਤ, ਬੀਬੀ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਘੁੰਮਣ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੱਟੂ, ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਰਪੂਰ

ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮੈਰਿਕਨ ਸੀਨੀਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਆਸਾ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਿੱਧਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸੂਦ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਅਤੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਲਵਾਕੀ ਤੋਂ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਲਾਧੇ ਰੇ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਲਵਾਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸਾ, ਚਮਨ ਸਿੰਘ ਬਾਵਾ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਜਿੰਦੀ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਰਾਜਪੁਰਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਮੁਅਜਜ਼ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਰੇਡੀਓ 'ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ' ਦੀ ਹੋਸਟ ਪੰਮੀ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ 'ਦੇਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ' ਦੇ ਹੋਸਟ ਚਰਨਦੀਪ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ ਸਬ ਐਡੀਟਰ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਉਚੇਚਾ ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਤਸ਼ਰੀਫ ਲਿਆਏ।

ਹਿਊਸਟਨ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਰੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚਮਦਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਹਿਊਸਟਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਭਾਵੇਂ ਆਪ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭੇਜੇ ਸੁਨੇਹੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਲਈ ਸੂਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਭੇਜੀਆਂ। ਫਲੋਰੀਡਾ ਤੋਂ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੂਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਉਸਾਰੂ ਰੋਲ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਆਇਸ਼ਾ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੇ ਸ਼ੋਇਬ ਨੂੰ ਵਖਤ ਪਾਇਆ

ਹੈਦਰਾਬਾਦ: ਪਾਕਿ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਸ਼ੋਇਬ ਮਲਿਕ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਟੈਨਿਸ ਖਿਡਾਰਨ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਡਰਾਮੇ ਨੇ ਬੀਤੀ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਲੈ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਾਕਿ ਖਿਡਾਰੀ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਲੰਮੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਬਾਰੇ ਸ਼ੋਇਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ।

ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੋਇਬ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਕਬਿਤ ਪਤਨੀ ਆਇਸ਼ਾ ਸਿਦੀਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਬੀਤੀ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ੋਇਬ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੋਇਬ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਆਇਸ਼ਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਣਜਾਣਪੁਣੇ 'ਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਇਸ਼ਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੋਇਬ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਇਸ਼ਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਆਹ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ।

ਸ਼ੋਇਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸ਼ੋਇਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਏ ਕੇ ਖਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸ਼ੋਇਬ ਖਿਲਾਫ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਇਸ਼ਾ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ੋਇਬ ਤੇ ਆਇਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਫਾਰੂਹ ਹਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ 15 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਹ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਂਗੇ। ਜਦਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ੋਇਬ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੋਇਬ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਪਾਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਬਦੁਲ ਬਾਸਿਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੋਇਬ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਂਗੇ।

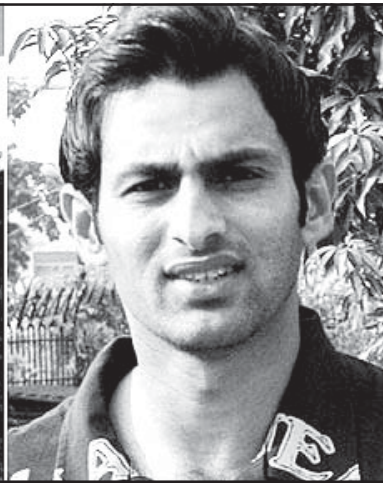
ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਸ਼ੋਇਬ ਮਲਿਕ ਦੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸਾਨੀਆ-ਸ਼ੋਇਬ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਿਆ ਭਾਰਤ/ਪਾਕਿ ਮਸਲਾ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ

ਹੈਦਰਾਬਾਦ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਕਾਹ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਇਸ਼ਾ ਸਿਦੀਕੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਵਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਕੀਲ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਬਰ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਰੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਕਾਹ ਤੈਅ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੀਆ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਦਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੇਰ ਤੱਕ ਆਉਣ-ਜਾਣਾ ਲੱਗਿਆ ਰਿਹਾ। ਕੁਝ ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਨੀਆ ਅਤੇ ਸ਼ੋਇਬ ਨੂੰ ਡਾਂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਇਸ਼ਾ ਸਿਦੀਕੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਣ ਸਬੰਧੀ ਧਮਕੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਰਾਤ ਸ਼ੋਇਬ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਆਇਸ਼ਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਨੀਆ ਅਤੇ ਸ਼ੋਇਬ ਦੇ ਨਿਕਾਹ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖਬਰਾਂ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ ਗਰਮ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਖਬਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੋਇਬ ਦੇ ਜੀਜੇ ਇਮਰਾਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਨਿਕਾਹ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ੈਪਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਨੀਆ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਇਸ਼ਾ ਸਿਦੀਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੁਹੰਮਦ ਸਿਦੀਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਸ਼ੋਇਬ ਮਲਿਕ ਖਿਲਾਫ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਾਕਿ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਸ਼ੋਇਬ ਮਲਿਕ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਟੈਨਿਸ ਖਿਡਾਰਨ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸ਼ੋਇਬ ਦੀ ਕਬਿਤ ਸਾਬਕਾ ਪਤਨੀ ਆਇਸ਼ਾ ਸਿਦੀਕੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦਾ

ਵਿਆਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਇਸ਼ਾ ਨੇ ਕਈ ਪਾਕਿ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਭੇਜਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ੋਇਬ ਮਲਿਕ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਹਨ। ਇਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿਚ ਆਇਸ਼ਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮਹਾਂ ਸਿਦੀਕੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਇਸ਼ਾ ਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ 'ਚ ਦੁਨੀਆ ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੋਇਬ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਜ਼ਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਵਜ਼ਨ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ੋਇਬ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਝੂਠ ਦਾ ਪੁਲੰਦਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ੋਇਬ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਆਇਸ਼ਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਖੁਦ ਸ਼ੋਇਬ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿਚ ਮੇਹਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ 500 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਇਸ਼ਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੋਇਬ ਤੇ ਸੋਨੀਆ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਾਨੀਆ ਕਹੇ ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਲਈ ਖੇਡਾਂਗੀ, ਪਾਕਿ ਕਹੇ ਹੁਣ ਸਾਨੀਆ ਸਾਡੀ : ਭਾਰਤੀ ਟੈਨਿਸ ਖਿਡਾਰਨ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਸ਼ੋਇਬ ਮਲਿਕ ਦੇ ਨਿਕਾਹ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਸਾਨੀਆ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਖੇਡਣ ਨੂੰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਟੈਨਿਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਅਫਵਾਹ ਦਸਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਸ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਅਨਿਲ ਖੰਨਾ ਨੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦ ਵਰ੍ਹੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ, ਚੀਨ ਦੇ ਗੁਆਂਗਜ਼ੋ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ, ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਖੇਡੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਕੱਪ ਅਤੇ 2012 ਦੀਆਂ ਲੰਡਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉੱਧਰ ਸਾਨੀਆ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਲਿਕ ਨਾਲ ਨਿਕਾਹ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਖੇਡਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਟੈਨਿਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਿਲਾਵਰ ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੀਆ, ਸ਼ੋਇਬ ਮਲਿਕ ਨਾਲ

ਨਿਕਾਹ ਪਿੱਛੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਖੇਡੇ। ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਸ਼ੀਆਈ ਔਰਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੋਇਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈ ਕੇ ਸਾਨੀਆ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਖੇਡੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਨੀਆ ਅਤੇ ਪਾਕਿ ਟੈਨਿਸ ਖਿਡਾਰੀ ਐਸਾਮ-ਉੱਲ-ਹੱਕ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਦੀ ਜੋੜੀ ਮਿਕਸਡ ਡਬਲਜ਼ ਵਰਗ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰੇ। ਸ੍ਰੀ ਅੱਬਾਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੇਕਰ ਨਿਕਾਹ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਸਾਨੀਆ ਭਾਰਤ ਲਈ ਹੀ ਖੇਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਟੈਨਿਸ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ 'ਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ

ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਈ ਕ੍ਰਿਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਤੇ ਸ਼ੋਇਬ ਮਲਿਕ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਕਪਤਾਨ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ, ਇੰਜ਼ਾਮ-ਉੱਲ-ਹੱਕ, ਸ਼ਾਹਿਦ ਅਫਰੀਦੀ, ਅਬਦੁਲ ਰੱਜ਼ਾਕ, ਮਿਸਬਾਹ-ਉੱਲ-ਹੱਕ ਤੇ ਕਾਮਰਾਨ ਅਕਮਲ ਨੇ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਨੀਆ ਘੱਟ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਈ-ਠਾਕਰੇ : ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਟੈਨਿਸ ਖਿਡਾਰਨ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਸ਼ੋਇਬ ਮਲਿਕ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਾਨੀਆ ਦਾ ਦਿਲ ਭਾਰਤੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਲਈ ਨਾ ਧੜਕਦਾ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਖਬਾਰ 'ਸਾਮਨਾ' ਵਿਚ ਛਪੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿਚ ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਨੀਆ ਭਾਰਤੀ ਨਹੀਂ

ਰਹੇਗੀ। ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਭਾਰਤ ਲਈ ਖੇਡਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਾਨੀਆ ਟੈਨਿਸ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਉਪਰ ਘੱਟ ਕਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਕਿੱਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਾਨੀਆ ਦੇ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਸ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਿਹਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸ਼ੋਇਬ ਲਈ ਭਾਰਤ ਖੇਡ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੋਇਬ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਈ

ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਈਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਸਾਨੀਆ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕਾ ਲਤਾ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਫਿਲਮ ਸਟਾਰ ਸਿਆਲੀ ਭਗਤ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੋਇਬ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੋਇਬ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ।

ਸਾਨੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਵੇਗੀ ਸੋਨਮ ਕਪੂਰ

ਮੁੰਬਈ : ਟੈਨਿਸ ਦੀ ਸਨਸਨੀ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਸ਼ੋਇਬ ਮਲਿਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ ਗਰਮ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਖ਼ਬਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ 'ਤੇ ਫਿਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਸਾਨੀਆ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਸੋਨਮ ਕਪੂਰ ਨਿਭਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਨੀਸ ਬਜ਼ਮੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਟੈਨਿਸ ਸਨਸਨੀ ਦੇ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਅ ਭਰੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹਾਸੇ ਮਜ਼ਾਕ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। 'ਬੈਂਕ ਯੂ' ਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸਟਿੱਂਗ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਹੀਰੋਇਨ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਪਣੀ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਸਿਖਦੀ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਇਸ ਗਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਸਾਨੀਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਹੋ ਕੇ ਬਣੀ ਹੈ।

ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਧਮਕੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਈਰਾਨ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸੰਕੇਤ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਉੱਭਰਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਤਹਿਰਾਨ ਵਿਰੁਧ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰ ਦੇ ਗੈਸ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ 'ਚ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਈਰਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਬਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪੀ ਜੇ ਕਰਾਊਲੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਭਰਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਗੀਆਂ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਦੱਖਣੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਏਸ਼ੀਆ ਬਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਬਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ

ਰਾਬਰਟ ਬਲੈਕ ਨੇ ਵੀ ਈਰਾਨ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਵਲੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੈਸ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅੱਜ ਕਰਾਊਲੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਮਕਸਦ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਊਰਜੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ, ਸਗੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਈਰਾਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਈਰਾਨ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਸੰਬੰਧ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣ ਕਿ ਅੰਤ ਇਸ ਸਭ ਦੇ

ਗਲਤ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਤਹਿਰਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਰਸੂਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਈਰਾਨ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੱਗੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਲ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਈਰਾਨ ਵਿਰੁਧ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਬਰਤਾਨੀਆ, ਰੂਸ, ਫ਼ਰਾਂਸ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਜਰਮਨੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਈਰਾਨ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਸੰਬੰਧ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਸਮੇਤ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਊਰਜਾ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ।

ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਤੋੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ-ਅਹਿਮਦੀਨੇਜਾਦ: ਤਹਿਰਾਨ-ਈਰਾਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਹਿਮੋਦ ਅਹਿਮਦੀਨੇਜਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਮੇਤ ਸੰਸਾਰ ਦਬਾਅ ਨਾਲ ਈਰਾਨ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਲੀ ਅਕਬਰ ਸਲੇਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਦੋ ਨਵੇਂ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਪਲਾਂਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹਿਮਦੀਨੇਜਾਦ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਤਾਕਤਾਂ ਆਪਣੇ ਗਲ ਵੱਢ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਈਰਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ

'ਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ ਅਹਿਮਦੀਨੇਜਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਈਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਿੰਨਾ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ, ਈਰਾਨ ਓਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਤਾਕਤਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਈਧਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਤਹਿਰਾਨ ਰਿਸਰਚ ਰਿਐਕਟਰ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਈਧਨ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐੱਨ.ਪੀ.ਟੀ (ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਅਪ੍ਰਸਾਰ ਸੰਧੀ) ਚਾਰਟਰ ਮੁਤਾਬਕ ਸੰਸਾਰ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਤਹਿਰਾਨ ਰਿਐਕਟਰ ਲਈ ਈਧਨ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪ ਈਧਨ ਤਿਆਰ ਕਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਡਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਇਆ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਸੰਭਵ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਸਟਾਈਲ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ

ਪ੍ਰਿ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

1995 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੇਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗਾਇਕ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ ਉਦੋਂ ਜਿਉਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਤੇ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਤੇ ਜੱਗਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਬੱਡੀ 'ਤੇ ਇਕ ਗੀਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਗੀਤ ਦਾ ਮੁਖਤਾ ਸੀ, 'ਹਟ ਕਬੱਡੀ ਯਾਰਾਂ ਦੀ, ਇਹ ਖੇਡ ਵੱਡੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ...' ਹੁਣ ਤਕ ਦਰਜਨਾਂ ਹੀ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ 'ਤੇ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਰੂਪ: ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਕਈ ਰੂਪ ਤੇ ਨਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਇਸਨੂੰ ਖੇਡ ਚੜ੍ਹਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਦੇ ਸੌਂਚੀ ਕੱਚੀ ਤੇ ਕਦੇ ਸੌਂਚੀ ਪੱਕੀ। ਛੇ ਹੱਥੀ, ਸਮਲਿਆਂ ਵਾਲੀ, ਪੀਰ ਕੋਡੀ, ਪੜ ਕੋਡੀ, ਬੱਧੀ, ਬੈਠਵੀਂ, ਬੁਰਜੀਆਂ ਵਾਲੀ, ਘੋੜ ਕਬੱਡੀ, ਦੋਧੇ, ਚੀਰਵੀਂ ਤੇ ਚਾਟਾਂ ਵਾਲੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਅੰਬਰਸਰੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰੀ, ਲਾਹੌਰੀ, ਮੁਲਤਾਨੀ, ਲਾਇਲਪੁਰੀ, ਬਹਾਵਲਪੁਰੀ ਤੇ ਅੰਬਾਲੀ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਮਾਝੇ 'ਚ ਢੇਰੀ ਵਾਲੀ ਕਬੱਡੀ ਅਜੇ ਵੀ

ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਕੋਡੀ-ਕੋਡੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ, ਕਿਤੇ ਗੂੰਗੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਰੂਪ ਦਾਇਰੇ ਵਾਲੀ ਕਬੱਡੀ ਵਿਚ ਢਲ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ੋਰ ਅਜਮਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਧਾਵੀ ਨੂੰ ਜਾਫੀ ਰਾਹੀਂ ਪਕੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਖੇਡ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। 'ਕੱਲੇ ਜਾਂਘੀਏ, ਲੰਗੋਟੇ ਤੇ ਕੱਛੇ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਇਹ ਖੇਡ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਖੇਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਹੁਣ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਹਨ। ਇਕ ਹੈ ਚਕੋਨੇ ਡੱਬੇ ਵਾਲੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਈਲ, ਦੂਜੀ ਦਾਇਰੇ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟਾਈਲ ਤੇ ਤੀਜੀ ਰੇਤੇ

'ਤੇ ਖੇਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੀਚ ਕਬੱਡੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਬੱਡੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਈਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਸੂਬਿਆਂ, ਮਹਿਕਮਿਆਂ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਦੇ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾ ਅੱਪੜੇ। ਡੱਬੇ ਵਾਲੀ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਈਲ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸਨੂੰ

ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚੇਤੂ ਗੁਡੂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਧਰ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਚੇਤੂ ਗੁਡੂ, ਚੇਤੂ ਗੁਡੂ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਬੱਡੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਡੋਡੋ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਹੂ ਟੂ ਟੂ। ਕਿਤੇ ਸੂ ਸੂ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਤੇ ਸਰ ਸਰ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਕਬੱਡੀ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਰਾਮ ਲਖਸ਼ਮਣ ਜਾਨਕੀ ਜੈ ਬੋਲੇ ਹਨੁਮਾਨ ਕੀ।' ਕਬੱਡੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਈਲ ਵੀ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ- ਸੰਜੀਵਨੀ, ਜੈਮਨੀ ਤੇ ਅਮਰ।

ਦਾਇਰੇ ਵਾਲੀ ਕਬੱਡੀ: ਦਾਇਰੇ ਵਾਲੀ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਕਬੱਡੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟਾਈਲ ਵੀ ਕਿਹਾ

ਜਾਂਦਾ। ਇਸਨੂੰ ਖੇਡਣ ਲਈ ਪਝੱਤਰ ਫੁੱਟ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਥੇ 'ਕੱਲੇ ਨੂੰ 'ਕੱਲਾ ਫੜਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਦਾਨ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਡ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੂੰ ਤਕੜੇ ਵੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਹਿੰਮਤੀ ਵੀ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਰਗੜਾਂ ਸਹਿਣ ਜੋਗੇ ਵੀ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਦੌੜ, ਦਮ ਤੇ ਤਾਕਤ ਦੀ ਪਰਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੁਸਤੀ, ਫੁਰਤੀ, ਪਕੜ ਤੇ ਪੈਂਤੜੇ ਦਾ ਪੜਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੇ ਕਰਾਟੇ ਵਰਗੀ ਜ਼ੋਰ ਅਜਮਾਈ ਵੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਟਾਈਲ ਕਬੱਡੀ ਵਿਚ ਰੇਡ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਬੱਡੀ ਬੋਲਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਉੱਤਰੀ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਗਏ ਹਨ ਉਥੇ ਕਬੱਡੀ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਅਪਰੈਲ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਮਈ ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ ਤਕ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਸੀਜ਼ਨ ਚਲਦਾ ਹੈ।

ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਜੇਤੂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਂਡ ਤਕ ਦੇ ਇਨਾਮ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਪੰਜ ਛੇ ਸੌ ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੌ ਕੁ ਵੱਡੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਤੇ ਪਝੱਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਇਨਾਮ ਹੈ। ਹਕੀਮਪੁਰ ਦੇ ਪੁਰੇਵਾਲ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਬਜਟ ਪੰਜਾਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਟੱਪ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਲ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਹਰ ਸਾਲ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਕੱਠ ਕਰਨ ਲਈ ਕਬੱਡੀ ਨਾਲ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ 'ਖਾਤਾ' ਲਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਕੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੇ ਡਰਾਅ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਭੀੜਾਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ, ਕੁਮੈਂਟਰਾਂ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਾਂ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਤੇ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਨਾਲ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਹਾ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਜਾਂਦਾ। ਕਬੱਡੀ 'ਚ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਇਸ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਕਈ ਪਰਵਾਸੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਬੱਡੀ ਰਾਹੀਂ ਕਈ ਅਸਲੀ ਤੇ ਕਈ ਨਕਲੀ ਖਿਡਾਰੀ ਵੀਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੱਕੇ ਵਸਨੀਕ ਬਣ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਹਦੇ 'ਚੋਂ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟ ਚੰਗੀਆਂ ਚੁੰਗਾਂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀਜ਼ੇ ਮਿਲ ਜਾਣ। ਉਹ ਵੀਜ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਖਿਡਾਰੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਣਗੇ। ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਮੋਚ ਹੁੰਦਾ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਸਟਾਰ ਖਿਡਾਰੀ ਹਰਜੀਤ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ। ਅੰਬੀਸੀਆਂ 'ਚੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਨਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਆਖਰ, ਉਸਨੂੰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਣ ਕੇ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਖੇਡਿਆ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰਜੀਤ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ। ਮਈ 2009 ਵਿਚ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦਾ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਖੇਡਣ ਆਏ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਦੋ ਖਿਡਾਰੀ ਕਬੂਤਰ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਲੰਭੇ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੱਠ ਕੁ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ। ਇਕ ਕਲੱਬ ਪੰਜ ਖਿਡਾਰੀ ਵੀ ਸੱਦੇ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਸੌ ਖਿਡਾਰੀ ਹਰ ਸਾਲ ਸੱਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਕੁ ਸੌ ਸੱਦੇ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਬੱਡੀ ਖੇਡ ਦੀ ਥਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੀ ਵਿਚਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਬੱਡੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਇਹ

ਸਰਕਸ ਹੋਵੇ। ਕੁਝ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬਾਂ ਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਆਲ੍ਹਾ ਦਰਜੇ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਨ ਬੱਧ ਖੇਡ ਬਣਾ ਕੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣੇ ਅਵੇਸਲੇ ਹਨ। ਕਬੱਡੀ ਵਿਚ ਡਾਲਰ ਤੇ ਪੌਂਡ ਆ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੱਥੇ ਫੀਸਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੇਡ ਵਲ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਬੱਡੀ ਵਲ ਹੀ ਉਮਡ ਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ। ਕਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹਾਕੀ, ਅਥਲੈਟਿਕ, ਵਾਲੀਬਾਲ, ਬਾਸਕਟਬਾਲ, ਫੁਟਬਾਲ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਝੰਡੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜੋ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਦਾਇਰੇ ਵਾਲੀ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਡਾਰੀ ਕੌਮੀ, ਏਸ਼ਿਆਈ, ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਜਾਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕ੍ਰਿਕਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਖੇਡ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜੋ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਬਣ ਸਕਣ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਫਿੱਡੂ ਜੇ ਐਸ.ਪੀ. ਬਣਿਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕਬੱਡੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਈਲ ਕਰਕੇ ਬਣਿਆ ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਟਾਈਲ ਕਰਕੇ।

ਦਾਇਰੇ ਵਾਲੀ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਣ। ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਬੱਡੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਣ। ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਖੇਡ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਨਿਯਮ ਤੈਅ ਕਰੇ ਤੇ ਕਿਤਾਬਚਾ ਛਾਪੇ। ਵਾਡਾ ਰਾਹੀਂ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਡੱਪ ਟੈਸਟ ਹੋਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਮਿਲਣ। ਉੱਚ ਪਾਏ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚਾਂ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਪਾਇਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਅੰਪਾਇਰਾਂ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਗਰੇਡਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਫਾਊਲ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕਾਰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਣ। ਦਾਇਰੇ ਵਾਲੀ ਕਬੱਡੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਫਾਊਲ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉਪਰ ਸੰਖੇਪ ਝਾਤ

ਸੁਖਵੀਰ ਗਰੇਵਾਲ

ਪੰਜਾਬ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪਲੇਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦਾ ਅੱਜ ਤੀਜਾ ਦਿਨ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਮੈਚਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਡ ਰਾਜਧਾਨੀ ਜਲੰਧਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਛੋਟੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟੀਮ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਬਿਓਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਟੀਮ ਦੀ ਕਮਾਨ ਮੰਗਤ ਸਿੰਘ ਮੰਗੀ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਹ ਖਿਡਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਨਾਂ ਮੰਗੀ ਬੱਗਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀ ਨਕੋਦਰ ਕੋਲ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਬੱਗਾ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ। ਮੰਗੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉੱਘੇ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਮੰਗੀ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ। ਉਹ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਲੱਬ ਨਕੋਦਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਖੇਡਦਾ ਹੈ। ਮੰਗੀ ਨੂੰ 2009 ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਕੱਪ ਦਾ ਬੇਹਤਰੀਨ ਜਾਫੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ ਕਪਤਾਨ ਹਰਦਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁੱਲਾ ਸੁਰਖਪੁਰ (ਕਪੂਰਥਲਾ) ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕਪੂਰਥਲਾ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਬੱਡੀ ਅਕੈਡਮੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 2008 ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਕੱਪ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਰੇਡਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁੱਲੇ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੱਪ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਤਿੰਨ ਖਿਡਾਰੀ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਰਿੰਦਰ ਰਾਮ ਬਿੱਟੂ ਦੁਗਲ

(ਪਟਿਆਲਾ) ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਖੇਡਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 2007 ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਕੱਪ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਜਾਫੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉੱਘਾ ਜਾਫੀ ਸੁਖਜੀਤ ਸੁੱਖਾ ਭੰਡਾਲ ਦੋਨਾਂ (ਕਪੂਰਥਲਾ) ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਖੁਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖੁਸ਼ੀ ਦਿਤਬਾ ਦੁੱਗਾ (ਸੰਗਰੂਰ) ਸ਼ਹੀਦ ਬੱਚਨ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਦਿਤਬਾ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਛਾਪ ਛੱਡ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਪਣੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਖਿਡਾ ਕੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 2009 ਦੇ ਟਰਾਂਟੋ ਸੀਜ਼ਨ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਜਾਫੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਲਮੀ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀ ਦਿਖ ਵਾਲਾ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਬਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਘੱਟ ਹੀ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਪਿੰਡ ਪੰਡੋਰੀ ਲੱਧਾ ਸਿੰਘ (ਜਲੰਧਰ) ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ।

ਢਿੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਲਿਤਰਾਂ (ਜਲੰਧਰ) ਵਲੋਂ ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਜਾਫੀ ਆਪਣੀ ਛਾਪ ਛੱਡ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਕਬੱਡੀ ਜਗਤ ਦੇ ਉੱਘੇ ਧਾਵੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਕਾ ਕਾਹਰੀ ਸਾਰੀ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਕਲੱਬ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਮੋਢੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਖੇਡ ਕੇ ਉਸ

ਨੇ ਸਾਲ 2002 ਅਤੇ 03 ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਕੱਪਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਵੋਤਮ ਰੇਡਰ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਕੀਤਾ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਉਟਾਲਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਉੱਘੇ ਧਾਵੀ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ ਉਟਾਲਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਖੇਡ ਕੇ

ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲੈ ਰਹੀ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ

ਲਾਡੀ ਨੇ ਸਾਲ 2005 ਦੇ ਟਰਾਂਟੋ ਸੀਜ਼ਨ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਰੇਡਰ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਰਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਰਗਤੀ ਦਾ ਗੱਭਰੂ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕਾ ਜਰਗਤੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਲੱਬ ਬਾਬਾ ਸੀਹਾ ਸਿੰਘ ਝੱਲੀ ਕਲੱਬ ਜਰਗਤੀ ਵਲੋਂ ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ

ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਖੇਡਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਕੇ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਨਾਰਵੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਤੌਰ ਰੇਡਰ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਦੀ ਛਾਪ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਕਬੱਡੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੂਨਕ (ਸੰਗਰੂਰ) ਸਾਬਕਾ ਖਿਡਾਰੀ ਟੋਨੀ ਕਾਲਖ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਸੰਦ ਆਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਉਸ ਨੂੰ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਲੱਬ ਕਾਲਖ ਵਲੋਂ ਖੇਡਣ ਲਈ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਕਬੱਡੀ ਅਕੈਡਮੀਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਦੋਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧੂਮ ਪਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਵਾਂ (ਫਰੀਦਕੋਟ) ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰਜੀਤ ਬਾਜਾਖਾਨਾ ਵਰਗੇ ਸਟਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨਾਲ

ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਉਹ ਹਰਜੀਤ ਫਰੋਡਜ਼ ਕਲੱਬ ਪੱਤੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਬੱਡੀ ਅਕੈਡਮੀਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਖੇਡਦਾ ਹੈ। ਸੁਖਵੀਰ ਨੂੰ ਸਾਲ 2009 ਦੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਕੈਨੇਡਾ ਸੀਜ਼ਨ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਰੇਡਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਰਾ ਪਿੰਬੇ (ਬਠਿੰਡਾ) ਵੀ ਹਰਜੀਤ ਕਲੱਬ ਬਾਜਾਖਾਨਾ

ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਬੱਡੀ ਅਕੈਡਮੀਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਜਾਫੀ ਧੂਮ ਪਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸੰਦੀਪ ਸੁਰਖਪੁਰੀਆ ਮਹਿੰਦਵਾਲਾ (ਕਪੂਰਥਲਾ) ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਬਤੌਰ ਧਾਵੀ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਪੈਂਠ ਜਮਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਬੱਡੀ ਅਕੈਡਮੀਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਬਾਪਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਦੀ ਛਾਪ ਛੱਡੀ

ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਬੁਟਾਰੀ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਨੂੰ ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਰਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਾ ਭੈਰੋ ਮਾਜਰਾ (ਰੋਪੜ) ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਬਾਪਤਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਦੀ ਜਗੀਰੋ ਜੰਮ ਪਈ

ਮਿਰਗੀ ਦੇ ਰੋਗੀ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸੰਯੋਗ ਹੀ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਵੇਖਿਓ ਬਿਨਾ ਬਜ਼ਤਰ ਕੀਤਿਆਂ ਸਰੀਰ ਨਿਵਾਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਚਲੋ ਮਿਰਗੀ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਦੇਰ ਸਵੇਰ ਇਲਾਜ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘ਕੁੜੀ ਮਾਰਨ’ ਦੀ ਮਿਰਗੀ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਹਦੇ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ, ਧੀ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ‘ਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਮਾਨ ਜਿੱਡਾ ਫਰਕ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਈ ਕਈ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਵਾਰਿਸਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੰਗਤਿਆਂ ਵਰਗੀ, ਹਟਕੋਰਿਆਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਧੀਆਂ ਨੇ ਸਵਰਗ ਦੇ ਚੰਡੋਲ ‘ਚੋਂ ਉਤਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ‘ਚ ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਚੱਕੀ ਦੇ ਪੁੜ ਹੇਠੋਂ ਹੱਥ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ‘ਤੇ ਧੀ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁਲਮ ਹਾਲੇ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕੁੱਖ ‘ਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਛੁਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਹਾਲੇ ਵੀ 28 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਦਾਜ ਦੇ ਲੋਭ ‘ਚ ਮਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਆਰਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧ ਤੇ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਮਰਦ ਦੀ ਮੁੱਛ, ਆਕੜ, ਸਵੈਮਾਣ ਤੇ ਸਰਦਾਰਨੀਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਸੱਤ ਫੀਸਦੀ ਵੱਢ-ਟੁੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਜੁਲਮ ਅੱਗੇ ਸਰਕਸ ਦੇ ਜੌਕਰਾਂ ਵਾਂਗ ਸਿਰਫ ਮਜਾਹੀਏ ਹੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਯਕੀਨ ਕਰੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁੱਖ ਮਰਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹ ਦੇ ਡਰ ਨਾਲ ਧੀਆਂ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਰਗੀ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਜੇ ਨਰਕ ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਚ ਮੰਨੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮਰਾਜ ਵੀ, ਬਿਨਾ ਜਾਂਚ, ਬਿਨਾ ਸਬੂਤ ਤੇ ਬਿਨਾ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਸਿੱਧਿਆਂ ਏਸੇ ਦੀ ਕੁੰਡੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅੰਦਰ ਧੱਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੁੜੀਮਾਰ ਕਬੀਲੇ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਬੁਰਕੇ ‘ਚ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਬਦਨ ਹੱਥ ਦੀ ਸਫਾਈ ਨਾਲ ਲਕੋ ਲਿਆ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਸਾਸ਼ਨ ਬਣਿਆ ਰਹੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਣੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਪ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਵੇ ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ‘ਚੋਂ ਦਰਿਆ ਲੱਭਣ ਦੀ ਚਲਾਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਲਾਮ, ਯਹੂਦੀ ਤੇ ਇਸਾਈ ਧਰਮ ‘ਚ ਚੁਰਾਸੀ ਲੱਖ ਜੂਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜੇ ਆਪਣੇ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਅਗਲੇ ਜਨਮਾਂ ‘ਚ ਭਲੇ-ਮਾਣਸਾਂ ਨੂੰ ਅਵਾਰਾ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ‘ਚ ਹੀ ਟੱਕਰਨਗੇ। ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਸਦੀਕ-ਰਣਜੀਤ ਦੀ ਜੋੜੀ ਦੇ ਇਕ ਗੀਤ ‘ਜਦੋਂ ਦੀ ਜਗੀਰੋ ਜੰਮ ਪਈ ਕਦੇ ਜੋੜ ਮੰਜੀਆਂ ਨਾ ਡਾਹੀਆਂ’...ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਲੱਗੇ ਪਰ ਹੈ ਸੱਚ ਵਰਗਾ ਸੱਚ ਕਿਉਂਕਿ ਗਿਆਨਵਾਨ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਖੁਸਰਾ ਨਾਚ ਹੀ ਨੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਏਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਔਖ ਨਾਲ ਵੇਖ ਤੇਰੀ ਔਖ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ।’ ਇਸੇ ਲਈ ਭੀਤ ‘ਚ ਗੁਆਚ ਗਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁਲਾਰੇ ਵੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਝਟਕੇ ਵੀ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਬੱਚੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁਆਨ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਟੱਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੱਚ ਘੁੱਟਾਂ ਬਾਟੀ ਝੰਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਵੇਖ ਔਖ ਦੇ ਝਪਕਦਿਆਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ‘ਤੇ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਕੁੜੀ ਜਗੀਰੋ ਯਾਦਵ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਕੁੜੀ ਕਿਡਨੀ ਯਾਨਿ ਗੁਰਦੇ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਮਾਹਿਰ ਸੀ। ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਇਕ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕਿਡਨੀ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਮੋੜ-ਘੇੜ ਵਿਚ ਉਸੇ ਦਾ ਬਾਪ ਸੀ ਤੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਣਜਾਣ ਬਾਪ ਨੂੰ ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਗੁਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਕੁੜੀ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਵੇਖੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਸੋਚ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਡੋਂਡਨ ਵਾਲਾ ਗੇਅਰ ਪਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹ ਕੁੜੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਗਿਆਰਵੀਂ ਤੇ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਗੀਰੋ ਓਦੋਂ ਹਰ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਤੇ ਪਿਆਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਵਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੱਥਰ ਪਾਉਣ ਤੇ ਰਗੜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਯਾਦਵ ਬਿਹਾਰੀ ਭਈਏ ਦੀ ਕੁੜੀ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਚਾਹੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਏਨੀ ਸੁੰਦਰ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਮਾਹਿਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸਨ।

ਜੀਵਨ ਕੋਲ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਤੇ ਫਿਰ ਡਾਕਟਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਜਗੀਰੋ ਬਾਰਵੀਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ‘ਚੋਂ ਮੈਰਿਟ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਆਈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਕ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭਾਰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਉਂ ਪੀ.ਐਮ.ਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ‘ਚੋਂ ਔਵਲ ਰਹਿ ਕੇ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਫਿਰ ਕਿਡਨੀ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਬਣ ਗਈ। ਉਹਦੀ ਕਿਸਮਤ ਵਿਚ ਇਤਫਾਕ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਸੁੰਦਰ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਹਮਜਮਾਤੀ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ-ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਿਸਦਾ ਜੀਵਨ ਨੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਕਲੌਤੀ ਧੀ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਸਿਰਫ ਭੱਈਆ ਰਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਖਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਗੀਰੋ ਦੀ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ

ਦਾ ਕਲਾਈਮੈਕਸ ਬੜਾ ਦੁਖਾਂਤਕ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਭੇਦ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਬਣ ਕੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਜਗੀਰੋ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹਕੀਕੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬੇਲੱਜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਧੀਆਂ ਮਹਾਨ ਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੂੜ ਸਮਾਜ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਚੁਰਾਹੇ ‘ਚ ਕਤਲ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦਰਅਸਲ ਜਗੀਰੋ ਜੀਵਨ ਯਾਦਵ ਦੀ ਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਬਾਪ ਬਚਨ ਲਾਲ ਦੀ ਧੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਪੰਦਰਵੇਂ ਦਿਨ ਬਾਪ ਨੇ ਜਿਉਂਦੀ ਨੂੰ ਕਬਰ ਪੁੱਟ ਕੇ ਜੱਗ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਕਿ ਬਚਨ ਲਾਲ ਦਿਹਾੜੀ ਦੱਪਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਸੀ, ਦਿਆਲੋਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਪਰੋਥਲੀ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਜੰਮ ਪਈਆਂ। ਕੁਪੱਤੀ ਸੱਸ ਦੇ ਮਿਹਨਿਆਂ ਨੇ ਦਿਆਲੋਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਹ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਵਿਰਾਨ ਕਰ ਸੁੱਟੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਔਂਤਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਆ ਵੱਢੀ ਪੱਥਰ ਜੰਮ ਜੰਮ ਸੁਟੀ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਤੇ ਘਰ ‘ਚ ਲੜਾਈ ਦੀ ਹੱਦ ਇਸ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਕਈ ਬਾਰ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਸੋਗ ਵਾਂਗ ਘਰ ‘ਚ ਧੀਆਂ ਜੰਮਣ ਕਾਰਨ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਨਾ ਬਲਦਾ। ਡੈਣ ਸੱਸ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਵੀ ਭੜਕਾਉਂਦੀ ਕਿ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਕੁੱਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗੀ। ਉਹ ਕਦੇ ਆਖਦੀ ਦਿਆਲੋਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਲੈ ਆ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਘਰ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਚਿਰਾਗ ਬਲ ਹੀ ਪਵੇ। ਮਾੜੀ ਕਿਸਮਤ ਕਿ ਬਚਨ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਬੋੱਦਲ ਗਿਆ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਜੋ ਕਮਾਉਂਦਾ ਉਹਦੀ ਆਬਣੇ ਦਾਰੂ ਡੱਫ ਕੇ ਘਰੇ ਆ ਵੜਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਵਿਚਾਰੀ ਦਿਆਲੋਂ ਦੇ ਭਾਅ ਦੀਆਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਉਹ ਬਿਨਾ ਵਜ੍ਹਾ ਜਾਂ ਇਸ ਕਸੂਰ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਹੀ ਜੰਮ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਆਏ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਾਂਗ ਕੁਟਾਪਾ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੰਦਾ।

ਦਿਆਲੋਂ ਦੇ ਪੈਰ ਫਿਰ ਭਾਰੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਹ ਚੌਥੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਪੁੱਤਰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਸ ਨੇ ਬਚਨੇ ਤੋਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਕਰਜਾ ਚੁਕਾ ਕੇ ਇਕ ਪਾਖੰਡੀ ਸਾਧ ਦਾ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਕੇ, ਧਾਗੇ ਤਬੀਤਾਂ ਨਾਲ ਦਿਆਲੋਂ ਦਾ ਗਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਧ ਦੀ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਪੱਕੀ ਗਰੰਟੀ ਕਾਰਨ ਘਰ ‘ਚ ਤੇ ਦਿਆਲੋਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਰੋਣਕ ਦੀ ਲੋਅ ਜਗਦੀ ਰਹੀ। ਪਰ ਐਸਾ ਮਾੜਾ ਦਿਨ ਆਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇਕ ਲੋਕ ਬੋਲੀ ਵਾਂਗ-

ਲੈ ਲੈ ਸਾਧ ਤੋਂ ਨਸੀਬੋ ਪੁਤੀਆਂ

ਤੇਰੀ ਚੰਦਰੀ ਨੀਤ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ

ਨੀ ਘਰ ਘਰ ਪੁੱਤ ਜੰਮਦੇ।

ਬਦਨਸੀਬ ਦਿਆਲੋਂ ਦੇ ਸਾਧ ਦੀਆਂ ਪੁਤੀਆਂ

ਤੇ ਤਬੀਤ ਵੀ ਕੰਮ ਨਾ ਆਏ। ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੁੜੀ ਨੇ ਹੀ ਜਨਮ ਲੈ ਲਿਆ। ਘਰ ‘ਚ ਬਚਨੇ ਤੇ ਸੱਸ ਨੇ ਉਹ ਮਹਾਭਾਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਰਹੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸੌਂ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਦਿਆਲੋਂ ਨੂੰ ਟੱਬਰ ‘ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ

ਪਾਣੀ ਦਾ ਘੁੱਟ ਨਾ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਸ਼ਾਮੀ ਡੱਫ ਕੇ ਆਏ ਬਚਨੇ ਨੇ ਦਿਆਲੋਂ ਮੰਜੇ ਤੋਂ ਘੜੀਸ ਕੇ ਛੱਲੀਆਂ ਵਾਂਗ ਭੰਨ ਸੁੱਟੀ। ਹਾਲੇ ਤਾਜ਼ੀ ਜਣੇਪਾ ਪੀੜਾ ਦਾ ਦੁਖ ਤੇ ਉਪਰੋਂ ਲੱਤਾਂ ਹੂਰਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ। ਫਿਰ ਵਿਚਾਰੀ ਨੇ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਹੀ ਲਿਆ ਜਿਹੜਾ ਲੈਣਾ ਔਖਾ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਚਾਹੇ ਧੀਆਂ ਰੱਬ ਆਸਰੇ ਛੱਡ ਕੇ ਦਿਆਲੋਂ ਫਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਜਹਾਨੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਲਈ। ਖੈਰ! ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ‘ਤੇ ਤਰਸ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਪੁਲਿਸ ਤੱਕ ਨਾ ਅਪੜਨ ਦਿੱਤਾ। ਦਾਦੀ ਪੋਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਢ-ਵੱਢ ਖਾਣ ਨੂੰ ਫਿਰੇ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਧੀਆਂ-ਧਿਆਣੀਆਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਰਕ ਦੇ ਕੁੰਡ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪਈਆਂ। ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਬਚਨੇ ਦੇ ਮਨ ‘ਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਪ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕੀੜਾ ਦੰਦੀਆਂ ਵੱਢਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਟੁੰਨ ਹੋਏ ਨੇ ਛੋਟੀ ਧੀ ਚੁੱਕੀ ਤੇ ਕਹੀ ਲੈ ਕੇ ਸਿਵਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੀ ਧੀ ਹੀ ਦੱਬ ਆਇਆ। ਪਿੰਡ ਆ ਕੇ ਇਹ ਬਹਾਨਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮੈਂ ਪਾਲਣ-ਪੋਸਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੇ ਘਰ ਛੱਡ ਆਇਆ ਹਾਂ।

ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਕਬਰ ਉਸਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਥੇ ਪੱਥਰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜੀਵਨ ਯਾਦਵ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਹ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਪੱਥਰ ਕੱਟਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਸਵੇਰੇ ਮੁੜਨ ਨਾਲੋਂ ਉਥੇ ਹੀ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਅਚਾਨਕ ਉਹਦੀ ਅੱਖ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਕ ਇਕੱਲਾ ਬੰਦਾ ਕਹੀ ਨਾਲ ਟੋਆ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਲਾਗੇ ਹੀ ਇਕ ਬੱਚੀ ਰੋਂਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਰੱਬ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਭੀਖ ਮੰਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਬਚਨੇ ਨੂੰ ਭੇਰਾ ਭਰ ਵੀ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਕੂੜ ਪਾਪ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵੀ ਕੋਈ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਚਨਾ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ‘ਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਨੇ ਉਸ ਕਬਰ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਪੁੱਟੀ ਤੇ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਰਾਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਉਂਜ ਇਸ ਨੇ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਸੇ ਬਚਨੇ ਦੀ ਧੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਾਂ ਦਾ ਸਿਵਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀ, ਜੇ ਹਾਏ ਠੰਢਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ।

ਜੀਵਨ ਨੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਗੋਦ ‘ਚ ਇਕ ਬੇਵੱਸ-ਲਾਚਾਰ ਭੋਲੀ ਜਿੰਦ ਤੇ ਬੇਗਾਨੀ ਧੀ ਰੱਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਇਸਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਬਣਾ ਲੈ ‘ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰ ਤੇਰੀ ਕੁੱਖ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੇ ਜੀਵਨ ਨੇ ਇਸ ਬੇਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਜਗੀਰੋ ਯਾਦਵ ਰੱਖਿਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਧੀ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗੀਰ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਜਮੀਰ ਵੀ।

ਜਗੀਰੋ ਵੱਡੀ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਬਾਪ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਚੰਗੇ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜਾਇਆ। ਧੀ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਡਰੋਂ ਫਿਰ ਉਹ ਜਗੀਰੋ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ‘ਚ

ਗਿਆਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰ ਗਿਆ। ਏਨੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਕੁੜੀ ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਸਕੂਲ ਬਲਿਹਾਰੇ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਘੱਟ ਅਧਿਆਪਕਾ ਵਧ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਏਨੀ ਪਿਆਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੀ, ਲਿਖਦੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਪੂਰਬੀਏ ਬਿਹਾਰੀ ਦੀ ਧੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜਿਸ ਜਗੀਰੋ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਫਿਕਰ ਜੀਵਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਹਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਵਰਦੀਆਂ ਦਾ ਖਰਚ ਕਈ ਸਵੈ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣ ਕਰਦੇ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਬਾਰਵੀਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ‘ਚੋਂ ਮੈਰਿਟ ਲਿਸਟ ‘ਤੇ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ‘ਚ ਉਸਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਰੋਹ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਤਫਾਕਨ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਗਏ ਦੋ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣ ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਈਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਝੋਲੀ ‘ਚ ਪਾਇਆ। ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਿੱਲ੍ਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਹੁਣੇ ਜਿਹੜਾ ਨਾਟਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਮਾਰ ਖੇਡਿਆ ਸੀ ਉਹਦੇ ਉਹਦੀ ਜਗੀਰੋ ਧੀ ਨੇ ‘ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਖ ‘ਚ ਨਾ ਕਤਲ ਕਰਾ ਨੀ ਮਾਏ ਮੇਰੀਏ-ਮੈਨੂੰ ਜੱਗ ਵੇਖਣ ਦਾ ਚਾਅ, ਨੀ ਮਾਏ ਮੇਰੀਏ’। ਭੇਦ ਸਿਰਫ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਕਿ ਤੇਰਾ ਜੇ ਕੁੱਖ ‘ਚ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਬਚਿਆ ਹੈ।

ਖੈਰ! ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਕਿ ਜਗੀਰੋ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਡੀਸਨ ਤੇ ਕਿਡਨੀ ਵਿਚ ਐਕਸਪਰਟ ਬਣ ਗਈ। ਡਾਕਟਰ ਪਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਕਿਡਨੀ ਹਸਪਤਾਲ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਧੰਦਾ ਛੁਡਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ‘ਚੋਂ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਗੁਰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਬੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਆਉਂਦੇ। ਅਚਾਨਕ ਇਕ ਦਿਨ ਜੀਵਨ ਵੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਕੋਲ ਉਹਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਡਾਕਟਰ ਧੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ‘ਇਹ ਕੌਣ ਹੈ ਇਸਨੂੰ ਕੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ?’

‘ਪਾਪਾ ਇਹ ਪਿੰਡ ਦਾ ਬਚਨ ਲਾਲ ਹੈ ਤੇ ਵਧ ਦਾਰੂ ਪੀਣ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਦੋਵੇਂ ਗੁਰਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਨੇ। ਇਹ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਡਾਇਲਿਸਿਸ ਕਰਵਾਉਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ‘ਚ ਖੂਨ ਬਦਲਾਉਣਾ ਆਖਦੇ ਹਨ।

‘ਰੱਬ ਕਰਕੇ ਧੀਏ ਹੁਣ ਇਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਆਨੀ ਨਾ ਲਈ।’

‘ਕਿਉਂ?’

ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਬੰਦੇ।

ਤੇ ਧੀ ਨੇ ਬਾਪ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਚਲੋ ਇਕ ਪੁੰਨ ਹੀ ਸਹੀ।

ਬਚਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ

ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੋਰਾ

ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਵਕੀਲ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਜਾਂ ਮਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਹ ਦੇਵੀ ਧੀ ਰੱਬ ਵਰਗੇ ਬਾਪ ਦੇ ਆਖੇ ਇਹ ਮਹਿੰਗਾ ਇਲਾਜ ਮੁਫਤ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਜੀਵਨ ਨੇ ਧੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਇਸਨੂੰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਦੇ ਦੇਹ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਜੋਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ।

ਤੇ ਜਗੀਰੋ ਬਾਪ ਦੀ ਏਸ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਏਨੀ ਹਮਦਰਦੀ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਆਖਿਰ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਚਨਾ ਹਸਪਤਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਬਾਪੂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਦੇਰ ਚਿਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਤੇ ਆਖਿਰ ਉਹ ਦਿਨ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਗੀਰੋ ਨੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ‘ਬਾਪੂ ਹੁਣ ਇਹ ਬੰਦਾ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਜੀ ਸਕਦੈ?’

ਕਿਉਂ?

‘ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਇਲਾਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਦਿਨਾਂ ਤੇ ਹੁਣ ਘੰਟਿਆਂ ‘ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

‘ਇਹ ਹੁਣ ਬਚ ਕਿਵੇਂ ਸਕਦੈ?’

‘ਜੇ ਕੋਈ ਰੱਬ ਦਾ ਬੰਦਾ ਆਪਣੀ ਕਿਡਨੀ ਇਹਨੂੰ ਦਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇ।’

‘ਮੈਂ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ।’

‘ਤੂੰ ਬਾਪੂ ਸੂਗਰ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਏਂ।’

‘ਫਿਰ ਤੂੰ ਇਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਕ ਕਿਡਨੀ ਦਾਨ ਕਰ ਦੇਹ।’

‘ਬਾਪੂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਕਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਡਨੀ ਦਾਨ ਕਰਦਾ ਵੇਖਿਆ?’

‘ਨਹੀਂ! ਪਰ ਪੁੱਤਰ ਇਹ ਪੁੰਨ ਦੀ ਖੱਟੀ ਤੂੰ ਜਰੂਰ ਖੱਟ।’

‘ਕਿਉਂ?’

‘ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕਰਮ ਦਾ ਬਾਪ ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਤੇਰੇ ਜਨਮ ਦਾ।’

ਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋਏ ਜੀਵਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਡਾਕਟਰ ਜਗੀਰੋ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਉਹ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ।

ਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਹਸਪਤਾਲ ‘ਚ ਹੈਰਾਨੀ ਦਾ ਸਨਾਟਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਜਗੀਰੋ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਕਿਡਨੀ ਬਚਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਮੀਡੀਏ ਦੇ ਕੈਮਰੇ ਹਸਪਤਾਲ ‘ਚ ਰੋਗੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਸਨ।

ਸ਼ਾਇਦ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਅੰਗ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਤੇ ਜਗੀਰੋ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੇਦ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਬਾਪ ਨੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮੋਹ ‘ਚ ਇਕ ਜਿਉਂਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਦਫਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਪ ਦੀ ਖੱਟੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਇਕ ਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਬਾਪ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਦਾ ਇਕ ਫਰਜ਼ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਹਿਸਾਨ ਨਹੀਂ।

ਜਗੀਰੋ ਯਾਦਵ ਲਈ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਨਾ ਬਚਾ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਨ ਲਾਲ ਇਕ ਹਫਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਸਦਮੇ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਪ ਦੀ ਏਨੀ ਭਾਰੀ ਪੰਡ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਮਾਜ ‘ਚ ਜਿਊਣਾ ਹੁਣ ਸੁਖਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿਧਾਰਥ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਾਪਿਸ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੀ ਨਾਲ ਸਨ।

ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ

ਐਉਂ ਜਾਪਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਆਂਹਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਅਗੇ ਹੀ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਉਠਾਉ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਮੈਥੋਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰਾ ਗਾਵਿਆ ਗਿਆ। (ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਸੀ) ਜੋ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੀ ਤਿੱਖੀ, ਖਿੱਚਵੀਂ ਤੇ ਦਿਲ ਚੀਰਵੀਂ ਧੁਨੀ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਸਾਰੇ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਭੀ ਗਾਵਣ ਸਾਰ ਹੀ ਸੁੰਨ ਸਮਾ ਗਿਆ ਤੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਫੇਰ ਕੀਰਤਨ ਅਰੰਭ ਦਿਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਉਂ ਭਾਸੇ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਮੇਰੇ ਸੁਹਾਗ ਭਾਗ ਦੇ ਹੀ ਸੋਹਿਲੇ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਉਂ ਜਾਣਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਨਵਾਂ ਸੁਹਾਗ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਮੈਥੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸੁਹਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੁਹਾਗਵੰਤੋਂ ਮੇਰੇ ਨਵਜੀਵਨ ਵਾਲੇ ਸੁਹਾਗ ਨੂੰ ਪੇਖ ਪੇਖ ਕੇ ਵਿਗਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਖੀਵਾ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ, ਤਕੜਾ ਚਿਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਇਹ ਰਸ ਬੱਝਾ ਰਿਹਾ। ਏਤਨੇ ਨੂੰ ਚਾਣਚੱਕ ਮੈਂ ਕੀ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਮਾਹਾਰਾਜ ਦੀ ਤਾਬੇ ਬੈਠਾ ਬੜੀ ਬੇਅਦਬੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਪੱਤਰੇ ਐਧਰ ਓਧਰ ਫੇਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਥੋਂ ਇਹ ਬੇਅਦਬੀ ਸਹਾਰੀ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਜੀ ਕਰੇ ਉਠ ਕੇ ਚਲਿਆ ਜਾਵਾਂ। ਕੀਰਤਨ ਪਰਵਾਹ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੜੀ ਬੇਰਸੀ ਜਿਹੀ ਹੋ ਗਈ ਦਿਸੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਾਲਜਾ ਬੰਮ ਕੇ ਕੁਛ ਮਿੱਟ ਹੋਰ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਇਤਨੇ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਟੋਲ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਕਥਾ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਬੜੀ ਕਸੂਤੀ ਜਿਹੀ। ਮੈਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਉਠ ਖੜੋਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਉਠਦੇ ਨੂੰ ਇਕ ਹੁਲਾਰਾ ਜਿਹਾ ਵੱਜਾ। ਮੈਂ ਜਾਣਿਆ ਕਿ ਡਿੰਗ ਚਲਿਆ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੋਚ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਮਲਕ ਦੇ ਕੇ ਖਿਸਕ ਕੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਦੂਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਲ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਤੁਰਿਆ।

ਮੇਰਾ ਪੱਥ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਗੇ ਹੀ ਨਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਰਿਆ ਜਾਵਾਂ। ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਭਾਰ ਫੁੱਲ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਹੌਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਫੁਕ ਮਾਰ ਕੇ ਕੋਈ ਉਤਾ ਦੇਵੇ ਤੇ ਦੇਹੀ ਕੰਚਨਵੰਨੀ ਹੋਈ ਵੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਸੁਆਦਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਸਾਈਆਂ ਤੇ ਹਿਤ ਅਲਸਾਈਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਰਸਕ ਅਨੰਦ ਬਿਨੋਦੀ ਖਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੀਵਾ ਕਰੀ ਜਾਵੇ। ਜਦ ਮੈਂ ਦੂਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਦੀ ਮਾਈ ਕਤਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਭਗਤ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੜੇ ਸਨਮਾਨ ਪੂਰਵਕ ਬੋਲੀ- 'ਲਓ ਕਤਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕੋ! ਤੁਸੀਂ ਕਈ ਦਿਨ ਹੋਏ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਛਕਿਆ।' ਮੈਂ ਕਤਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦਾ ਛਾਂਦਾ ਤਾਂ ਲਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਲਾਜ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਭਗਤ ਜੀ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ? ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੁਛ ਨਾ ਛਕਣ ਦੀ ਵਿਥਿਆ ਇਸ ਮਾਈ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਾਲੂਮ ਹੋਈ? ਮੈਂ ਉਥੋਂ ਵੀ ਖਿਸਕਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਤਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਉਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬਾਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਾ ਦਿਤਾ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਮਸਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬੂਹੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਹੋਣ ਲਗਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦਾ ਭਰਾ (ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮੈਂ ਹੁਣ ਭੁਲ ਗਿਆ ਹਾਂ) ਤੇ ਦੂਜੇ ਇਕ ਮਿਸਤਰੀ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮੇ (ਜੋ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੀ) ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਆ ਕੇ ਧੜੰਮ ਦੇ ਕੇ ਮੇਰੇ ਖੁਰਤਿਆਂ ਉਤੇ ਡਿੰਗ ਪਏ ਅਤੇ ਸੱਜਲ ਨੇੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਕੇ ਬੋਲੇ, 'ਇਕ ਭੇਰੀ ਸਾਨੂੰ ਭੀ।' ਮੈਂ ਬੋਲਿਆ ਕਿ 'ਕਤਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤਾਂ ਵਰਤ ਗਿਆ।' ਉਹ ਬੋਲੇ, 'ਇਹ ਛਾਂਦਾ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਛਾਂਦੇ ਦਾ ਕਿਣਕਾ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਗੱਫਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਧੁਰ ਦਰਗਾਹੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।' ਮੈਂ ਆਖਿਆ, 'ਧੁਰ ਦਰਗਾਹਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੋਂ ਹੀ ਮੰਗੋ! ਮੰਗਤਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਕੀ ਮੰਗਦੇ ਹੋ?' ਏਨੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣ

ਨਦਰ-ਅਨੰਦੀ ਵਿਗਾਸ

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

ਦੀ ਖਾਤਰ ਉਥੋਂ ਵਾਹੋ ਦਾਹ ਨੱਸਾ। ਨੱਸ ਕੇ ਇਕ ਪਹਾੜ ਦੀ ਕੰਦਰਾ ਵਿਚ ਜਾ ਲੁਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ ਏੜਾਂ ਗੋੜਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਚੋਰ ਭਲਾਈ ਦੇ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਵੀ ਮਗਰ ਨੱਸੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਉਦਾਲੇ ਛਪਾਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਾੜ ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਦਮਕਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਨ੍ਹਾਂਤੇ ਧੋਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵਣ। ਐਧਰ ਮੇਰੀ ਸੇਜਤੀ ਤੇ ਅਜਬ ਅਭੰਬਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ। ਜਹਿੰ ਜਹਿੰ ਪੇਖਾਂ ਤਹਿੰ ਤਹਿੰ ਓਹੀ ਜਗਮਗੀ ਬਹਾਰ!

ਇਹ ਰੰਗ ਮਾਣਦੇ ਨੂੰ ਬੋੜਾ ਕਾਲ ਹੀ ਬੜੀਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਢੋਲਕ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਭਿਣਕ ਪਈ। ਮੈਂ ਖਿੱਚ ਖਾ ਕੇ ਉਤ ਵਲ ਨੂੰ ਨੱਠਾ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਸੋਧ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਆਇਆ। ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਫੰਗ ਲਗ ਗਏ। ਇਕ ਆਨ ਵਿਚ ਇਕ ਬੜੀ ਚੌੜੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਆ ਪੁੱਜਾ। ਦੇਖਾਂ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਤਕੜਾ ਦਲ ਬੱਝਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਥਾਈ ਦੀ ਇਹ ਤੁਕ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ- 'ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਆਈਆਂ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਦੇਹ ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਰ ਮੇਰੇ।' ਮੈਂ ਜਾਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦਰਸ-ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਭੋਰਿਆਂ ਦਾ ਦਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਨਵ-ਜਨਮਿਆ ਭਵਰ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਦਰਸ ਰਹੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵਣ। ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਚੜ੍ਹਦੇ ਦਿਸਣ। ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਪਰ ਮੈਂ ਛਪਾਲ ਡੰਡਉਤ ਵਿਚ

ਲੰਮਾ ਪੈ ਕੇ ਬੰਦਨਾ ਕੀਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਝੱਟ ਕਿਸੇ ਹੱਥ ਨੇ ਆਣ ਚੁਕਿਆ। ਮੈਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਝੁਕ ਕੇ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਈ, ਚਰਨ ਧੂੜ ਮਸਤਕ 'ਤੇ ਲਾਈ ਤੇ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਸੰਗਤ ਦੀਆਂ ਘੁੰਮ ਕੇ ਪੰਜ ਪਰਕਰਮਾ ਕੀਤੀਆਂ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁਟ ਗਿਆ। ਅੱਗਤ ਪਿੱਛਤ ਕਈ ਜਥੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਭ ਉਥੇ ਨੂੰ ਹੀ ਉਲਟ ਪਏ। ਉਹ ਸਭ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨੋਂ ਹਟ ਗਏ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੀਰਤਨ ਨੂੰ ਤੱਕਣ। ਮੈਂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾ ਕੇ, ਕੀਰਤਨ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਚੇ ਰਲ ਮਿਲ ਜਾਵਾਂ। ਆਪਣਾ ਆਪ ਕੰਬਲ ਦੀ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਲੁਕਾਵਾਂ ਪਰ ਲੁਕੇ ਨਾ। ਕੰਬਲ ਮੇਰਾ ਲਹਿ ਲਹਿ ਪਵੇ ਤੇ ਮੈਥੋਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਮੇਰੀ ਲਟਪਟੀ ਚਾਲ ਢਾਲ ਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਉਖੜਵੀਆਂ ਉਲਾਘਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਵੇਖ ਸਭ ਸੱਜਣ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੋਰ੍ਹਮ ਸੋਰ੍ਹੀ ਹੋਣ। ਮੈਂ ਆਖ ਦੇਵਾਂ 'ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੋ!' ਫੇਰ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨ ਲਗ ਜਾਣ। ਹੁਣ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਹਵਾ ਫਿਰੀ ਕਿ ਜੋ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਆਵੇ ਉਹੋ ਰੀਝ ਤੇ ਨੀਝ ਲਾ ਕੇ ਝੁਕ ਝੁਕ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਲ ਵੇਖੇ ਤੇ ਵੇਖੀ ਹੀ ਜਾਵੇ, ਹਟੇ ਨਾ। ਮੈਂ ਔਖਾ ਹੋ ਕੇ ਕੰਬਲ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਲੈ ਲਵਾਂ, ਪਰ ਉਹ ਫੇਰ ਲਹਿ ਜਾਵੇ। ਫੇਰ ਉਹੋ ਹਾਲ। ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਲ ਵੇਖੇ ਤੇ ਵੇਖੀ ਹੀ ਜਾਵੇ, ਹਟੇ ਨਾ। ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਲ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਝਾਤੀਆਂ। ਮੈਂ ਤੱਕ ਕੇ ਆਖ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਲ ਕਿਉਂ ਔਖੇ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖਦੇ ਹੋ? ਦੋ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੱਟੂ ਹੋਏ ਫਿਰਦੇ ਸੀ ਕਿ 'ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਐਸੀ ਖਿੱਚ ਤੇ ਚਮਕ ਹੈ, ਜੋ ਚੁੰਭਕ ਵਾਂਙੂ ਸਾਡੀਆਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ।' ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਬੜੀ ਸੰਗ ਲਗੇ, ਐਵੇਂ ਟਾਲ-ਮਟੋਲੇ ਕਰੀਂ ਜਾਵਾਂ।

ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਟੁਰਿਆ ਜਾਵਾਂ। ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗਾ, ਜਦਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਉਸੇ ਅਖੰਡਪਾਠ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਣ ਪਹੁੰਚੀਆਂ। ਮੈਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਵੜਦੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੀਂ ਫੇਰ ਭੱਜਾ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ (ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ) ਨੇ ਫੇਰ ਵੀ ਦੇਖ ਹੀ ਲਿਆ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਪਿਛੇ ਦੌੜੇ। ਮੈ ਡਾਹ ਨਾ ਦੇਵਾਂ। ਮੇਰਾ ਫੁਰਤੀਲਾ ਹਲਕਾ ਫੁਲਕਾ ਬਦਨ, ਉਡਣ-ਖਟੋਲਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਕਿਥੇ ਰਲਣ ਦੇਵੇ। ਮੈਂ ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਲੁਕਿਆ। ਉਥੇ ਫੇਰ ਢੋਲਕ ਦੀ ਧਮਕ ਆਈ। ਉਥੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੌੜਿਆ ਤੇ ਫੇਰ ਹੋਰ ਹੋਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇਖੀਆਂ, ਜੋ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਓਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਫੇਰ ਹੋਈ, ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਵਾਂਙੂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਉਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਆ ਵੱਜੇ। ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਫੇਰ ਨੱਸਾ। ਫੇਰ ਉਦੋਂ ਜਿੱਕਰ ਹੋਈ। ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਜਦ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਆਇਆ ਤਾਂ ਦੇਖਾਂ, ਕਿ ਅਗੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਤਿਆਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਾਲਕੇ ਸਜ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਗਹਿਮਾ ਗਹਿਮ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਮੁੜ ਕੇ ਪਹੁੰਚਣ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਚੌਰਬਰਦਾਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਬਚਨ ਕਹੇ। 'ਭਾਈ! ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੀ ਕਰਤਾਰ ਵਲੋਂ ਲਗੀ ਸੀ।' ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਬੜੀ ਸਜ ਧਜ ਨਾਲ, ਝੁਲਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਤੇ ਵਜਦੇ ਨਗਾਰਿਆਂ ਸਹਿਤ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਸਵਾਰਾ ਨਿਕਲਿਆ ਤੇ ਅਨੇਕ ਸ਼ਬਦੀ ਜੱਥਿਆਂ ਦੀ ਕੀਰਤਨ ਧੁਨਕਾਰ ਵਿਚ ਮਹੱਲਾ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਾਲਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਮੈਂ ਭੀ ਨਾਲ ਹੀ। ਕਦੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਸਵਾਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਜਥੇ ਨਾਲ, ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਜਥੇ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਜਾ ਲੱਗਾਂ। ਕਦੇ ਓਈ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਦਾਰੇ ਲੈਣਾ ਫਿਰਾਂ। ਪਰ ਸਭ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਲ ਝੁਕ ਕੇ ਵੇਖਣ। ਮੈਂ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਲਗਿਆ ਰਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੁਛ ਨਾ ਬੋਲਾਂ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰੇਮੀ

(ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਰਾ) ਮੇਰੇ ਦੁਆਲੇ ਫਿਰਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਕਈ ਭੋਰੇ ਆਣ ਗੁੰਜੇ। ਮੈਂ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਰਮ ਰਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਹੀ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਜਦ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਛਾਈ ਮਾਈ ਹੋ ਜਾਵਾਂ, ਸੰਗਤ ਦੇ ਵਿਚ ਲੁਕ ਛਿਪ ਜਾਵਾਂ। ਬੜੀ ਦੂਰ ਤਾਈਂ ਲਾਰਾ ਬੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੰਡਿਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੰਤ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ (ਪਟਿਆਲਾ) ਵੀ ਮਿਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ 'ਇਹ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਬੈਠ ਕੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸੁੱਤੇ ਨਹੀਂ?' ਮੈਂ ਆਖਿਆ, 'ਉਣੀਦੇ ਕਰਕੇ ਐਵੇਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।'

ਗੱਲ ਕੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਜਲੂਸ ਤੇ ਮਹੱਲੇ ਦਾ ਭੋਗ ਕਿਤੇ ਆਬਣੇ ਜਾ ਕੇ ਪਿਆ। ਹੋਰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਕੀ ਸੁਣਾਉਣੀਆਂ ਹਨ। ਦਿਨ ਛਿਪੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਲੁਕਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਵਿੰਗ ਤੜਿੰਗ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੁੰਗੇ ਤੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਅਗੇ ਭਾਈ ਰੂਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀ ਬੜੇ ਘਿਰਿਆ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਕਿ 'ਜੀ! ਕਈ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ, ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਨਹੀਂ ਛਕਿਆ। ਚਾਹੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ, ਪਰ ਕੱਲ ਦਾ ਮੈਂ ਵੀ ਭੁੱਖਾ ਹਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਠਾਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤਾਈਂ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਛਕੋਗੇ, ਮੈਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਛਕੋਗਾ।' ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰੇ ਚਿਤ ਵਿਚ ਕਰੁਣਾ-ਰਸ ਉਮਡਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਣ ਰਖਣੇ

ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਖਿਆ- 'ਭਾਈ! ਲਿਆ ਸੱਜਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਛਕਾਂਗੇ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਛਕਾਵਾਂਗੇ।'

ਉਸਨੇ ਝੱਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਆਣ ਰਖਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਭੁੱਖ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਖ਼ਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਣ ਸਾਰ ਹੀ ਨੀਂਦ ਨੇ ਆ ਘੇਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨੀਂਦ ਭੁੱਖ ਦੋਨੋਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੂਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਦੇ ਸਹੇੜਿਆਂ ਦੂਜੀ ਦਾ ਆ ਬਣਨਾ ਅਤਿ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਸੋ ਮੈਂ ਆਖਾ ਮੰਨ ਕੇ ਗੱਫੇ ਲਾ ਲਏ। ਲਾਉਂਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਛੱਪਰ ਭਾਰੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਮੈਂ ਗੁੱਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋ ਘੜੀਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਅੱਖ ਖੁਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਉਹੋ ਰੰਗ ਬੱਝੇ ਬਝਾਏ, ਪਰ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਿਚ ਫਰਕ ਸੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਦੁਬਾਰੇ ਖੰਡਾ ਖੜਕਾਉਣ ਕਰਿ ਫਿਰ ਉਸੇ ਤਾੜੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹੀ ਤੇ ਬੜੀ ਸੁਖ ਰੈਣ ਬਿਹਾਈ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਭਾਈ ਰੂਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ 'ਕਈ ਦਿਨ ਹੋਏ, ਤੁਸੀਂ ਦਫ਼ਤਰ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਅੱਜ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।'

ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸੋਝੀ ਆ ਗਈ ਕਿ ਠੀਕ ਦਫ਼ਤਰ ਤਾਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਗਏ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਛੁਟੀ ਹੀ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਜਾਵਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਅਫਸਰ ਲੋਕ ਕੀ ਆਖਣਗੇ! ਓੜਕ ਮੈਂ ਤਕੜਾ ਜਿਗਰਾ ਕਰਕੇ ਚਲਿਆ ਹੀ ਗਿਆ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਪਰਮ ਹੈਰਾਨੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੁਛਿਆ ਹੀ ਨਾ ਕਿ ਤੂੰ ਕਿਥੇ ਸੀ? ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ? ਨਾ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੇ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕਲਰਕ ਨੇ, ਨਾ ਮੇਰੇ ਹੇਠਲਿਆਂ ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ ਨਾ ਉਤਲਿਆਂ

ਨੇ। ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਪੁਛਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਲੋੜ? ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਝਾਰਤ ਪਾਵਾਂ, ਮੈਂ ਭੀ ਮਸਤ ਹੋ ਰਿਹਾ।

ਜਦ ਮੈਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਾਲੇ ਰਜਿਸਟਰ ਉਪਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਉਣ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਸਭ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਲਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਵੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ। ਜਦ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇਖੇ ਤਾਂ ਸਭ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਵੇ। ਮੈਂ ਇਸ ਖੇਡ ਨੂੰ ਤਾਤ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਵਰਤਾਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਸਦਾ ਵਿਚਾਰਾ ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਬਿਰਦ ਦੀ ਪੈਜ ਰਖੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਭੇਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਜਰ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸਦੀ ਕਣਸੋਆ ਮਾਸਾ ਭਰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲਣ ਦਿਤੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਜਾਣੀ ਡੱਕਾ ਦੂਰ ਨਾ ਕਰਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਾਂ। ਕਲਮ ਚੁੱਕਾਂ ਤਾਂ ਚੁੱਕੀ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਲਿਖਣ ਲੱਗਾਂ ਤਾਂ ਹੱਥ ਬਿੜਕੇ। ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਵੇਦਨ ਅੰਦਰੋਂ ਉਠੇ ਕੇ ਪੱਟੀ ਨਾ ਬੱਝਣ ਦੇਵੇ। ਮੈਂ ਆਖਾਂ, ਕਿਤੇ ਉਲ ਜਲੂਲ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਦਾ ਹੋਰ ਹੀ ਨਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਦ ਕਲਮ ਵਾਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੁਛ ਪਤਾ ਨਾ ਲਗੇ ਕਿ ਕੀ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਪਿਛੋਂ ਜਦ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇਖਾਂ ਤਾਂ ਠੀਕ ਨਿਕਲੇ। ਕਦੇ ਲਿਖਦਾ ਲਿਖਦਾ ਵਿਚੇ ਛੱਡ ਕੇ ਪਹਾੜੀ ਜਾ ਚੜ੍ਹਾਂ। ਫਿਰ ਤੁਰ ਕੇ ਘੰਟੇ ਅਧੇ ਘੰਟੇ ਪਿੱਛੋਂ ਫਿਰ ਆ ਜਾਵਾਂ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਪੁਛੇ। ਇਸੇ ਅਨੰਦ ਮਗਨਤਾ ਵਿਚ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ। ਇਥੇ ਫੇਰ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ਸਪਤਮੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਨੂੰ ਫੇਰ ਉਸੇ ਅਖੰਡਾ ਕਾਰ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਕ ਆਸਣ ਬੈਠ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਤ ਸੰਕਲਪ ਧਾਰ ਲਿਆ ਪਰ ਐਤਕੀ ਇਹ ਯਾਚਨਾ ਪੂਰਬਕ ਬੇਨਤੀ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਹੀ ਅਰਦਾਸੀ ਗਈ ਕਿ 'ਹੇ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ! ਇਸ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਸੁਣਨੇ ਦਾ ਫਲ ਦਾਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮਿਲੇ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਉਹ ਸੁੰਦਰ ਮਨਮੋਹਨ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਦਾਰਾ ਕਰਾਂ, ਜੋ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜਾਮੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਲਾਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਤੂੰ ਹੁਣ ਸਚਖੰਡ ਵਿਖੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ।' ਮੈਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਇਹ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਿਰਬਿਘਨ, ਅਚੱਲ ਅਤੇ ਅਖੰਡ ਬਿਰਤੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਜੋ ਵਰਤਾਰਾ ਵਰਤਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਸਣੋਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਥੋਂ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਖੇਡ ਨੂੰ ਅਤਿ ਗੋਝ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਖੁਬਰ ਨਹੀਂ ਕਿਥੋਂ ਤੀਕ ਪੁਚਾਵਣਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਸੰਕੋਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਸ ਜੀ! ਹੁਣ ਮੈਥੋਂ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕੀਦਾ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਉਹੋ ਨਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਗਲਤਾਨ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਲੇਖਣੀ ਬਿੜਕਦੀ ਹੈ! ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਜੀ! ਨਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ! ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ। ਲਓ ਮੈਂ ਹੁਣ ਮਗਨ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਏਉਂ ਵਧੇਰੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ। ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੁਣ ਹੋਰੋਂ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਂ ਸਹਿਤ ਆਪੇ ਸੋਧ ਲੈਣਾ। ਮੈਥੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੁੜ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੀ!

ਭਾਈ ਕਿਹਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਘਟਨਾ

ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ

ਭਾਈ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸਾਨ੍ਹੇਵਾਲ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵੀ ਬੜੀ ਭਿਆਨਕ ਤੇ ਸਿਖਿਆ ਦਾਇਕ ਹੈ। ਭਾਈ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਜਨਵਰੀ 1918 ਵਿਚ ਕੈਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਏਥੋਂ ਉਸਨੂੰ ਹਜ਼ੀਰਾਂ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਨਵਰੀ 1918 ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਾਗ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਤ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਰਾਬ ਸੀ ਤੇ ਸਫਰ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜ ਹੀ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪੱਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਾਗ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਹੀ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਦਵਾ ਦਾਰੂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।

ਫਰਵਰੀ 1918 ਵਿਚ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਹਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਸਾਕਾ

ਵਰਤਿਆ, ਜਦ ਮਹੀਨੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਏਹ ਫੜੇ ਹੋਏ ਆ ਗਏ ਤਾਂ ਭਾਈ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਬਿਸਤਰੇ ਤੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਚੁਕਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਬੇ-ਹੋਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਡਿਗ ਪਿਆ। ਪਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਤੇ ਅਲਾਰਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਭਾਈ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪੁਚਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਘਟਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਚਾਰ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਇਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲੰਘੇ। ਅਖੀਰ ਤੰਗ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਜਾਨ ਨਾ ਨਿਕਲੇ। ਉਸ ਨੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇ। ਭਾਈ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਚੋਟੀਆਂ ਤੇ ਭਾਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਸੂਲਪੁਰੀਆ ਤਾਂ ਦੋਨੋਂ ਅਗੇ ਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸਨ, ਬਾਕੀ ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਚੰਦ ਨਿਵਾਸੀ, ਭਾਈ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ 'ਦੁਖੀ' ਤੇ ਦਾਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਹਸਪਤਾਲ ਗਏ। ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਆਖਿਆ ਕਿ 'ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ ਤੇ ਮੈਂ ਸਾਨ੍ਹੇਵਾਲ ਦੇ ਡਾਕੇ ਵਿਚ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਨੂੰ ਮਰਵਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਹੀ ਡਾਕਾ ਪੁਆਇਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਸ ਮਰੇ ਹੋਏ ਦੀ ਰੂਹ ਮੈਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ ਵਿਚ ਚੋਟ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਮਰਿਆ ਸੀ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਤਕਲੀਫ ਗਰਦਨ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੜੇ ਭਿਆਨਕ ਕਸ਼ਟ ਵਿਚ ਹਾਂ।' ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਤਰਸਯੋਗ ਤੇ ਇਬਰਤਨਾਕ ਸੀ।

ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਦਾਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਮਿਤ ਸਭ ਸਿੰਘ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰਨ ਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਇਕ ਪਾਠ ਹਰ ਇਕ ਸੱਜਣ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇ ਤੇ ਬਾਕੀ ਜਿਤਨੇ ਕੋਈ ਕਰ ਸਕੇ, ਤੇ ਏਸ ਦੇ ਨਮਿਤ ਅਰਦਾਸ ਵੀ

ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਭ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸੇ ਸੋਧੇ। ਇਸ ਦਿਨ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੀ ਕਰਾ ਦਿਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਾਲਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਲੋਭ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਐਵੇਂ ਹੀ ਇਕ ਪਾਸੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਸੁਟ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੀ ਲੋਭ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਰੋਲਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ? ਤਾਂ ਉਹ ਟਾਲੇ-ਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤੇ ਏਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਆਈ.ਜੀ. ਨੂੰ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਵੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਵੀ ਸਗੋਂ ਇਸੇ ਤਡਤੀਸ਼ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗਾ?

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਸਾਂਝ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਕੀਆਂ ਵੀ, ਜੋ ਇਕ ਵਾਰ ਪੈ ਜਾਣ ਤਾਂ। ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਸੰਨ ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਤੇਲੀ, ਗੁੱਜਰ, ਭਰਾਈ ਅਤੇ ਮਰਾਸੀ ਆਦਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਪਿੰਡੋਂ ਤੋਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਬੇਜੀ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਦੱਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬਾਹਰਲੇ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਮ ਤੇਲੀ ਦਾ ਘਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਚੇ-ਪਰੇ ਮਰਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁੱਜਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਝਿਉਰਾਂ ਦਾ ਘਰ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪੱਕੀ ਪੋਤਗਲ ਲੱਗੀ ਸੀ ਜੋ ਕਾਫੀ ਓਹਲੇ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਛੱਤ 'ਤੇ ਵੀ ਓਹਲਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇਲੀਆਂ ਭਰਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ-ਬੁੜੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਝਿਉਰਾਂ ਦੀ ਛੱਤ ਅਤੇ ਪੋਤੀਆਂ ਵਿਚ ਲੁੱਕੀਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਬੇਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਪੋਤੀਆਂ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਖੜਾਕ ਸੁਣ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰ ਗਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਬਿਜਲੀ ਡਿਗੀ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਆਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਵਿਚ ਜਾਨ ਆਈ।

ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜਗੀਰਾ ਮਜ਼ਬੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਦਮਾਸ਼ ਕਹਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਹੀ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸਤੋਂ ਜਗੀਰੇ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁਲਵਾਇਆ ਕਿ “ਅੰਮਾ ਤੇਰੇ ਲਈ ਰੋਟੀ ਲਿਆਇਆ ਹਾਂ।” ਉਸ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਔਰਤ ਨੇ ਬੁਹਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਰੋਟੀ ਫੜਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਤਲਵਾਰ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਉੱਤੇ ਉੱਠ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉੱਠਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਬੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਦਾਤ, ਤਲਵਾਰ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕਹਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਗੁਜਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਲੋਕ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਗਿਲਾਨੀ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਨਿੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਨੇ ਸੁਣੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਜਗੀਰੇ ਨੂੰ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਦੇਖਣਾ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹ ਤਸਵੀਰ ਬਣ ਜਾਣੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਔਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਰੋਟੀ ਲਈ ਅੱਡੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਰੋਟੀ ਦੀ ਥਾਂ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਵਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਫੱਤੂ ਗੁੱਜਰ ਦੇ ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਉਸਦਾ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਯੂਸਫ ਅਤੇ ਧੀ ਜੰਨੀ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਛੋਟਾ ਮੁੰਡਾ ਹਾਲੇ ਨਿਆਣੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ। ਯੂਸਫ ਕੈਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਪਰ ਛੋਟਾ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਹੀ ਭੱਜ ਆਇਆ। “ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ” ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੰਨੀ ਵੀ ਲੁਕਦੀ-ਛਿਪਦੀ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ। ਛੋਟਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕ ਕੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਲੁੱਕ ਛਿਪ ਗਿਆ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਰਣ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੀਆ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਗਿਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ। ਫੱਤੂ ਗੁੱਜਰ ਉਸਨੂੰ ਬੜੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਲਗਵਾਇਆ ਹੋਇਆ? ਉਹ ਸਭ ਦਾ ਗੁਰੂ ਸੀ, ਸਾਡਾ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸੀ। ਤੁਹਾਡਾ ਇਕੱਲਿਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਪੁਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਪੰਜਾਬ ਸਾਰਾ ਜੀਂਦਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ’ ਕਿਹਾ ਹੈ।

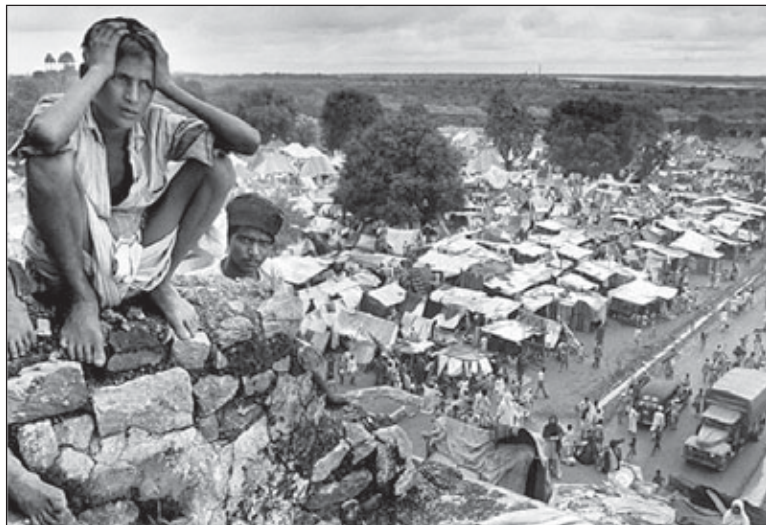
ਯੂਸਫ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਟੋਲੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਮੀਲ ਦੂਰ ਕੰਧੋਲੇ ਪਿੰਡ ਕੋਲ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਢੀ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਕੁੱਛੜ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਧੀ ਸੀ ਜੋ ਬੱਚ ਗਈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰੀ ਪਈ ਮਾਂ ਦਾ ਦੁੰਧ ਚੁੰਘ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਕੰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਬੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ

ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਬਣਾ ਕੇ ਪਾਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਯੂਸਫ ਨੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਦੂਜੀ ਵਹੁਟੀ ਰਾਣੀ ਦੇ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਯੂਸਫ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੰਧੋਲੇ ਪਲ ਰਹੀ ਕੁੜੀ ਤੇਰੀ ਧੀ ਹੈ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੀ 7-8 ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਆਇਆ। ਉਹ ਮਜ਼ਬੀ ਸਿੱਖ ਵੀ ਪਿੰਡੇ ਪਿੰਡੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਰੋਂਦੇ ਰੋਂਦੇ ਕਿ ਕੁੜੀ ਸਾਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦੇ ਦਿਉ। ਅਸੀਂ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਗਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਸਲਾਮਤੋਂ ਪੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਸ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਸੋਹਣੀ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ ਲਈ ਇਕ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੀ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੂਸਰੀ ਘਟਨਾ ਜੋ ਮੇਰੀ ਸੋਝੀ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਤਕਰੀਬਨ ਸੰਨ 54-55 ਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡੋਂ ਆ ਕੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਸਨ। ਛੋਟੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਪੱਕੇ ਰੰਗ ਦੀ ਸੀ ਪਰ ਵੱਡੀ ਅੰਬਰੋ ਗੋਰੀ ਚਿੱਟੀ ਕੁੜੀ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜੀਪ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਵੀ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੁੜੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਰੋਲਿਆਂ ਵੇਲੇ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲੈ ਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਕਿ ਜੇ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਸਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਕੌਣ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹਨ ਫਿਰ ਇਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ? ਜਦਕਿ ਉਹ ਜਾਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਮਿਲਟਰੀ ਲਿਆਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮੀਰੋ ਮਰਾਸਣ ਨੂੰ ਰੋਲਿਆਂ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਬੇਜੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੂੜੀ ਵਾਲੇ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਲੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਦਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਿੰਗੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਬੱਚਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆ ਕੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜਨ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੀਰੋ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨੂੰਹ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਭੇਜ ਦਿਉ। ਬੇਜੀ ਕੋਠੇ ਦੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਦੀ ਉਸਨੂੰ ਭੇਜਣ ਇਸ ਸੁਰਤ 'ਤੇ ਮੰਨੇ ਕਿ ਉਹ (ਬਜ਼ੁਰਗ) ਮੀਰੋ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਥੋਂ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਤੱਕ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਛੋਟੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਰੋਲੇ ਮੁੱਕਣ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਮਨੀ-ਆਰਡਰ ਕਰਾ ਕੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਦੀ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਉਦੋਂ ਜਾਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, “ਸਰਦਾਰਨੀ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਢੋਲਕੀ ਵਜਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਵਾਂਗੀ।” ਜੂਨ 1953 ਵਿਚ ਵੀਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਗਈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਆਪ ਉਸਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਛੱਡ ਕੇ ਆਏ। ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਘਰ ਪੋਸਟ-ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਖੇ ਉਸਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰੀਏ ਦੇ ਖ਼ਤ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ।

ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਕਟਾਲੇ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵਰਤੋਂ-ਵਿਹਾਰ ਸੀ। ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ 'ਤੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਗਮੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਦੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਪੱਕਿਆ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਵਿਆਹਾਂ 'ਤੇ ਕਟਾਲੇ ਤੋਂ ਸੁੱਕਾ ਸੀਧਾ ਭੇਜਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਸਿਆਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਚਿਜ਼ਤਾ ਤਕਰੀਬਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ

ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਾਂਗ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪਿੰਡ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਕੋਲ ਪੁੱਛੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਕੇ ਭਰਾ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਘਾਤਮ ਦਾ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁਗਲ ਫੌਜ ਦੀ ਟੁਕੜੀ ਲੱਗੀ। ਪੁੱਛੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮੋਢੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਭੱਜ ਆਇਆ। ਉਸਨੂੰ ਕਟਾਲੇ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਬਣੇ ਵੱਡੇ ਭੱਡੋਂ ਵਿਚ ਲੁਕਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਧਰਮ ਅਤੇ ਜਾਨ ਦੋਵੇਂ ਬਚ ਜਾਣ। ਉਸਨੇ ਫਿਰ ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਪਿੰਡ ਵਸਾਇਆ। ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਦੇ ਜੱਟ ਅਤੇ ਪੁੱਛੇ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਉਟਾਲ ਗੋਤ ਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਸੀ। ਕਟਾਲੇ ਨਾਲ ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ

ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਪਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਲਿਆਂ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੂਸਰੇ ਪਿੰਡੋਂ ਆ ਕੇ ਅਫਵਾਹ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਟਾਲੇ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਘੁੰਗਰਾਲੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਫੌਜੀ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੋਲ ਲਾਇਸੰਸੀ ਰਫਲ ਸੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਾਂਗਾਂ, ਤਲਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰਕੇ ਕਟਾਲੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲੈ ਤੁਰਿਆ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਟਾਲੇ ਵਿਚ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਰਿਟਾਇਰਡ ਫੌਜੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰਫਲਾਂ ਸਨ। ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਜਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਛੱਤਾਂ 'ਤੇ ਇੱਟਾਂ ਰੋੜੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਲਏ। ਫੌਜੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਜਾਂਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪੈਦੀ-ਸੱਟੇ ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕ ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹ ਝੂਠੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨਾਲ, ਕਿ ਕੌਣ ਕੌਣ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਸੂਤੇ ਪਏ

ਸਨ।

ਕੱਤਕ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਤੜਕੇ ਨੂੰ ਦਮੋਦਰ (ਚੌ-ਮੁਖੀਏ ਦੀਵੇ ਬਾਲ ਕੇ) ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਢਾਬ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਉਦੋਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਝਰੋਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਧੜਿਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੌਣ ਅਕਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਣ ਕਾਂਗਰਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਂਗ ਜੱਟਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਆਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ। ਸਭ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ-ਸਤਿਕਾਰ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦੋ

ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਕਿਵੇਂ ਸਾਰਥਕ ਬਣੇ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਤਦ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸਹੀ ਸੋਧ ਵਿਚ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਿੱਖੀ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਉਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਭਖਦੇ ਮਸਲੇ ਹਨ: ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ, ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੋ ਟੁੱਕ ਨਿਰਣਾ ਲੈਣਾ, ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਸਮਾਜ ਹੈ ਕੀ? ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਕਿਵੇਂ ਪੰਥ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ? ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੈ? ਜੇ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਰਣਾ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ? ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆਲੇ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਅਖੌਤੀ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣਾ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਇਕ ਨਿਗਰ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਗਠਨ, ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਯੂ ਐਨ ਓ

ਅਤੇ ਯੂਨੈਸਕੋ ਵਿਚ ਉਠਾਉਣੇ।

ਇਸ ਗਰਜ ਲਈ ਹੋਰਨਾਂ ਧਰਮਾਂ ਵਾਂਗ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸੁਪਰੀਮ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਦਫਤਰ, ਆਪਣਾ ਵਿਧਾਨ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਤੀ ਸਾਧਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਤੁਲ ਮੰਨੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਸਿੱਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਲਾਗੂ ਵੀ ਕਰਨ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ, ਪੰਜ ਕਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਬਖਸ਼ੀ ਸਰਦਾਰੀ ਦਾ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ਕ ਜਿਊਤਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਲਏ ਜਾਣ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਲਏ ਜਾਣ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛੋਟੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਲਾ ਕੇ ਸਮੂਚੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ

ਪੰਜ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਹਰਕੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚੋਂ 100 ਲਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ 7-8 ਸੌ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਮਰ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲ ਉਮਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣ। ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਹਰ ਇਕ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੰਗਤ ਵਿਚੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ। ਚੋਣ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਅੱਗੋਂ ਜਾਰੀ ਰਹੇ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਹੋਣੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਹਾਲਤ ਡੇਰਿਆਂ, ਠੱਠਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥਾਂ ਕਰਕੇ ਤਰਸਯੋਗ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ।

—ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ 602-922-8202

ਰੰਗ-ਬੇਰੰਗ

ਬਰਾਦਰੀਆਂ ਮਾਧੋ-ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀਏ ਅਤੇ ਦੁਆਬੀਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੂਰਬੀਏ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਮਾਧੋ-ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨਾਲ ਸਨ। ਦੁਆਬੀਏ ਬੋਲੀ ਵੀ ਦੁਆਬੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਬੰਗੋ ਅਤੇ ਬੋਝੇ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੂਰਬੀਏ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰੱਖੜੀਆਂ ਬਣਾਉਣ, ਗੋਟੇ ਦੇ ਹਾਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕੰਡਿਆਂ ਵਗੈਰਾ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਗੁੰਦਣ ਦਾ ਅਤੇ ਮਨਿਆਰੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਦੁਆਬੀਏ ਮਨਿਆਰੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨ, ਚੂੜੀਆਂ ਵਗੈਰਾ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਹੱਥ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਪੱਤਰੀਆਂ ਵਾਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰੱਖੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਘਰ-ਘਰ ਰੱਖੜੀਆਂ ਸਿਉਂਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਸ਼ੰਕਰੀ ਭੁਆ ਦੀਆਂ ਰੱਖੜੀਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਰੱਖੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਪਿੰਡ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਸਨੂੰ ਭੁਆ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਤੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਵਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ-ਨੂੰਹਾਂ ਦੇ ਚੂੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਸੱਦ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਘਰ ਆ ਕੇ ਚੂੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਾ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੰਨ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਇਹ ਮਾਧੋ-ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਛੋਟੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰੀ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਦੱਸੇ ਹੀ ਪੱਲੇ ਵਿਚ ਗੁੜ ਦੀ ਰੋੜੀ ਪਾ ਕੇ ਕੰਨ ਵਿੰਨ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਮੁੜ ਕੇ ਘਰੋਂ ਝਿੜਕਾਂ ਹੀ ਪੈਣ। ਟਿਕਾਇਆ ਰਾਮ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨੋਂ ਆ ਕੇ ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਵਸਿਆ ਸੀ, ਜਨਮ-ਅਸ਼ਟਮੀ 'ਤੇ ਜਲੂਸ ਵੇਲੇ ਭਜਨ ਗਾਉਂਦਾ ਠਾਕਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਕੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਸਭ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਹੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਗਰੁਪ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ! ਕਿੰਨੇ ਫਿਰਕੇ ਹਨ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੀ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਅਤੇ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਆਦਿ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਉਸਰ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਤੀ-ਵੰਡ ਸਖਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਬੰਧਨ ਢਿੱਲੇ ਪੈ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਫਰਤ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਨਫਰਤ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮਜ਼ਹਬ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਫਰਤ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਇਕਬਾਲ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਮਜ਼ਹਬ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਤਾ ਆਪਸ ਮੇਂ ਵੈਰ ਰਖਨਾ।” ਇਸਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਉਹ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ। ਇਸਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਕਾਰਨ ਹੈ-ਹਰ ਧਰਮ ਵਿਚ ਰੰਗ-ਬੇਰੰਗ ਸੰਤ-ਬਾਬੇ। ਜਿੰਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੰਤ ਬਾਬੇ ਵਧ ਗਏ ਹਨ, ਉਨੇ ਹੀ ਲੋਕ ਪਾਟੋਧਾੜ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਤ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਤੋਰਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਾਬਾਗਿਰੀ ਇਕ ਬਿਨਸ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਥੇ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਸਾਲਾਨਾ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਤਿਉਹਾਰ ਵੀ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੋਝੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਬਾਬੇ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਲੱਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਮਾਹੌਲ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਹਾਭਾਰਤ ਅਤੇ ਰਮਾਇਣ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੀ ਸੁਣਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਰਮਾਇਣ, ਮਹਾਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਿਤੋਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਗੋਂ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚੋਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਮੁਕ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸੀ।

ਤਿੰਨੋਂ ਮੁੰਡੇ ਸੜਕੋਂ ਉੱਤਰ ਕੇ ਕਮਾਦਾਂ ਦੇ ਓਹਲੇ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਅੱਗੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗੋਭੀ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਗੋਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਸਾਂ ਪੰਜਾਹ ਗਜ਼ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੰਬੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਬੰਬੀ ਦੀ ਕੰਧ ਵਿਚ ਗੋਡੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕਿੱਲੀ ਨਾਲ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟੀ ਕਿਰਪਾਨ ਟੰਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲ ਉਹਦੀ ਪਿੱਠ ਸੀ।

“ਚੜ੍ਹਾ ਦਾ ਗੋਡੀ ਬੁੱਢੇ ਨੂੰ?”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ‘ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ’ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਕੀ

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਸਟੇਨ ਦੀ ਨਾਲੀ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਨੀਵੀਂ ਕਰ ਲਈ। ਉਹ ਬੰਬੀ ਦੇ ਚੁੱਬੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਰੁਕੇ। ਆਗੂ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋਣ ਲੱਗਾ। ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਸਟੇਨ ਨਾਲ ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਫੜਾਈ ਤੇ ਆਪ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਗੰਨਾ ਭੰਨਣ ਲਈ ਕਮਾਦ ਵਿਚ ਵੜ ਗਿਆ। ਕਮਾਦ ਦੇ ਓਹਲੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਲਾਲੀ ਅਸਮਾਨ ‘ਤੇ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਵਿਛੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਕਣਕਾਂ ਵੀ ਲਿਸ਼ਕ ਉੱਠੀਆਂ ਸਨ।

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਪਨੀਰੀ ਵਿਚੋਂ ਘਾਹ-ਬੂਟ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ-ਸੁਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਮਾਦ ਵਿਚੋਂ ਗੰਨਾ ਭੱਜਣ ਦਾ ਖਤਾਕ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਚੌਕੰਨਾ ਹੋ ਕੇ ਓਧਰ ਵੇਖਿਆ। ਬਿੱਲੂ ਆਗੂ ਦਾ ਸਿਰਾ ਭੰਨਦਾ ਕਮਾਦ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸਟੇਨ ਫੜਾ ਕੇ ਮੂੰਹ-ਹੱਥ ਧੋਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਗੰਨਾ ਚੁਪਦੇ ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿੱਲੀ ਉੱਤੇ ਸਟੇਨ ਟੰਗਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿਹਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾਨ ਉੱਤੇ ਸਟੇਨ ਟੰਗਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਨਾ ਚਾਹਿਆ, “ਨਾ ਉਏ! ਮੇਰੀ ਕਿਰਪਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਟੇਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਦੱਬੀ!”

ਉਹਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਰਪਾਨ ਪਵਿੱਤਰ ਯਾਦ ਵਰਗੀ ਸੀ! ਕਿਸੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲੀ ਯਾਦ-ਯੋਗ ਵਸਤ! ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ‘ਆਪਣੀ ਸਟੇਨ ਹੇਠਾਂ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ!’ ਪਰ ਉਹ ਮੌਕਾ ਵੇਖ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਉਹਦਾ ਰੰਬਾ ਘਾਹ ਦੀ ਤਿੜ੍ਹ ਨੂੰ ਪੁੱਟਦਾ-ਪੁੱਟਦਾ ਗੋਭੀ ਦੇ ਬੂਟੇ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖੁਭ ਗਿਆ। ਕੱਟਿਆ ਬੂਟਾ ਧੌਣ ਸੁੱਟ ਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੁੜਕ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਕੱਟੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਪਲੇਸਿਆ। ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਉਸਦਾ ਮਨ ਭਿੰਜ ਗਿਆ।

ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਵੀ ਮੂਰਖ ਲੱਗੇ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ! ਉਹਦੀ ਯਾਦਦਾਸਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਏ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਕੱਢ ਲਿਆਈ: “ਮੇਰੇ ਹੱਥੀ ਖੰਡਾ ਪਰਖਿਆ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਟਿਕਾਉਣਾ।”

“ਸੁਸਤਰ ਬਾਝੋਂ ਸੂਰਮਾ ਕਿਹੜੇ ਕੰਮ ਆਉਣਾ।” ਜੇ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਹਥਿਆਰ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਪਿੱਛੇ ਐਵੇਂ ਭਾਰ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਨ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ! ਕਿਰਪਾਨ ਉੱਤੇ ਸਟੇਨ ਟੰਗੀ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਦਾ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਲੱਗਾ।

ਭਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ!

ਮਸਾਂ ਅੱਠ-ਨੌਂ ਸਾਲ ਦਾ ਬਾਲ। ਕਿਸੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਸ਼ਾਇਦ! ਉਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਬਿਸਤਰਾ ਮੱਲ ਕੇ ਉੱਤੇ ਰਜਾਈ ਲਈ ਪਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਮਦ-ਮਸਤ ਸ਼ਰਾਬੀ ਆਇਆ ਤੇ ਮੰਜਾ ਖਾਲੀ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਪਹਾੜ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਹ ਘੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਮਰਨ-ਹਾਕਾ। ਉਹਦੀ ਤਾਂ ਚੀਕ ਵੀ ਗਲੇ ਵਿਚ ਭਰਤਾ ਗਈ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ‘ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ’ ਜੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੂੰ ਨਾ ਹਲੂਣਦੀ, “ਰੈ ਹਾਇ! ਸਿੰਘ ਜੀ! ਮੁੰਡਾ ਹੇਠਾਂ ਲੈ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ਜੇ!”

ਮਦ-ਮਸਤ ਹੋਈ ਸਟੇਨ ਨੇ ਥੱਲੇ ਲੈ ਕੇ ਉਹਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਦਾ ਸਾਹ ਘੁੱਟ ਛੱਡਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਕਿਰਪਾਨ ਉਹਦੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਤੇ ਉਹਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਸੀ। ਉਹਦੇ ‘ਜ਼ਿੰਦਾ-

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖਾੜਕੂ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਮਨਿੰਦਰ ਕਾਂਗ ਅਤੇ ਸਾਂਵਲ ਧਾਮੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪਾਠਕ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਦੀ ਇਹ ਤਾਜ਼ਾ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਭਰਵੀਂ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਲੰਮੀ ਕਹਾਣੀ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਹੇਗੀ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸ਼ਹੀਦ’ ਬਾਪ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ!

ਉਹਦਾ ਬਾਪ ਜਿਸ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਜਥੇ ਨਾਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਕਿੱਲੀ ਉੱਤੇ ਟੰਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੇ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਰਦੀ ਛੋਟੀ ਕਿਰਪਾਨ ਉਸਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਹੈ ਸੀ।

ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ, ‘ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਜਾਣੈਂ ਮਹੰਤਾਂ ਹੱਥੋਂ। ਦੋਵਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਜਬਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸਬਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੇ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਵੀ ਵੇਖਣੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਸੱਚੇ ਸਿੱਖ ਆ! ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜਿਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਤੇ ਕੀ ਆਖਦੇ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇੰਜ ਹਥਿਆਰ ਕਿੱਲੀ ‘ਤੇ ਟੰਗਣਾ ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਲੱਗਦੀ! ਪਰ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਜਥੇ ਦਾ ਆਗੂ ਬਣ ਕੇ।’

ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿੰਡ-ਸਾਬੀ ਤੇ ਲਹਿਰ-ਸਾਬੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹਦਾ ਬਾਪ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਤੇ ਗਦਰ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ‘ਤੇ ਜਾਂਦਾ। ਲਾਹੌਰ ਮੀਆਂ-ਮੀਰ ਦੀ ਛਾਉਣੀ ਨੂੰ ਗਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਾਝੇ ਵਿਚੋਂ ਜਥਾ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਹਰਲੀਆਂ ਸਫ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੀ। ਗਦਰ ਫ਼ੌਲ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਗਦਰੀਆਂ ਦੀ ਫੜੋ-ਫੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਵੀ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਤਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਸਦੇ ਗਿਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਇਦਾਦ-ਜ਼ਬਤੀ ਤੇ ਕਾਲੇ-ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਬੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਸਾਲ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦਾ ਹੀ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਕੈਦ ਕੱਟ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਦਾ ਨਵਾਂ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹੰਤਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲਹਿਰ ਜੋਬਨ ‘ਤੇ ਸੀ।

ਉਹ ਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਬੀ ਤਾਂ ਕਦੀ ‘ਜੇ ਚਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਖੋਲਣ ਕਾ ਚਾਓ’ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ‘ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਇਸ ਗਲੀ ਵਿਚ’ ਉੱਤਰੇ ਸਨ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਡਾਂਗ ਝੱਲ ਕੇ ਅੱਗੋਂ ਮੋੜਵੀਂ ਡਾਂਗ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਜੇ ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨਹੀਂ; ਸਾਂਤ ਰਹਿ ਕੇ ਡਾਂਗਾਂ ਖਾਓ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਬਰ ਤੇ ਸਹਿਣ-ਸਕਤੀ ਦੀ ਸਿਖਰ ਸਿਰਜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਰੋਹ ਦਾ ਸੂਰਜ ਬਾਲ ਦਿਓ! ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਸਨ।

ਉਸ ਸੂਰਬੀਰ ਤੇ ਦੇਸ਼ਭਗਤ ਪਿਓ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਇਹ ਕਿਰਪਾਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਫੇ ਵਿਚਲੀ ਸਾਹਮਣੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਕਿੱਲੀ ‘ਤੇ ਟੰਗੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਉਸਨੇ ਬਾਪੂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕਿਰਪਾਨ ਨੂੰ ਕਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲਾਹਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਮਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਬਾਪੂ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਏਦਾਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀਦਾ ਕਿਰਪਾਨ ਨੂੰ ਮਿਆਨ ਵਿਚੋਂ।”

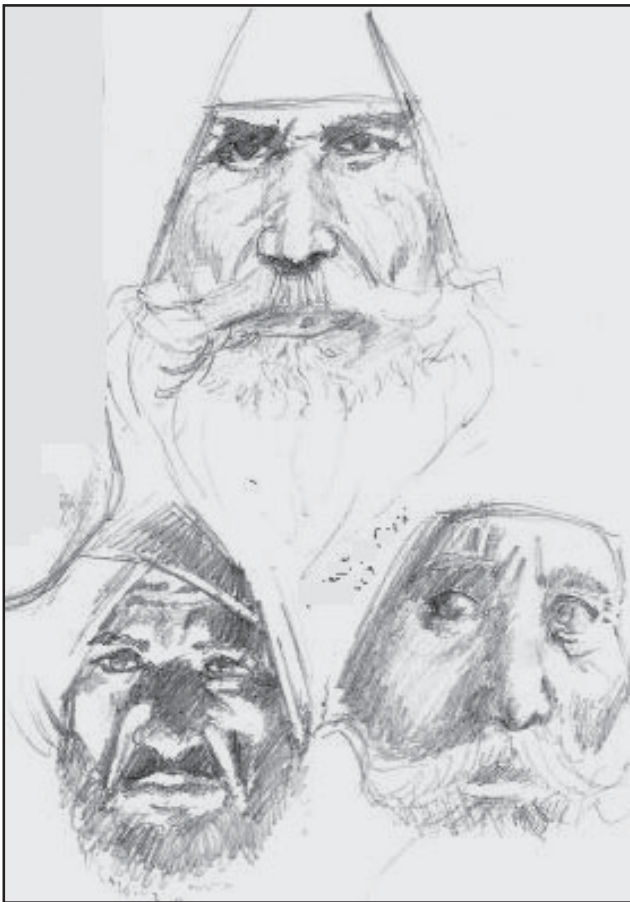
“ਕਿੱਦਾਂ ਤੇ ਕੱਦੋਂ ਕੱਢੀਦੈ ਫਿਰ?”

“ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਿਨ-ਦੁਖੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ!”

ਉਸਨੇ ਕੱਢੀ ਕਿਰਪਾਨ ਮਿਆਨ ਵਿਚ ਪਾ

ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਡੋਲ ਕਿੱਲੀ ਉੱਤੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ।

ਆਪ ਸਦਾ ਲਈ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹਲ ਦੀ ਜੰਘੀ ਫੜੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰ ਲਿਆ। ਘਰ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਹੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਪਿੰਡੋਂ ਵੀ ਬਾਪੂ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੱਗੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਲੜ ਲਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦਸ ਜਮਾਤਾਂ ਪਾਸ ਸੀ; ਪਰ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰੇ! ਇਹ ਗੱਲ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਆਪ ਵੀ ਕਦੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਚਾਹਿਆ, ਸੋਚਿਆ।

“ਤੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕੁੱਕੜ, ਕਬੂਤਰ ਤੇ ਚਿੜੀਆਂ-ਜਨੌਰ ਪਾਲ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਘੋੜੀਆਂ ਤੇ ਮੱਝਾਂ-ਗਵਾਂ। ਪਰ ਇਸ ਘਰ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਵੀ ਤੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐ। ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਮੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਿਹਲਾ ਕਰ ਛੱਡ!”

ਬਾਪੂ ਦੇ ਇਹ ਬੋਲ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਸਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਛਿਣ ਵੀ ਯਾਦ ਆਏ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਏਸੇ ਕਿਰਪਾਨ ਨੂੰ ਕਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਸੀ।

ਦੇਸ਼-ਵੰਡ ਦੇ ਘਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਉਹਦਾ ਬਾਪੂ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਮ-ਖਿਆਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ‘ਅਮਨ-ਕਮੇਟੀਆਂ’ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ‘ਚੋਂ ਖਿਸਕ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਫ਼ਿਰਕੂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਕੜ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਨਿਆਈਂ ਵਾਲੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਪੱਥੇ ਵੱਢਦਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਮੁਟਿਆਰ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ, ‘ਬਹੁਤੀ ਵੇ ਵੀਰਾ! ਬਚਾ ਲੈ ਮੈਨੂੰ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਧੀ, ਤੇਰੀ ਭੈਣ ਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡੋਂ ਇਹ ਜ਼ਾਲਮ ਲੁੱਟ ਦਾ ਮਾਲ ਸਮਝ ਕੇ ਧੂਹ ਲਿਆਏ ਵੇ। ਮੇਰੇ ਸੋਹਣਿਆਂ ਵੀਰਾ! ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਧੀ ਵੇ; ਤੁਹਾਡੀ ਭੈਣ!’

ਕਿੱਲੇ ਦੀ ਵਾਟ ‘ਤੇ ਦੋ ਜਣੇ ਲਿਸ਼ਕਦੀਆਂ ਨੰਗੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਹੇਠਾਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਧੂਹੀ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਿਰੋਂ ਨੰਗੀ, ਖਿਲਰੇ ਵਾਲ, ਬੰਦਿਆਂ ਹੱਥੋਂ ਛੁੱਟ ਛੁੱਟ ਮਦਦ ਲਈ ਬਾਹਰਾਂ ਉਲਾਰਦੀ। ਮਿਆਂਕਦੀ ਹੋਈ ਬੱਕਰੀ ਕਸਾਈਖਾਨੇ ਵੱਲ ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਾਉਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੁੜੀ ਦੇ

ਰਿਮ ਝਿਮ ਪਰਬਤ

ਬੋਲਾਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਕਲੇਜੇ ਦਾ ਰੁੱਗ ਭਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੋਈ ਧੀ, ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੋਈ ਭੈਣ! ਉਹ ਦਾਤਰੀ ਟੱਕ ਵਿਚ ਛੱਡ ਕੇ ਉੱਠਿਆ। ਖਾਲੀ ਹੱਥ। ਉਸਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੁਝ ਸੋਚਿਆ ਤੇ ਘੋੜੀ ਦੇ ਨੰਗੇ ਪਿੰਡ ‘ਤੇ ਪਲਾਕੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹਵੇਲੀ ਨੂੰ ਘੋੜੀ ਦੁੜਾ ਲਈ। ਕਿੱਲੀ ਨਾਲੋਂ ਕਿਰਪਾਨ ਲਾਹੀ ਤੇ ਮਿਆਨੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਨੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਲਹਿਰਾਉਂਦਾ, ਘਰ ਦਿਆਂ ਦੇ ਪੁੱਛਦਿਆਂ; ਰੋਕਦਿਆਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿੰਹਦਿਆਂ ਪਲਾਂ-ਛਿਣਾਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ।

ਕੁੜੀ ਤੇ ਬੰਦੇ ਏਨੇ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰੋਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਹਮਣੇ ਓਸੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਲੁੱਟਣ ਚੜ੍ਹੇ, ਦੋ ਜਣੇ, ਘੋੜੀਆਂ ‘ਤੇ ਸਵਾਰ, ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੱਭਰੂ, ਉਸਨੂੰ ਸਾਹਮਣਿਓਂ ਟੱਕਰੇ।

“ਕਿਧਰ ਚੱਲੀਐਂ ਅਰਜਨ ਸਿਆਂ!” ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਨਫ਼ਰਤ ਨਾਲ ਬੁੱਕਿਆ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਅੱਡੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ, “ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਲੈ ਗੇ ਨੇ ਉਹ ਕੁੱਤੇ!”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਮਗਰੋਂ ਘੋੜੀਆਂ ਭਜਾ ਲਈਆਂ। ਅੱਧੇ ਕੋਹ ਦੀ ਵਾਟ ‘ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਿਆ। ਬੰਦੇ ਜਾਣੁ ਸਨ। ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੰਡ ਦੇ। ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਉੱਲਰੀ, ਵਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਾਹਲੀ ਅਰਜਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਵੇਖ ਕੇ ਤਰਲੇ ਲੈਣ ਲੱਗੇ। ਅਰਜਨ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜੇ। ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਬਾਹਵਾਂ ਤੋਂ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ।

“ਵੇਖੀ! ਜਾਹ ਜਾਂਦੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਏ ਕਿਤੇ, ਅਰਜਨ!” ਤਰਲਾ ਗੁੰਜਿਆ।

“ਇਹਦੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਛੱਡ ਦਿਓ ਕੁੱਤਰਿਓ! ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਦੀਆਂ!” ਦੂਜੇ ਦੋਵੇਂ ਗੱਭਰੂ ਵੀ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਆਣ ਖਲੋਤੇ ਵੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ‘ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਆਪ ਭੱਜ ਗਏ। ਅਰਜਨ ਨੇ ਭੱਜੇ ਜਾਂਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ

ਮੁਨਾਸਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਿਆ। ਉਹ ਤਾਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਘੋੜੀ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਕੇ ਉਹ ਡਿੱਗੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਕੁੜੀ ਨੇ ਭੱਜ ਕੇ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਲਈ।

ਸਾਰਿਆਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਸੀ। “ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀਓ ਵੇ ਮੇਰਿਓ ਛਿੰਦਿਓ ਵੀਰੋ!”

ਉਹ ਤਾਂ ਸੱਚਮੁਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਧੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਸੀ! ਜੁੰਮੇਂ ਤੇਲੀ ਦੀ ਧੀ ਤੇ ਅਰਜਨ ਦੇ ਯਾਰ ਫੌਜੇ ਦੀ ਭੈਣ ਫ਼ਾਤਮਾ! ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨੇ ਸਵਾਰ ਫ਼ਾਤਮਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਜੁੰਮੇਂ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਇਕ ਭੀੜ ਜੁੜ ਗਈ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਵਾਲੇ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ। ਉਹਦਾ ਬਾਪੂ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਵੈਸਾਖੀਆਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਲੜਖੜਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਭੀੜ ਨੂੰ ਚੀਰਦਾ ਅੱਗੇ ਆਇਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਜੇ ਦੋਵਾਂ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ।

“ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੋ ਪੁੱਤਰੋ! ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਲੀ ਕੀਤੀ ਜੇ!”

ਦੋਵੇਂ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਚੋਰ ਅੱਖੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਲੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਟੁੰਮਾਂ ਦੀ ਪੋਟਲੀ ਕੱਢੀ ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਫ਼ਾਤਮਾ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ, “ਲੈ ਭੈਣ! ਇਹ ਹੁਣ ਤੇਰੀ। ਸਾਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰੀ!”

ਦੂਜੇ ਨੇ ਵੀ ਇੰਜ ਹੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਲੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੈਨਾ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਫ਼ਾਤਮਾ ਦੇ ਪੈਰ ਵੀ ਛੂਹ ਲਏ।

“ਬੀਬੀ! ਤੂੰ ਸਾਡੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਏਂ। ਸਾਡੇ

ਪਾਪ ਬਖ਼ਸ਼ ਦੇ।”

“ਵੇ ਮੇਰੇ ਵੀਰੋ! ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਰੱਬ ਵੇ! ਮੇਰੀਆਂ ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਦੇ ਰਾਖੇ! ਮੈਂ ਕੌਣ ਹੁੰਦੀ ਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਪ ਬਖ਼ਸ਼ਣ ਵਾਲੀ!”

ਅਰਜਨ ਨੇ ਫ਼ਾਤਮਾ ਦੇ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ; ਹਮਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਏਧਰ-ਓਧਰ ਲੁਕਣ ਲਈ ਭੱਜੇ ਸਨ। ਤੇ ਫਿਰ ਪਤਾ ਈ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਰੋਂਦੀ ਕੁਰਲਾਉਂਦੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਅੰਦਰ ਲੁਕੀ ਨੂੰ ਜੰਫਾ ਮਾਰ ਕੇ ‘ਉਹ’ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆਏ ਸਨ! ਤਿੰਨੇ ਗੱਭਰੂ ਵਾਪਸ ਘੋੜੀਆਂ ‘ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲ ਪਏ ਤੇ ਤਿਰਕਾਲਾ ਤੱਕ ਫ਼ਾਤਮਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲੱਭ ਕੇ ਪਿੰਡ ਪਰਤ ਆਏ। ਉਹਦਾ ਸੱਸ-ਸਹੁਰਾ, ਪਤੀ ਤੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਦਿਉਰ ਤੁੜੀ ਦੇ ਮੂਸਲ ਵਿਚ ਲੁਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾ ਲੱਭੇ ਸਨ।

ਉਸਦਾ ਬਾਪੂ ਕਈ ਸਾਲ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਰਜਨ ਵੱਲੋਂ ਐਨ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮਿਆਨੋਂ ਕੱਢੀ ਤੇਗ ਦੀ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਵਾਚੀ ਧੀ ਲੱਭ ਪਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਬਚ ਗਈ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰ ਘਰ ‘ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਰੋਜਾ, ਕਿਸੇ ਖੇਸ, ਕਿਸੇ ਦਰੀ-ਚੁੜੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਬਣਦੇ-ਸਰਦੇ ਚਵਾਨੀ-ਅਠਿਆਨੀ, ਰੁਪਈਆ, ਦੋ ਰੁਪਈਏ ਫ਼ਾਤਮਾ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਏ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਧੀ ਦਾ ਦਾਜ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ!

ਤੇ ਫਿਰ ਜੁੰਮੇਂ ਤੇ ਉਹਦੇ ਕੁੜਮਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਆਪ ਗੱਡੇ ‘ਤੇ ਲੱਦ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੱਭਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਾ ਕੇ ਆਏ ਸਨ।

ਅਰਜਨ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜਥਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਫ਼ਸੇ ਹੋਏ ਮੁਸਲਮਾਨ ਟੱਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਾ ਕੇ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਅਮਨ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਬਾਪੂ ਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਧਿਰ ਹੋ ਨਿਬੜੇ ਸਨ।

ਠੰਢ-ਠੰਢੜਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅਰਜਨ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨ ਮੁੜ ਕਿੱਲੀ ‘ਤੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਹਲ ਦੀ ਜੰਘੀ ਫੜ੍ਹ ਲਈ। ਉਹ ਸਿਪਾਹੀ ਤੋਂ ਮੁੜ ਕਿਰਤੀ ਬਣ ਗਿਆ।

ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਪਿਓ-ਪੁੱਤਾਂ ਨੇ ਸਹਿਵਨ ਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸੰਭਾਲ ਲਈਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਅਜੇ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਰਤ ਹੀ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਕੇ ਪਰਤਿਆ ਸੀ ਤੇ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਸੰਭਾਲਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਪੈ ਜਾਣ ਦਾ ਉਸਨੂੰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਬਾਪੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਭਾਰ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਪੂ ਦੇ ਕਹਿਣ ‘ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਭਾਰ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਭਲਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ!

ਉਹਦਾ ਬਾਪੂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਮਾਣ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਕੋਲੋਂ ਸਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵੀ ਆਉਣੀ ਹੀ ਸੀ! ਉਹ ਕਲਪਨਾ ਹੀ ਕਲਪਨਾ ਵਿਚ ਬਾਪੂ ਦੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਬੀਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਰ੍ਹਾਈਆਂ ਡਾਂਗਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿਚ ਹੀ ਰੋਕ ਲੈਂਦਾ। ਤੇ ਡਾਂਗਾਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਬੈਠਾ ਬਾਪੂ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਰਚੇ ‘ਤੇ ਜਾ ਡਟਣ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗਦਾ:

“ਅਸੀਂ ਚੌਕਤੀ ਮਾਰੀ ਬੈਠੇ ਸਬਦ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਾਂ; ਹੱਥ ਜੋੜੀ, “ਜੇ ਲਰੇ ਦਿਨ ਕੇ ਹੋਤ; ਸੂਰਾ ਸੋਈ, ਸੂਰਾ ਸੋਈ।” ਮੈਂ ਅਗਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਸਾਂ। ਪੁਲਿਸ ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਸੰਮਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਡਾਂਗਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਵਿੱਥ ‘ਤੇ ਸੀ। ਬੀਟੀ ਤੇ ਹੋਰ ਗੋਰੇ ਅਫ਼ਸਰ ਵੀ ਨਾਲ ਸਨ। ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉੱਚੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਚੀਚੀਆਂ ਵੱਟਦੇ। ਖਿੜ ਕੇ ਇੱਕ ਜਣੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਗਲੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ‘ਤੇ ਡਾਂਗ ਦਾ ਸੰਮ ਖੁਭੋਇਆ। ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਡਿੱਗਿਆ। ਫਿਰ ਉੱਠਿਆ। ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸੁਰ ਨਾਲ ਸੁਰ ਮਿਲਾਈ, “ਸੂਰਾ ਸੋਈ, ਸੂਰਾ ਸੋਈ!” ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਵੀ

ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਡਾਂਗ ਮਾਰੀ। ਮੇਰੇ ਹੱਸ ਦਾ ਕੜਾਕਾ ਪਿਆ। ਪੀਤ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਆਪਾ ਸੁਤਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸੰਭਲ ਕੇ ਜੈਕਾਰਾ ਛੱਡਿਆ, “ਬੋਲੋ ਸੋ ਨਿਹਾਲ!” ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਗੂੰਜੀਆਂ, “ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ!” ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਬੀਟੀ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਵਿਚ ਉੱਬਲਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਕਲੇਜੇ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਾ ਠੱਡ ਮਾਰਿਆ। ਮੈਂ ਪੀਤ ਨਾਲ ਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ! ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਡਾਂਗ 'ਤੇ ਡਾਂਗ। ਬੀਟੀ ਆਪ ਹਲਕਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਵਰ੍ਹਾਈਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਡਾਂਗਾਂ। ਤੇ ਫਿਰ ਡਿੱਗੇ ਪਏ ਦੇ ਮੇਰੇ ਗਲੇ 'ਤੇ ਬੂਟ ਰੱਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਗਲ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਮਿੱਧਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਮਸਲਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕਾ ਮੇਰਾ ਹੱਸ ਹੋਰ ਤਿੜਕ ਗਿਆ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਂ। ਕੋਈ ਕੀਤੇ-ਕਾਢੇ ਨਹੀਂ ਸਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਉਸਦੇ ਮਾਰਿਆਂ ਮਰ ਜਾਂਦੇ।”

ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਬਾਪੂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਅਜੀਬ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਲੇ ਦੀ ਟੁੱਟੀ ਤੇ ਵਿੰਗੀ ਹੋਈ ਹੱਡੀ ਹੱਥ ਨਾਲ ਵਿਖਾਉਂਦਾ, “ਆਹ ਮੇਰਾ ਹੱਸ ਉਦੋਂ ਦਾ ਈ ਵਿੰਗਾ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਗਲੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤਾਂ ਵਿੰਗੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਮੇਰੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਮਣਕੇ ਤਾਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਉਹ ਮੇਰੀ ਧੌਣ ਵਿੰਗੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੇਰਾ ਹੱਸਲਾ ਤੋੜ ਸਕੇ।”

ਇਹ ਧੌਣ ਬਾਪੂ ਨੇ ਸੱਚਮੁਚ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨੀਵੀਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ। ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਰਜ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵੈਸਾਖੀਆਂ ਨਾਲ ਲੱਗਤਾ ਕੇ ਤੁਰਨ ਜੋਗਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੁਖ-ਮੰਤਰੀ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਬਾਪੂ ਦੇ ਗੋਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਬਾਬਾ ਜੀ! ਮੇਰੇ ਅਫ਼ਸਰ ਆਉਣਗੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ। ਇਹ ਆਪੇ ਈ ਇਕ ਫ਼ਾਰਮ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਗੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼-ਭਗਤ ਓ,” ਤਾਂ ਬਾਪੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ! ਮੈਂ ਬੜਾ ਖੁਸ਼ ਆਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਏਨੇ ਅਮੀਰ ਹੋ ਗਏ ਓ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਖ਼ਰੀਦ ਸਕੋ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਗੱਲ ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣ ਲੈ! ਮੇਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਕਰੀ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਤੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਲਾ ਦੇਵੋਗਾ!”

—ਅੱਜ ਇਹ ਮੁੰਡੇ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਪੂ ਦੇ ਓਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਨ ਆਏ ਸਨ। ਉਹਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਦੀ ਲਿਸ਼ਕ ਨੂੰ ਮੈਲਾ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ!

ਉਹ ਹੱਥਲਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਣ ਲੱਗਾ। ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁੰਡੇ ਵੀ ਕਮਾਦ ਵਿਚੋਂ ਗੰਨੇ ਭੰਨ ਕੇ ਖਾਲ ਦੀ ਵੱਟ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਚੁਪਣ ਲੱਗੇ।

ਉਹਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਨੇ ਜੋਸ਼ ਮਾਰਿਆ। ਉਹ ਸੁਆਇਦ ਉਹਦੇ ਕਮਾਦ 'ਚੋਂ ਗੰਨੇ ਭੰਨ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਲਈ ਹੀ ਵੰਗਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨੇ ਰੰਬਾ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ। ਉੱਠਣ ਦੀ ਸੋਚੀ। ਉਂਜ ਵੀ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਵਿਚ ਮਸਾਂ ਹੱਥ ਭਰ ਦੀ ਹੀ ਵਿੱਥ ਸੀ। ਬੋਤੀ 'ਤੇ ਛਟਾਲੇ ਦੀ ਚਿੱਲੀ ਲੱਦਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸਨੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤ ਹਰਜੀਤ ਤੇ ਵਰ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਨਾਲ ਤੁਰੇ ਆਉਂਦੇ ਕਾਮੇਂ ਫੁੰਮਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ, ਪੱਠਾ-ਦੱਬਾ ਪਾਓ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ। ਮੈਂ ਨਾਲੇ ਪਨੀਰ ਦੀ ਗੋਡੀ ਦਾ ਕੰਮ ਬੰਨੇ ਲਾ ਆਵਾਂ; ਨਾਲੇ ਓਨੇ ਚਿਰ ਤੱਕ ਬੋਤੀ ਜਾਣ ਦਾ ਟੈਮ ਵੀ ਹੋ ਜਾਣੈ। ਪਾਣੀ ਲੱਗੀ ਕਣਕ ਦਾ ਕਿੱਲਾ ਵੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਿਜਿਆ ਜਾਊ। ਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਮੋਟਰ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਲਾ ਲਾਉਂਦਾ ਆਉਂਦਾ।”

ਦੁਨਿਆਵੀ ਸਿਆਣਪ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲ ਜਾਣੋਂ ਰੋਕਿਆ, “ਦੋ ਮਿੰਟ ਰੁਕ ਜਾਹ! ਕੀ ਪਤਾ ਹੁਣੇ ਚਲੇ ਜਾਣ।”

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵੀ ਆਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਨੇ। ਸਗੋਂ ਆਏ ਈ ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਈ ਚਿਰ ਤੋਂ ‘ਹਿੱਟ ਲਿਸਟ’ 'ਤੇ ਸੀ। ਹੋਣਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ!

ਉਹ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਹੀ ਤਾਂ ਏਨੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਿਰਪਾਨ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਤਾਂ ਸਦਾ ਉਹਨੂੰ ਹਨੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਦਾ ਕਦੋਂ ਸੀ! ਅੱਜ ਵੀ ਅਜੇ ਹਰਜੀਤ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੀ ਸੀ, “ਬਾਪੂ ਜੀ! ਚੱਲੋ ਚੱਲੀਏ ਪਿੰਡ ਨੂੰ। ਫੁੰਮਣ ਆਪੇ ਮੋਟਰ ਬੰਦ ਕਰ ਆਉਂਦੇ।” ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ

ਕਿ ਉਹ ਚਲੇ ਜਾਣ। ਉਹ ਆਪ ਪਿੱਛੋਂ ਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੈਰ ਵੀ ਤਾਂ ਵੰਗਾਰਵਾਂ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਵੈਰ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਤਰਦੀ ਜਿਹੀ ਝਾਤ ਮਾਰੀ।

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਜਗਜੀਤ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ ਤੇ ਪੈਰਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਸਟੇਟ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਵੀ। ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਘੋਲਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਬਾਬੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ‘ਗਦਰੀਆਂ’ ਜਾਂ ‘ਜਥੇਦਾਰ’ ਦਾ ਘਰ ਵੀ ਵੱਜਦਾ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਕਿਰਤੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਆਖ਼ਰ ਵਿਚ ‘ਕਾਮਰੇਡ’ ਵੀ ਵੱਜਣ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਦੀ ਕੋਈ ਉਹਨੂੰ ‘ਜਥੇਦਾਰ ਜੀ’ ਤੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ‘ਕਾਮਰੇਡ ਜੀ’ ਆਖ ਕੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਉਹ ‘ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਕਾਮਰੇਡ!’ ਸੀ! ਪਰ ਬਾਪੂ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੇ ਜਗਜੀਤ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੱਬਰ ‘ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦਾ ਟੱਬਰ’ ਵੱਜਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉੱਝ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋਕੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਕਦੀ ‘ਕਾਮਰੇਡ’ ਤੇ ਕਦੇ ‘ਜਥੇਦਾਰ’ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੇ। ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਜੇ ਉਸਦੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਖਵਾਉਣ 'ਤੇ ਉਜਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ! ਕਾਮਰੇਡ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਓਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਸਨ। ਜਗਜੀਤ ਕਰ ਕੇ ਹੋਰ ਵੀ ‘ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ’ ਵਰਗੇ ਲੱਗਦੇ।

ਪਰ ਇਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ‘ਕਾਮਰੇਡਾਂ’ ਤੇ ‘ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣੇ’ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਤਾਂ ਜੱਗ-ਜਾਹਿਰ ਸੀ। ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਇਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਨਾ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ‘ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਜਰਨੈਲਾਂ’ ਨਾਲ। ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਸਟਰ ਸੀ। ਉਹ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦਾ। ਖ਼ਿਆਲਾਂ ਪੱਖੋਂ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੀ ਉਹ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਲੇ। ਨਾ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲ ਨਾ ਨਿਰੂ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਵੱਲ। ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਪੈਂਤਤਾ ਹੀ ਸੀ।

ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਗੱਲ ਤਾਂ ਵਿਗੜੀ ਸੀ ਗਦਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਯਾਦਗਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪਿੱਛੋਂ।

ਯਾਦਗਾਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਤਾਂ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਢਾਈ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਯੁਧ-ਸਾਥੀ ਤੇ ਆਗੂ ਬਾਬਾ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਤੋਂ ਰਖਵਾਈ ਸੀ। ਬਾਬੇ ਭਕਨੇ ਨੇ ਹੀ ਇਕ ਵਾਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋਏ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਉਲ੍ਹਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, “ਇੰਦਰ ਸਿਆਂ! ਤੇਰੇ ਆਪਣੇ ਗਦਰੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ-ਪੋਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰਹਿ ਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਯਾਦ ਹੀ ਬਣਵਾ ਛੱਡ ਪਿੰਡ ਆਪਣੇ ਵਿਚ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਪਹਿਲਾਂ ਈ।”

ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਬਾਬੇ ਭਕਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿੰਨੀ ਠੀਕ ਸੀ! ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਵੱਲ ਹੁਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਕੌਸ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਸੀ। ਅਰਜਨ ਅਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੀ ਸਿਲ ਲਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰ ਹਮਾਇਤੀ ਬੰਦੇ ਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰ ਸੱਦ ਕੇ ਸਮਾਗਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸੱਦਣਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਉਹ ਗਿਆ। ਪਿੱਛੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਸਿਲ ਪੜ੍ਹ ਆਇਆ। ਚਿੱਟੀ ਸਿਲ 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿਚ ਖੁਦਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ 121 ਬੰਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੀ ਜਾਨ ਵੀ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਅਤੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਵਾਨ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਆਪਣੇ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ‘ਕਦਰ’ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿਣ ਤੇ ਲੜਨ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰੀ

ਸਿਲ ਲਾ ਕੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਨੀਂਹ ਪੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ! ਤੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਡਾਕੂ, ਕਾਤਲ ਤੇ ਲੁਟੇਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਜਾਲ ਬੁਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ; ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਸੇ ਉਹ ਤੜਫ ਰਹੇ ਸਨ।

ਬਾਬੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਖ਼ਰਚ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪਹੁੰਚ-ਸੜਕ 'ਤੇ ਦੋ ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ਰੀਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸ਼ਹੀਦੀ ਲਾਟ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਗਦਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਖੁਦਵਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਵਿਚ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਬਗ਼ੀਚਾ ਵੀ ਲਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਆਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਬਾ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਫਿਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੁਣ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਗਜੀਤ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀ।

ਸੜਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਆਏ ਉਭਾਰ ਕਾਰਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਮਾਇਆ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਏਥੇ ਇਕ ਛੋਟਾ ਹਾਲ ਕਮਰਾ ਵੀ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲ ਵਿਚ ਮੇਜ਼ ਕੁਰਸੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਰਿਸਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਚੰਗੇ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ

ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਾਲੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵੀ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨੌਜਵਾਨ ਵਾਰੀ ਨਾਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਲਈ ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਇਸ਼ੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਓਥੇ ਬੈਠਣ ਲੱਗਾ। ਬਾਬੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਆਪ ਤੇ ਉਹਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਬਨਾਉਣ, ਚਲਾਉਣ ਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿਚ ਸਦਾ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਯਾਦਗਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੰਮਾਂ ਧੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾ ਲੱਗੇ ਸਨ ਤੇ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਕਈਆਂ ਦੀ ‘ਲਾਲੀ’ ਫਿੱਕੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਦੀ ‘ਲਾਲੀ’ ਤਾਂ ‘ਨਿੱਲੋਂਣ’ ਵਿਚ ਵੀ ਵਟ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਲੋਕ, ਆਪਣੀ ਲਾਲਸਾ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਦਬਾਓ ਅਧੀਨ, ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਰੇ ਡਰਾਏ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਯਾਦਗਾਰ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਲੋੜਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਸੂਹ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਨੇ ਸਕੱਤਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਸੱਦ ਲਈ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਢੋਲ ਵੀ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ‘ਰਾਜ’ ਸੀ। ਬੇਮੁਹਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ। ਇਕੱਠ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕਾਮਰੇਡ ਜਗਜੀਤ ਨੇ ਤਾਂ ਓਥੇ ਜਾਣਾ ਬਿਹਤਰ ਨਾ ਸਮਝਿਆ। ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਭਖਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰਨੋਂ ਝਿਜਕਦਾ ਸੀ ਉਹ। ਉੱਝ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਿਹੜੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਿਸਚਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ! ਹਿੱਕ ਦੇ ਧੱਕੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਆਪ-ਮੁਹਾਰਾ ਇਕੱਠ ਸੀ। ਪਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੀਲੀ ਦਸਤਾਰ ਬੱਧੀ ਤੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਛੁੱਟੀ ਕਿਰਪਾਨ ਲੈ ਕੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਇੱਕ ਨੁੱਕਰੇ ਜਾ ਖਲੋਤਾ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਹਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗੀ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਸਨੂੰ ਬੈਠਣ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਨਾ ਕਿਹਾ। ਆਪ ਉਸਨੇ ਬੈਠਣਾ ਮੁਨਾਸਬ ਹੀ ਨਾ ਸਮਝਿਆ। ਇਕ ਧੜੇ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੋਰ

ਮੁੰਡੀਰ ਵੀ ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣ ਲਈ ਆਣ ਜੁੜੀ ਸੀ ਤੇ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ‘ਬਿਰਾਜਮਾਨ’ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਮੈਂਬਰ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਆਏ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕੌਣ ਬਲਦੀ ਦੇ ਬੁੱਥੇ ਆਉਂਦਾ!

‘ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ’ ਗੁਰਜੀਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਲੱਗਾ, “ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ! ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਕੌਮ ਆਪਣੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਆ ਤਾਂ ਕਾਮਰੇਡ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਕੇ ਪੰਥ ਨਾਲ ਧੌਰ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਗ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੋਈ ‘ਕਾਮਰੇਡ’ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉੱਝ ਵੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ! ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਜੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਇਹਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੁਰਿਆ ਆਵੇ!”

ਅਕਾਲੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗੁੰਗਰਿਆ, “ਹੂੰ, ਹੂੰ, ਆਹੋ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਈ ਚਿਰ ਦੇ ਆਂਹਦੇ ਆਂ।”

ਉਹ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਗਦਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪੋਤਰਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਈ ਉਹ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਵਡੇਰਾ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਉਹ ਵੀ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਦਿੱਖ ਵਜੋਂ ਅਗਾਂਹਵਧੂ

ਯੁਧ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਲਾਉਣੀਆਂ ਨੇ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵੀ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਪੰਥ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੀ ਰਹਿ ਸਕੇ।”

ਨਾਲ ਖਲੋਤੇ ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜੈਕਾਰਾ ਛੱਡਿਆ।

“ਖਲੋ ਜਾ ਉਏ! ਭੂਤਰੀ ਮੁੰਡੀਰੇ!” ਅੱਗ ਭਬੂਕਾ ਹੋ ਕੇ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗਰਜਿਆ। ਲਾਲ ਅੱਖਾਂ। ਤਪਦਾ ਚਿਹਰਾ।

ਉਹ ‘ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ’ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋਇਆ, “ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਤੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਚੁਣ ਲਏਗਾ! ਹੈਅ! ਕਿਉਂ ਤੇਰੇ ਪਿਉ ਦਾ ਰਾਜ ਆ ਉਏ! ਤੇ ਜਿਹੜੇ ‘ਸ਼ਹੀਦਾਂ’ ਦੀਆਂ ਤੂੰ ਏਥੇ ਫੋਟੋ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਬਾਅਦ 'ਚ ਕਰਦਾ; ਪਹਿਲਾਂ ਐਥੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਜਿਹੜਾ ਮਾਈ ਦਾ ਲਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਉਹਦੀ ਫੋਟੋ ਲਾਇਓ ਏਥੇ। ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਆਵੇ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਤਸਵੀਰ ਲਵਾਉਣ ਵਾਲਾ! ਮੈਂ ਛਕਾਉਂਦਾ ਉਹਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਟਾ!” ਉਸਨੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਮਿਆਨ 'ਚੋਂ ਲਿਸ਼ਕਦੀ ਤਲਵਾਰ ਕੱਢ ਕੇ ਵਾਰ ਕਰਨ ਵਰਗਾ ਪੈਂਤਤਾ ਲੈ ਲਿਆ।

ਸਭ ਨੂੰ ਸੱਪ ਸੁੰਘ ਗਿਆ। ਮੂੰਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹਵਾਈਆਂ ਛੁੱਟਣ ਲੱਗੀਆਂ।

“ਉਸ ਠੇਠਰ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲਾਉਣੀ ਜੇ ਏਥੇ; ਜਿਹੜਾ ਗਰੀਬ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਕਮਾਦਾਂ ਵਿਚ ਰੋਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਘੇਰਾ ਪੈਣ 'ਤੇ ‘ਸ਼ਹੀਦ’ ਹੋ ਗਿਆ!”

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਗੁਪਤਵਾਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਬਹਿਕ 'ਤੇ ਅਕਸਰ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ; ਜਿਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਧੀ ਫੁਸਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਭਜਾ ਲਈ ਸੀ ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤ ਰੋਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਮੋੜ ਦੇਣ ਲਈ ਕਈ ਬਾਈ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸਨ। ਤਰਲੇ ਲਏ ਸਨ। ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਸਮਝ ਕੇ ਉਹ ਉਸ ਕੋਲ ਵੀ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਧੀ ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਕਮਲੀ ਹੋਈ ਕਮਾਦ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਬਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

“ਆਓ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕੋਈ ਅੱਗੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਰਨਾ ਠਾਣ ਲਿਆ। ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ‘ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਾਮ’ ਪਿਆ ਕੇ ਈ ਮਰੂੰ। ਤੇ ਤੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਇਹ ਯਾਦਗਾਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ‘ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ’ ਨਹੀਂ! ਜੇ ਫੇਰ ਪੁੱਛਵੇਂ ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਰੀ ‘ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ’ ਈ ਉਂ ਉਏ! ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਓ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਲਿਓ ਪੈਸੇ ਖ਼ਰਚ ਕੇ ਇਹ ਥਾਂ ਖ਼ਰੀਦੀ ਸੀ ਤੇ ਏਥੇ ਯਾਦਗਾਰ ਉਸਾਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੇਰੀ ‘ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ’ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ‘ਨਿੱਜੀ’ ਸਨ, ਮੇਰੇ ‘ਨਿਗਦੇ’ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ; ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਮਲਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ‘ਨਿੱਜੀ’। ਇਹ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ, ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੀ ਮੇਰੀ ‘ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ’ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਇੰਜ ਕਿਸੇ ਡਾਕਾ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦੇਣਾ ਉਏ!”

ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਅਚਨਚੇਤ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਆਣ ਖੜੋਤੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜੀ। ਉਹਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੋਤਰੇ ਸਨ। ਮਸ-ਫੁੱਟ। ਜਵਾਨੀ ਦੀਆਂ ਬੁਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਖਲੋਤੇ ਦਰਸ਼ਨੀ ਜਵਾਨ। ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹਾਕੀ-ਸਟਿੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਫੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵੱਲ ਤਰਦੀ ਝਾਤੀ ਸੁੱਟ ਕੇ ਉਸਨੇ ਲਲਕਾਰਾ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਕੁਰਸੀ ਮੱਲ ਕੇ ਬੈਠੇ ਕਿਸੇ ਵਾਫ਼ਰ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਧੱਕਿਆ, “ਪਾਸੇ ਹੋ ਉਏ ਛੋਕਰਿਆ! ਰਾਹ ਛੱਡ।”

ਤੇ ਉਹ ਉੱਘਰੀ ਕਿਰਪਾਨ ਲੈ ਕੇ ਇਕੱਠ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾ ਖਲੋਤਾ ਤੇ ਲਲਕਾਰਾ ਮਾਰਿਆ, “ਏਥੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਈ ਸੱਦੀ ਗਈ ਏ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਠੀਕ ਆ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ, ਇਹਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵੀ ਹੋ ਜਾਊ। ਪਰ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਜਿਹੜਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਏ ਉਹ ਈ ਏਥੇ ਬੈਠਾ ਰਹੇ ਤੇ ਬਾਕੀ ਭਲੇਮਾਣਸ ਬਣ ਕੇ ਹਾਲ ਕਮਰੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਓ। ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ। ਫੇਰ ਨਾ ਆਖਿਓ। ਭਗਉਤੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥ 'ਚ ਏ। ਕਿਤੇ ਇਹ

ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਚੱਲ ਨਾ ਜਾਵੇ! ਤੁਹਾਡਾ ਏਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ।”

ਕਿਰਨ-ਮ-ਕਿਰਨੀ ਸਾਰਾ ਛੋਕਰ-ਵਾਧਾ ਉੱਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਿਆ।

“ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਏ ਤੂੰ ਚਾਚਾ ਅਰਜਨ ਸਿਆਂ!” ਅਕਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪੋਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ।

“ਮੁੰਡਿਓ! ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਖਲੋਵੋ।”

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੋਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਖਤਬ ਹੋਇਆ, “ਵਾਧਾ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕੀਤੇ ਭਜਨ ਸਿਆਂ! ਕਈ ਚਿਰ ਦਾ ਤੂੰ ਆਪ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਖੁੱਡ ਪੁੱਟਦਾ ਪਿਆ ਸੈਂ ਅੰਦਰੇ ਅੰਦਰ। ਸਾਨੂੰ ਭਲਾ ਇਸਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ! ਪਰ ਆਹ ਕੀ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤਿਆ ਈ! ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹਥਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੈਂ ਨਾ! ਮਿਲੀ ਤੈਨੂੰ ਉਹ ਵੀ ਨਾ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤਾਂ ਲੈ ਗਿਆ ਅਜੈਬ ਸੁੰਹ। ਪਰ ਅਜੈਬ ਸਿਆਂ! ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੱਦੀ ਗਈ। ਤੇ ਜੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਸੱਦਿਆ ਮੰਨ ਵੀ ਲਈਏ ਤਾਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਕੋਰਮ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ। ਤੇ ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਈ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਖ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਈ ਕੋਈ ਬਣ ਸਕਦੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਟੱਬਰ ਦੀ ਗੱਲ ਏ, ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਛੱਡੀ। ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਈ ਮਾਤੀ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਾਉਂਦੇ ਵੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਰਹੇ ਓ। ਭਜਨ ਸਿਆਂ! ਜੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਨਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਈ ਬਣ ਜਾਵੀਂ; ਪਰ ਬਣੇਗਾ ਲੋਕ-ਰਾਜੀ ਢੰਗ ਨਾਲ। ਵੋਟਾਂ ਪੈ ਕੇ। ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲੋਕ-ਰਾਜੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਓਨੇ ਦਿਨ ਏਥੇ ਮੇਰਾ ਡਿਕਟੇਟਰੀ ਰਾਜ ਚੱਲੇ। ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕਹਿ ਕੇ ਏਥੋਂ ਉੱਠੋ ਤੇ ਬਾਹਰ ਚੱਲੋ।”

“ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖਦੇ ਸਾਂ।” ਦੇ ਕੁ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉੱਠਦਿਆਂ ਬੁੜ ਬੁੜ ਕੀਤੀ।

ਉਸ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਸੁਫੇ ਵਿਚ ਮੰਜਿਆਂ 'ਤੇ ਜੁੜ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਅਚਨਚੇਤ ਵੱਡੇ ਪੋਤਰੇ ਨੇ ਕਿੱਲੀ 'ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਟੰਗੀ ਬਾਪ ਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਲਾਹ ਲਈ। ਫਿਰ ਉਹਨੂੰ ਮੁੱਠ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕੁ ਮਿਆਨੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਹੱਸਿਆ, “ਅੱਜ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜੀ ਕਿਰਪਾਨ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰ ਵੇਖਿਆ। ਇੱਕੋ ਲਲਕਾਰਾ ਮਾਰਿਆ; ਸਭ ਕੱਚੇ ਪਿੱਲੇ ਝੜ ਗਏ ਤੇ ਹਾਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ।”

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਰਜਿਆ, “ਕਾਕਾ! ਕਿਰਪਾਨ ਐਵੇਂ ਇਸਤਰੂ ਮਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀਦੀ!”

“ਕਿਉਂ ਬਾਪੂ ਜੀ?”

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਾਪੂ ਚੇਤੇ ਆਇਆ, “ਉਦੋਂ ਕੱਢੀਦੀ ਏ ਜਦੋਂ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀਨ-ਦੁਖੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ!”

ਤੇ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਿਆ, “ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਗੁਰੂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਆਖੇ ਕਿ ਭਾਈ ਸਿਆਂ! ਹੁਣ ਸੱਚ ਸੁਣਾ, ਸੱਚ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ; ਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ, ਜਾਂ ਉਹ ਸੁਣਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤੇ ਘੋਗਲ-ਕੰਨਾਂ ਬਣਿਆਂ ਫਿਰਦੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨੀ/ਸੁਣਾਉਣੀ ਹੀ ਠੀਕ ਲੱਗਦੀ ਏ।”

“ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਤਾਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਗਉਤੀ ਨੂੰ ਸਿਮਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਨਾ, ‘ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਗਉਤੀ ਸਿਮਰ ਕੇ ਨਾਨਕ ਲਈ ਧਿਆਏ।’ ਬੜੀ ਕਰਮਾਤ ਹੈ ਭਗਉਤੀ ਵਿਚ!” ਮਾਸਟਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ।

“ਨਾ ਨਾ ਨਾ! ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏਹ ਭਗਉਤੀ ਨਹੀਂ ਸਿਮਰਦਾ।”

“ਫਿਰ?”

“ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ‘ਭਗਉਤੀ’ ਦੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਇਦ ਓਸ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜਾਂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਹੀ ਨੇ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਵਾਲਿਆਂ ਇਹ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਰਪਾਨ ਤੱਕ ਹੀ ਘਟਾ ਲਏ ਨੇ। ਤੇ ਜੇ ‘ਵਾਹਗੁਰੂ’ ਦੇ ਥਾਂ ਉਸਦੇ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਰਪਾਨ ਦੇ ਹੀ ਲਏ ਜਾਣੇ ਨੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੈਂ ਤਾਂ

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਨਾਨਕ ਸਿਮਰ ਕੇ’ ਹੀ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦਾਂ। ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਸਿਮਰੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਨਾਨਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੱਲੀ ਭਗਉਤੀ ਬੜੀਆਂ ਗੜਬੜਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਏ।”

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੱਸਿਆ, “ਬਾਪੂ ਜੀ! ਤੁਹਾਡੀ ਖ਼ਾਹ-ਮ-ਖ਼ਾਹ ਪੰਗਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਜ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੀਦਾ ਓਥੇ। ਕੋਈ ਅਭੀ ਨਭੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿਦ ਕਰਕੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣ ਵੀ ਦਿਤਾ। ਉਝ ਵੀ ਤੁਸਾਂ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਮਨ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਈ ਹੁੰਦੀ ਏ। ਮੈਂ ਲੈਣਾ ਵੀ ਕੀ ਏ ਇਸ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੋਂ। ਬਣਿਆਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਆਖੇ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਕੱਤਰੀ ਸਾਂਭਣੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਈ ਪਈ ਏ। ਪਰ ਝਗੜਾ ਹੋਣ ਦਾ ਤਾਂ ਓਥੇ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਅਗਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਨਾ! ਅਸੀਂ ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਮੁੰਡੇ ਪਿੱਛੇ ਘੱਲੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਵੀ ਹਾਅ ਗੱਲ ਕਿਧਰੇ ਬਾਹਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਓ, ਅਗਲੇ ਕਹਿਣਗੇ; ਇਹ ‘ਸਾਡੀ ਅਰਦਾਸ’ ਈ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।”

“ਮੈਂ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਕੀ ਕਰਨੈਂ! ਇਹ ਤਰਤੀਬ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਹੀ ਬਣਾਈ ਏ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾਂ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ‘ਵਾਹਗੁਰੂ’ ਜਾਂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਅਰਬਾਂ ਦੇ ਅਨਰਥ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲ ‘ਹਥਿਆਰ’ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਬੇਮੁਹਾਰ ਹੋਏ ਹਥਿਆਰ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲੀ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ!”

“ਹੱਛਾ! ਏਹ ਗੱਲ ਐ! ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ!” ਹਰਜੀਤ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸੱਚਮੁਚ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਸੀ।

“ਮੈਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਸਾਰਾ ਪਤੈ! ‘ਵਾਹਗੁਰੂ’ ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੀ ਹੈ, ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਕੌਣ ਹੈ! ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਬੋਤਾ-ਬਹੁਤਾ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਈ ਪਤੈ। ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਆਖੇ ਈ ਲੱਗਣੈ। ਉਹ ਜੇ ਆਖੁ ਸੱਚ ਬੋਲ, ਸੱਚ ਬੋਲਾਂਗਾ; ਜੇ ਆਖੁ ਹੁਣ ਏਨੇ ਨਾਲ ਸਰਦਾ ਨਹੀਂ; ਕਿਰਪਾਨ ਚੁੱਕ ਤਾਂ ਕਿਰਪਾਨ ਚੁੱਕ ਲਉ। ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਵੀ ਅਮਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਹੋ ਹੀ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਹੀਲੇ-ਵਸੀਲੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹੀ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਮੁੱਠ 'ਤੇ ਹੱਥ ਜਾਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੈਦ ਖਾਂ ਤੇ ਪੈਦੇ ਖ਼ਾਨ ਵਰਗਿਆਂ ਦੇ ਵੰਗਾਰਵੇਂ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਵਾਰ ਝੱਲ ਕੇ ਤੀਜਾ ਵਾਰ ਹੀ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਬਖਸ਼ਦੇ ਸਨ।”

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਅਜੇ ਵੀ ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

“ਪਾਪਾ! ਤੁਸੀਂ ਐਵੇਂ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਓ। ਜੇ ਉਹ ਅੱਜ ਓਥੇ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤਾਂ ਕਰ ਗਏ ਸੀ ਨਾ ਯਾਦਗਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ।” ਛੋਟੇ ਪੋਤਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।

“ਕਾਕਾ! ਤੇਰਾ ਪਾਪਾ ਜਿਹਨੂੰ ਮੇਰਾ ‘ਪੰਗਾ ਲੈਣਾ’ ਆਖਦੇ, ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਜਾਪਦੀ ਏ।” ਆਖਦਾ ਹੋਇਆ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਪਰਨਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਸੌਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ।

“ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣੋ। ਪਰ ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਣ ਗਏ ਨੇ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ। ਚਿੱਪ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਕਰਾ ਸਕਦੇ ਨੇ! ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਕਿਹੜੀ ਗਲੀ 'ਚੋਂ, ਕਿਹੜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਦੋਂ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦੇਣੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਚੌਕਸੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਏ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਲਈ। ਪਰ ਬਾਪੂ ਜੀ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਇਹਦੀ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਏ।” ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਸੀ।

-ਪਰ ਅੱਜ ਤਾਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਚੌਕਸੀ ਤੋਂ ਈ ‘ਕਾਬੂ’ ਆ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਟੋਲਾ ਅੱਜ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਹੀ ਆਇਆ ਸੀ। ਜੇ ਮਰਨਾ ਹੀ ਏ ਤਾਂ ਪਿੱਠ 'ਚ ਗੋਲੀ ਕਿਉਂ ਖਾਵੇ! ਪਰ ਫਿਰ ਖ਼ਿਆਲ ਆਇਆ; ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਮਾਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿਛਲੀ ਵੱਟੇ ਹੀ ਉਹ ਬੰਬੀ ਵੱਲ ਆਏ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ। ਤਾਂ ਕੀ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਮਾਰਨਗੇ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰਨਾ ਈ ਏ ਤਾਂ ਵੇਖੀ ਜਾਓ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਕਿਉਂ ਨਾ ਵੰਗਾਰ ਬਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਖਲੋਵਾਂ! ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜਦਾ ਕੀ ਮੈਂ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾਂਗਾ!

ਸੇਕ ਉਹਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਇਸ ਸੇਕ ਤੋਂ ਭਾਰ-ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਦਰੋਂ ਬਹੁਤ ਕਾਹਲਾ ਪਰ ਬਾਹਰੋਂ ਠਰ੍ਹਮੇਂ ਨਾਲ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੁਰਦਾ ਉਹ ਬੰਬੀ ਕੋਲ ਗਿਆ।

ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਉਹ ਕਿੱਲੀ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਕਿਰਪਾਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੇ ਆਖਿਆ, “ਸ—ਸ— ਸਿ”

ਪਰ ਉਹਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਰੁਕ ਗਈ।

“ਸਿੰਘਾ! ਆਹ ਹਥਿਆਰ ਪਾਸੇ ਕਰੀ ਜ਼ਰਾ” ਆਖਣ ਨੂੰ ਉਹਦਾ ਚਿੱਤ ਨਾ ਕੀਤਾ।

“ਕਾਕਾ! ਆਹ ਹਥਿਆਰ ਪਾਸੇ ਕਰੀ ਜ਼ਰਾ” ਉਸਨੇ ਆਖਿਆ।

ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਆਗੂ ਗੁਰਜੀਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਪਾ ਕੇ ਗੰਨੇ ਦੀ ਛਿੱਲੀ ਗੁੱਲੀ ਨੂੰ ਡੱਕੀ ਵੱਢਦਿਆਂ ਗੰਨੇਰੀ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਈ ਤੇ ਗੰਨਾਂ ਚੁਬੱਚੇ ਦੇ ਬੰਨੇ 'ਤੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਟੇਨ ਲਾਹ ਕੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜ ਲਈ।

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਕਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲਾਹਿਆ। ਉਹਦੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਗੈਸ ਦਾ ਦਬਾਓ ਘਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਟਿਕਾਓ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ।

ਸਟੇਨ ਫੜ ਕੇ ਬਿੱਲੂ ਚੁਬੱਚੇ ਦੇ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਖਲੋਤੇ ਗੁਰਜੀਤ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਉਸਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਖੁਸਰ-ਫੁਸਰ ਕੀਤੀ, “ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹਦੇ ਪਿਓ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹਨੂੰ ਦੇ ਈ ਜਾਈਏ। ਇਹਨੂੰ ਵੀ ਕੰਨ ਹੋ ਜਾਣ!” ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੰਬੀ ਦੇ ਚੁਬੱਚੇ ਵਿਚ ਡਿੱਗਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਸੁਣੀ।

ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਆਗੂ ਗੁਰਜੀਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਗੱਲ ਆਈ, ਕਹਿੰਦਾ, “ਚੰਗਾ ਬਾਪੂ ਜੀ! ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ; ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ!”

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਭੈੜੀ ਬਦ-ਅਸੀਸ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਿਹੜੀ ਕਰਤੂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਸੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਇਸ਼ਟ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ! ਉਹਦੇ ਰਹਿਬਰ ਦਾ!

ਪਰ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ:

“ਵਾਹਰ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੁੱਤਰੇ! ਜਿਉਂਦੇ ਵੱਸਦੇ ਰਹੋ।”

ਉਹਨੇ ਜਾਂਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਿੱਠਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਇਕ ਪਲ ਉਹਨੂੰ ਜਗਜੀਤ, ਹਰਜੀਤ ਤੇ ਫੁੰਮਣ ਜਾਂਦੇ ਲੱਗੇ।

ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਹਾਸਾ ਵੀ ਆਇਆ। ਇਕ ਦਮ ਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਉਸਨੂੰ! ਕਦੀ ਅੱਗ ਦਾ ਬਲਦਾ ਗੋਲਾ; ਕਦੀ ਪਿਘਲੀ ਹੋਈ ਬਰਫ਼!

ਦੇ ਤਿੰਨ ‘ਜਾਣ-ਪਛਾਣ’ ਵਾਲੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਉਹਦੇ ਲਾਗੇ ਆ ਕੇ ‘ਚੁੰ! ਚੁੰ! ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ। “ਦਾਣਾ ਦੇ! ਦਾਣਾ ਦੇ!” ਨਿਆਇਆਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿਦ!

ਬਰਫ਼ ਪਿਘਲ ਗਈ। ਬੰਬੀ ਵਾਲੇ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਗਿਆ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਇਸੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਰੱਖੇ, ਕਣਕ, ਬਾਜਰੇ ਤੇ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਟੋਟੇ ਦੀ ਮੁੱਠ ਭਰ ਲਿਆਇਆ। ਚੁਬੱਚੇ ਦੀ ਚੌੜੀ ਬੰਨੀ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਮੁੱਠ ਢਿੱਲੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਹੋਰ ਚਿੜੀਆਂ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਧਰੋਂ ਆਣ ਟਪਕੀਆਂ। ਉਹ ਲਾਗੇ ਖਲੋਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਚੱਲਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਚੁੰਝਾਂ, ਢੁਕਵਾਂ ਥਾਂ ਬਦਲਣ ਲਈ ਟਪੂਸੀਆਂ ਲਾਉਂਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਫੜਕਦੇ ਖੰਭਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਨ ਲੱਗਾ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਗਿਆ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਿਨ। ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਵਾਰਾ ਪਹਿਰਾ! ਉਹਦੇ ਅਜੀਬ ਸੌਂਕ! ਕੁੱਕੜ, ਕਬੂਤਰ ਤੇ ਬਟੋਰੇ ਪਾਲਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਵਰਕਾਂ ਵਿਚ ਬਦਮਾਂ, ਮੇਵਿਆਂ ਤੇ ਮੁਨੱਕਿਆਂ ਦਾ ਚੂਰਾ ਲਪੇਟ ਕੇ ਖਵਾਉਣਾ। ਫਿਰ ਕੁੱਕੜਾਂ, ਬਟੋਰਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਕਬੂਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਡਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ।

ਇਕ ਵਾਰ ਤਰਨਤਾਰਨੋਂ ਮੱਸਿਆ ਵੇਖ ਕੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੇਲੀ ਫੱਜੇ ਤੇਲੀ ਦੀ ਦੱਸੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆਈ, “ਝਬਾਲ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਮਸ਼ੀਨ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਦਾਣਾ ਰੱਖਦੈ। ਅਗਲੇ ਗੋੜੇ ਜਦੋਂ ਮੱਸਿਆ ਗਏ ਤਾਂ ਓਥੋਂ ਹੁੰਦੇ ਆਵਾਗੇ।”

ਉਹਨੇ ਘੁੰਗੂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਸੂਹ ਨਾਲ ਮਸ਼ੀਨ ਲੱਭ ਲਈ। ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਕੰਡੇ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਦਾਣੇ ਜੋਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਚੱਲਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਅੱਗੇ ਪੀਸੀਦਾ ਆਟਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਬੋਰੀ ਲਾਈ ਖੜਾ ਸੀ।

“ਸ਼ਾਹ ਜੀ! ਜਨੌਰਾਂ ਲਈ ਦਾਣਾ ਚਾਹੀਦੈ।”

“ਜਿੰਨਾਂ ਚਾਹੋਂ ਜਵਾਨਾ!” ਮਾਇਆ ਰਾਮ

ਆਪ ਉੱਠ ਕੇ ਇੱਕ ਨੁੱਕਰ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਉਹਨੇ ਦੋ ਦੋ ਸੇਰ ਦੀਆਂ ਗੁੱਥੀਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਸੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਆਹ ਲੈ ਕੰਗਣੀ, ਆਹ ਬਾਜਰਾ, ਆਹ ਚੌਲਾਂ ਦਾ ਟੋਟਾ ਤੇ ਆਹ—।”

ਪੰਜ ਸੱਤ ਬੈਲੀਆਂ ਅਰਜਨ ਨੇ ਪਾਸੇ ਰਖਵਾ ਲਈਆਂ। ਬੋਝੇ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਤੋਤੇ ਉੱਡ ਗਏ। ਹੱਥ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਝੇ ਵਿਚੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਸੋਲਾਂ ਰੁਪਏ ਸਨ ਗੰਢ ਦੇ ਪੱਲੇ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੱਸਿਆ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਗੰਢ ਖਿਸਕਾ ਲਈ ਸੀ। ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਉਹਨੇ ਆਖਿਆ, “ਸ਼ਾਹ ਜੀ! ਰਹਿਣ ਦਿਓ ਦਾਣਾ। ਕੋਈ ਗੰਢ ਕੱਪ ਦਾਅ ਲਾ ਗਿਆ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ।”

ਉਸਨੇ ਆਪ ਹੀ ਦਾਣੇ ਵਾਲੀਆਂ ਗੁੱਥੀਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਟਿਕਾਣੇ ਸਿਰ ਰੱਖਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਾਂ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਕਹਿੰਦਾ, “ਜਵਾਨਾ! ਗੁੱਥੀਆਂ ਲੈ ਜਾ। ਪੈਸੇ ਆਪੇ ਆ ਜਾਣਗੇ! ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ ਤੂੰ।”

ਉਹ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਦੀ ਸਖ਼ਾਵਤ ਤੇ ਦਰਿਆ ਦਿਲੀ ਤੇ ਹੈਰਾਨ! ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਕੀਤੇ ਹੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਉਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਦੀ ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਣ ਨਾ ਪਛਾਣ। ਨਾ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁ ਪਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।

“ਸ਼ਾਹ ਜੀ! ਦਾਣਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਲੈ ਜਾਊਂ; ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਸੁੱਕਾ ਨਵਿਰਤ ਕਰੋ।”

“ਪੁੱਛ ਜਵਾਨਾ!”

“ਨਾ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣੋ, ਨਾ ਪਛਾਣੋ। ਨਾ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ। ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਆਵਾਂ ਈ ਨਾ! ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਲੱਭੋਗੇ!”

ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਖਿਚੜੀ ਮੁੱਛਾਂ ‘ਚੋਂ ਮੁਸਕਰਾਇਆ।

“ਜਵਾਨਾ! ਮੈਨੂੰ ਪਤੈ ਮੇਰੇ ਇਹ ਪੈਸੇ ਮੁੜ ਆਉਣੇ ਨੇ। ਤੂੰ ਪੁੱਛ ਕਿਉਂ? ਭਲਿਆ-ਮਾਣਸਾ! ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਪੰਛੀਆਂ ਜਨੌਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਣਾ ਪਾਉਂਦੈ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਪੈਸੇ ਕਦੀ ਮਾਰ ਈ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ!”

ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਜਗਦਾ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਦੀ ਆਭਾ ਬਣ ਕੇ ਲਿਸ਼ਕ ਉੱਠਿਆ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਦੇ ਗੋਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਘੁੱਟ ਲਿਆ।

“ਸ਼ਾਹ ਜੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਅੱਜ-ਭਲਕ ਵਿਚ ਖਰਚੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਜੇ ਅੱਗੋਂ ਕਿਧਰੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਕਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਬਣਨ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਵੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਭਰੋਸਾ ਮੈਨੂੰ ਡਿੱਗਦੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਕਰੁ।”

ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹਨੂੰ ਕੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ! ਉਹ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਾ ਹੋਰ ਸੋਚੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਹੋਰ ਦਾ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ! ਬਾਰ ਬਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਦਾ, “ਕੀ ਮੈਂ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਬੜੇ ਦਰਦਮੰਦ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਹਾਂ! ਕੀ ਮੈਂ ਪੰਛੀਆਂ-ਜਨੌਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਚੰਗਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਬੜਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੰਗੇ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਭੁੱਖ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਤੇ ਭੁੱਖ ਵਾਂਗ ਲੱਗਦੀ ਹੈ! ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੀ ਗੱਲ ਹੈ ਇਸ ਪਿੱਛੇ?”

ਡੂੰਘੇ ਅੰਦਰੋਂ ਲੱਭ ਕੇ ਉਹਦੇ ਮਨ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਹੋਰ ਗੱਲ ਵੀ ਹੈ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ।”

ਉਹ ਗੱਲ ਹੈ ਕੀ? ਉਸਨੂੰ ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਅੰਦਰੋਂ ਮਿਲਿਆ ਨਾ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਕੁੱਕੜਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਲੱਗੀ ਸ਼ਰਤ ਭੁਗਤਾਉਣ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।

ਲੜਾਈ ਲਈ ਉਹਦਾ ‘ਲਾਲ ਸਿਰਾ’ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੰਚ ਇਕ ਪਾਸੇ ਵੱਡੇ ਮੰਜਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਪੰਚ ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਮਘਦੇ ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਸੀ। ਲੜਾਈ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੰਚ ਸ਼ਹਾਬੁਦੀਨ ਅਖਾੜੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕੁੱਕੜਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਮਾਲਕ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਰਜਨ ਨੇ ਲਾਲ-ਸਿਰੇ ਦੀ ਕਲਗੀ ਨੂੰ ਚੁੰਮਿਆ, ਉਹਦੀ ਧੌਣ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਿਆ ਤੇ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਜਨੌਰ ਨੂੰ ਲੜਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿਤਾ।

ਦੋਵੇਂ ਕੁੱਕੜ ਨੀਵੀਆਂ ਤੇ ਲੰਮੀਆਂ ਧੌਣਾਂ ਕਰਦੇ ਭਲਵਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਦਾਅ ਲਾਉਣ ਲਈ ਗੇੜੀਆਂ ਕੱਢਣ ਲੱਗੇ। ਦੋ-ਤਿੰਨ ਚੱਕਰ ਲਾ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕੁੱਕੜ ਪੈਰ ਜਮਾ ਕੇ ਖਲੋ ਗਿਆ ਤੇ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਲਾਲ-ਸਿਰੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਭਰਪੂਰ ਹਮਲਾ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਲ-ਸਿਰਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਹਵਾ ਵਿਚ ਉੱਛਲੇ। ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪੈਰ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਲਾਲ-ਸਿਰਾ ਬੋਤਾ ਕੁ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਉੱਲਰਿਆ। ਪਰ ਛੋਟੀ ਹੀ ਸੰਭਲ ਗਿਆ। ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰ ਦੀ ਇੱਕ ਲਹਿਰ ਉੱਠੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪੱਠੇ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਖੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਕੁੱਕੜ ਹਟ ਹਟ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ। ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਜੋੜ। ਜੇ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਇੱਕ ਦਾ ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਲ ਦੂਜਾ ਹਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਹਵਾ ਵਿਚ ਲਲਕਾਰੇ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਗੂੰਜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਯੁਧ ਦਾ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ। ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਹਟ ਹਟ ਕੇ ਵਾਰ ਕਰਦੇ। ਲੜਦੇ ਲੜਦੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਉੱਛਲਦੇ। ਡਿੱਗਦੇ, ਉੱਠਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਜੁੱਟ ਪੈਂਦੇ। ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਤੇ ਲਹੂ-ਲਹਾਨ। ਲੜਾਈ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪਲ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਇਆ! ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਹਟ ਕੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ। ਹਵਾ ਵਿਚ ਉੱਛਲੇ ਤੇ ਫਿਰ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਵਾਰਗੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਡਿੱਗੇ। ਵਿਰੋਧੀ ਕੁੱਕੜ ਹਰਫ਼ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਉੱਠਿਆ ਤੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਭੱਜ ਗਿਆ। ‘ਲਾਲ-ਸਿਰਾ’ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਿਛਿਆ ਪਿਆ ਸੀ।

ਅਰਜਨ ਨੇ ਲਲਕਾਰਾ ਮਾਰਿਆ, “ਉੱਠ ਉਏ ਮੇਰੇ ਸ਼ੋਰ ਬੱਚਿਆ! ਛਾਲ ਮਾਰ। ਐਲੀ ਐਲੀ ਕਰ। ਮੈਦਾਨ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਿਆ ਈ।”

ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਜੇਤੂ ਕੁੱਕੜ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਖੜਾ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ‘ਲਾਲ-ਸਿਰੇ’ ਨੇ ਉਹਦੀ ਲਲਕਾਰ ਸੁਣੀ। ਉੱਠ ਕੇ ਖੰਭ ਫੜਫੜਾਏ। ਲੰਗੜਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਏਧਰ ਓਧਰ ਨਜ਼ਰ ਦੌੜਾ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲੱਗਾ।

ਓਧਰ ਉਹਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ; ਓਧਰ ਲੜਖੜਾ ਦੇ ਤੁਰਦੇ ਲਾਲ-ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਅਰਜਨ ਨੇ ਭੱਜ ਕੇ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਗਲ ਨਾਲ ਘੁੱਟ ਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਉਹਦੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਧੌਣ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਿਆ। ਹੱਥ ਲਹੂ ਵਿਚ ਭਿੱਜ ਗਿਆ। ਤ੍ਰਿਪ! ਤ੍ਰਿਪ! ਉਹਦਾ ਚਿੱਟਾ ਕੁੜਤਾ ਵੀ ਲਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਹਿਮ ਕੇ ਉਸਨੇ ਲਾਲ-ਸਿਰੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਲਾਲ-ਸਿਰੇ ਨੇ ਪੀਲੀਆਂ ਭੂਰੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਰਜਨ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਤੇ ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਭੰਬੂ-ਤਾਰੇ ਨੱਚਣ ਲੱਗੇ ਹੋਣ। ਉਹਦੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕੰਬਦੀਆਂ ਕੰਬਦੀਆਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮਿਚਣ ਲੱਗੀਆਂ ਤੇ ਅਗਲੇ ਪਲ ਉਹ ਅਰਜਨ ਦੀਆ

ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ

ਚੱਲ ਸੋ ਚੱਲ

ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ

ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ

ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਜਿੱਥੇ ਸੂਚਨਾ-ਤਕਨੀਕ, ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁਪਰਤੀ ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਸਦੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਮਨੁੱਖ ਵਜੋਂ ਔਰਤ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਸਿਆਂ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੈਂਤੜੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰੇਰਿਤਗੀਆਂ ਦੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਉਲਝੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਦਾਜ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਵਿਰੋਧੀ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਾਜਨੀਤਕ/ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸਬੰਧੀ ਤੇ ਲਿੰਗ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸਬੰਧੀ ਕੰਮ ਚਲਾਉ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਾਮਤੀ ਭਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਹੋਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਇਕਾਈ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਵਰਗ-ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਵਰਗ ਹਾਲੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਪੌੜੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਡੰਡੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਜਾਤ ਵਿਰੋਧੀ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਛੂਤ ਤੇ ਦਲਿਤ ਉਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਮੀਅਤ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਂ ਨਵ-ਪੁੰਜੀਵਾਦ, ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ, ਭੂਮਿਡਲੀਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਜਨਮ ਦਾ ਵੱਡਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਵੀ ਉਸੇ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲੰਗੜੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲਾਂ ਨੇ ਉਸ ਥਾਂ ਉਤੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਔਰਤਾਂ ਗੁਰਬਤ ਅਤੇ ਜਹਾਲਤ ਦੀਆਂ ਨਿਹੱਥੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਧਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਹੇ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਚਾਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤ ਦੀ ਨਿੱਤ-ਦਿਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਕੀ ਸਾਂਝ ਹੈ? “ਪੈਨੋਨ ਏਸ਼ੀਆ” ਨਾਮੀ ਮੀਡੀਆ ਨੈਟਵਰਕ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕੁਝ ਅਧਿਐਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਥੇ ਦਸ ਵਿਚੋਂ ਨੌਂ ਔਰਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੀਆ ਹਨ। ਉਥੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਵਿਆਹ ਸੰਸਥਾ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਅਲੱਗ ਮੱਦ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ

ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜੀ ਦਾ ਆਪਸੀ ਮਾਮਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਏਡਜ਼, ਅਣਚਾਹੇ ਗਰਭ, ਜਣਨ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਲਾਗ, ਗਰਭਪਾਤ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ‘ਵਿਮੈਨ ਇਨ ਨੀਡ’ ਮੁਤਾਬਕ, “ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਡਰ ਸ਼ਰਮ ਜਾਂ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਚ ਤਬਕੇ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ। ਆਰਥਿਕ ਸਾਧਨਾਂ, ਪੜ੍ਹਾਈ-ਲਿਖਾਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬਾ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੁੰਮਣਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਕੀਨੀਆ ਵਿਚ ਨਵ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਸਰਕਾਰੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿੱਖਿਆ-ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਘੱਟ ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਤੇ ਵਧਦੇ ਖਰਚੇ ਕਾਰਨ ਕਾਲਜਾਂ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕੁੜੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ, ਉਚ-ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਲਈ ਵੇਸਵਾਗਿਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਕਾਲਜਾਂ/ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਅਕਸਰ ਬੱਕੀਆਂ-ਹਾਰੀਆਂ, ਉਣੀਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸਕੂਲਾਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ, ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਬੋਝ, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ, ਤੌਰ, ਉਠਣ-ਬੈਠਣ ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੀਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕ ਫਾਤਮਾ ਚੇਗ ਆਖਦੀ ਹੈ, “ਸਾਡੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲਿੰਗ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਆਕਰਣ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ। ਇਥੇ ਹੋਸਟਲਾਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪਕਾਉਂਦੀਆਂ/ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਲਾਸਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ। ਕਾਮਨ-ਰੂਮ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਤਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੈਂਪਸ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਕ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਸ ਬੇਪੀ ਹੋਈ ਇਕੱਲੇ ਦਾ ਸਿੱਧਾ-ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਆਨ ਸਮੱਗਰੀ ਤਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਘਬਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।” ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ/ਛੇਤਖ਼ਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਯੂਨਾਨ ਦੀ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲਾ ਕੁਆਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੋਹਾ-ਐਲ-ਗਰੀਬ ਆਖਦੀ ਹੈ, “ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ,

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਬੁੱਢ-ਕੁਆਰੀ ਹੀ ਮਰਾਂਗੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਆਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਉਂਦੀਆਂ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਗੜ ਜਾਣਗੀਆਂ।”

ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਆਹ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਤੋੜਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਇਕ ਬੱਜਰ ਗਲਤੀ ਹੈ। 1925 ਵਿਚ ਬਣੇ ‘ਪਰਸਨਲ ਸਟੇਟਸ ਲਾਅ’ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਵਿਆਹ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਪੰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਦੁਲਹਨ ਇਹ ਲਿਖ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਤਲਾਕ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹਾਂ (ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ 'ਤੇ) ਅਕਸਰ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਦਾਬਿਆਂ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਮਿਆਜ਼ਾ ਭੁਗਤਦੀ ਛੱਬੀ ਸਾਲਾ ਅਰਬੀ ਦੀ ਲੈਕਚਰਾਰ ਮਹਾ-ਮੋਹਸਿਨ ਆਖਦੀ ਹੈ, “ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਜੱਜ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾ ਰਹੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਦਾ-ਕੁੱਟਦਾ ਤੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਗਾ ਕੇ ਖਰੀਦੀ ਮਮਤਾ 'ਤੇ ਮਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪਿਓ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ ਤੋਂ ਤਲਾਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਕ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਮਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁੱਤਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਨਹੀਂ ਜਿਤਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜਨੀਤਕ ਘੱਟ, ਪਰ ਧਾਰਮਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਡਰੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਮਾਵਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪਤੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਨੁਕਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਚਾਲੀ ਫੀਸਦੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ‘ਬੇਹੱਦ ਗਰੀਬ’ ਵਰਗ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਰੀਬੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਮੂਲਵਾਦ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੇ ਇਕ ਕਮਰੇ ਦੇ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, “ਮੇਰਾ ਇਕ ਮਰੀਜ਼ ਜਿਹੜਾ ਚਾਰ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ, ਵਾਰਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਥੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਭਾਲਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਸਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੇਰੀ ਪਤਨੀ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ? ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਹਿਜ

ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਦਿਖ ਰਹੇ ਹਨ।” ਇਸ ਤਲਾਕ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜੱਜ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੰਨੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੋਹਸਿਨ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੂੰ ਲੱਭ ਰਹੀ ਹੈ।

‘ਮਾਂ-ਇਰ-ਪੈਰ-ਇਰ-ਤਲੇਇ ਬਹਿਸ਼ਤੇ’ (ਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਬੱਲੇ ਜੰਨਤ ਹੈ) ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਾਂ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਇੱਜ਼ਤ ਤੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਕੋਰੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮੁਲਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਔਸਤਨ ਉਮਰ ਘੱਟ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜਣੇਪੇ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਦਰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਔਰਤਾਂ ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਜਣੇਪੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ (ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਰਿਪੋਰਟ 1998 ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਜਨਸੰਖਿਆ ਸਿਹਤ-ਸਰਵੇ 1994)। ਪਰ ਇੰਜ

ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਕਿਹਾ, “ਉਹਨੇ ਕੀ ਕਹਿਣਾ? ਬੱਚਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਬੱਸ ਜੰਮਣੈ।” ਕੀ ਬੱਚੇ ਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਖਿਲਾਉਣ-ਪਿਲਾਉਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਪਿਤਾ, ਪਤੀ ਤੇ ਫਿਰ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਲਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ? ਨੌਜਵਾਨ ਡਾਕਟਰ ਸਵਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਬਾਬਵੇ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਕਿਸਾਨਾਂ/ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਸੱਤਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਔਰਤਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹੱਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਜਿੱਥੇ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ/ਵਿਕਰੀ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਪਜ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ, ਉਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਿਆਪੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅੰਕੜੇ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਉਪਰੋਂ ਮਾਰਚ 1999 ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਔਰਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ (ਜਿੰਨੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤੀ ਚਾਹੇ) ਪਰ ਉਹ

ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਇਕੱਲੀਆਂ ਮਾਲਕ ਤੇ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ। ਉਥੋਂ ਦਾ ਇਕੱਤੀ ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਰਦਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਦਾ ਹੈ, “ਮੈਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨੀ-ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਤਲਾਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੀ ਵਧੇਗੀ। ਇਕ ਇਕੱਲੀ-ਕਾਰੀ ਔਰਤ ਕਿਸ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰੇਗੀ ਭਲਾ? ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੀ ਬਣਾ।” ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਔਰਤ ਤਲਾਕ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪਤੀ ਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸ ਖੇਤ ਵਿਚ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਾਲਾਂਬੱਧੀ ਖੂਨ-ਪਸੀਨਾ ਵਹਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੇ ਤਰੱਦਦ ਲਈ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁੰਡੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਰਹਿਣ। ਇਹੀ ਪੇਟ ਭਰਨ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਨਵੇਂ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਜੰਗ ਛਿੜਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਡਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1998 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਦੇਵੇਂ ਦੇਸ਼, ਜ਼ਮੀਨਦੋਜ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਧਮਾਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ, “ਸਾਡੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂਕਰਨ ਨਾ ਕਰੋ।” ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਆਉਂਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਜਦੋਂ ਕੁੱਲ ਬਜਟ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਤੋਂ ਦੋ ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 30,000 ਔਰਤਾਂ ਗਰਭ ਨਾਲ

ਸੰਬੰਧਤ ਉਲਝਣਾਂ ਕਾਰਨ ਮਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਭਗ 400,000 ਔਰਤਾਂ ਗਰਭ-ਅਵਸਥਾ ਅਤੇ ਜਣੇਪੇ ਸਮੇਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਣਗਹਿਲੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਉਮਰ ਭਰ ਭੁਗਤਦੀਆਂ ਹਨ। ਫੌਜੀ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇਕ ਸਦੀਵੀ ਜੰਗ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਜਿਨਾਹ-ਉ-ਜਬਰ (ਜਬਰੀ ਧੱਕਾ) ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਛਿੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਔਰਤ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਉਸੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵਿਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਆਹ-ਬਾਹਰੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ‘ਸ਼ੱਕ’ ਹੋਵੇ। ਜਬਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਜੇਕਰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਗਰਭ ਨਹਿਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਉਸੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ, ਥਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਜ਼ਲਾਲਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਖੂਨ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰ ਕੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹਨ।

ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਰਥ ਨਿੱਤ-ਨਵੇਂ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਹਾਲੇ ਬੜੀ ਦੂਰ ਹੈ। ਗੁਰਬਤ, ਜ਼ਲਾਲਤ, ਬਹੁਕੌਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਮਰਦ ਜਿੱਥੇ ਨੰਗੇ-ਧੜ ਗਰੀਬੀ, ਭੁੱਖ, ਬਿਮਾਰੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਿਪੁੰਸਕਤਾ ਨਾਲ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਲੋੜ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਹੈ।

ਜੀਣਾ ਮੁਹਾਲ ਹੋਇਆ
ਮਰਨਾ ਮੁਹਾਲ ਹੋਇਆ।
ਅੱਜ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ ਦਾ
ਵੇਖੋ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਇਆ।
ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਤਰਸਦਾ ਏ
ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਲਕਦਾ ਏ,
ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੀ
ਅੱਜ ਖੁਦ ਕੰਗਾਲ ਹੋਇਆ।
ਚਿੱਟੀ ਤੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
ਜਿੱਥੇ ਕਦੇ ਆਈ ਸੀ,
ਕਿਹੜੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਆਖਾਂ
ਲਹੂ ਵਰਗਾ ਲਾਲ ਹੋਇਆ।
ਬੰਬ ਬਰੂਦ ਗੋਲੀ
ਸਬ ਕੁਝ ਹੀ ਨਿਗਲ ਜਾਵੇ,
ਵੇਖੋ ਆਦਮੀ ਦਾ ਮਿਹਦਾ
ਕਿੱਡਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਇਆ।

ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ

ਖੁਦ ਆਪ ਫਸਦੀ ਜਾਵੇ
ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਵਾਨੀ,
ਕੈਸਾ ਕਿਸੇ ਦੇਖੀ ਦਾ
ਬੁਣਿਆ ਇਹ ਜਾਲ ਹੋਇਆ।
ਕੁਝ ਅਤਿਵਾਦ ਨਿਗਲੀ
ਕੁਝ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਖਾ ਲਈ,
ਭਰਿਆ ਨਾ ਢਿੱਡ ਅਜੇ ਵੀ
ਇਹ ਕੀ ਕਮਾਲ ਹੋਇਆ।
ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਗੂੰਜਦੀਆਂ
ਮਾਸੂਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ,
ਨਗਮਾ ਮੁਹੱਬਤ ਵਾਲਾ
ਸੁਣਨਾ ਮੁਹਾਲ ਹੋਇਆ।
ਇਨਸਾਨ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਏ

ਈਮਾਨ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਏ,
ਇਜ਼ਤ ਵੀ ਵੇਚ ਖਾਧੀ
ਏਡਾ ਕੰਗਾਲ ਹੋਇਆ।
ਊਧਮ, ਭਗਤ, ਸਰਾਭੇ ਦੀ
ਰੂਹ ਪਈ ਕੁਰਲਾਵੇ,
ਭੁੱਲੇ ਬੇਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੇ
ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਲ ਹੋਇਆ।
ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੋਂ ਛਲਣੀ ਹੋਇਆ
ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਪੁਕਾਰੇ-
ਵੈਰੀ ਨਾਲ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ
ਜੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ।
ਕਦੇ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ
ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ,

ਜੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਾ ਕਿਧਰੇ
ਵੇਲਾ ਸੰਭਾਲ ਹੋਇਆ।
ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੋਰ ਵਗਣੀ
ਕਾਲੀ ਹਨੇਰੀ ਲੋਕੋ,
ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਮੈਂ ਤਾਂ
ਬੁੱਝ ਨਾ ਸਵਾਲ ਹੋਇਆ।
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ ਉਡ ਗਈ
ਘੁੱਗੀ ਅਮਨ ਦੀ ਯਾਰੋ,
ਨੀਲੇ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਕਾਵਾਂ ਹੱਥੋਂ
ਸੱਚ ਹਲਾਲ ਹੋਇਆ।
ਦੇਸਾਂ 'ਚੋਂ ਦੇਸ ਸੋਹਣਾ
ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਯਾਰੋ,
ਫੁੱਲ ਵਾਂਗੂ ਟਹਿਕਦਾ ਸੀ
ਹਾਲੋਂ ਬੇਹਾਲ ਹੋਇਆ।

ਇੰਦਰਜੀਤ ਪੁਰੇਵਾਲ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ
ਫੋਨ:845-702-1886

ਰੇਖਾ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰਿਸ਼ਤਾ-ਹੋਮਾ

ਡੀਮ ਗਰਲ ਹੋਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਦਾਕਾਰਾ ਰੇਖਾ ਕਈ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਰਾਜ ਕੰਵਰ ਦੀ ਅਗਲੀ ਫਿਲਮ 'ਸਦੀਆਂ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਇਸੇ ਫਿਲਮ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਸਿਨਹਾ ਦੇ ਲੜਕੇ ਲਵ ਸਿਨਹਾ ਵੀ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਕਦਮ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੇਖਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਹੋਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਡੀਮ ਗਰਲ ਹੋਮਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰੇਖਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ।

ਹੋਮਾ ਨੇ ਰੇਖਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਰੇਖਾ ਮੇਰੇ ਤੋਂ 5-6 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ 'ਚ ਆਈ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਤਾਲੁਕ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੇਖਾ

ਦੀ ਮਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਦੋਸਤੀ ਹੈ। ਰੇਖਾ ਦੀ ਮਾਂ ਤੇ ਹੋਮਾ ਦੀ ਮਾਂ ਦੋਵੇਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਚੰਗੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਵੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਤਰੀਕ ਦਾ ਸੀ। ਹੋਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਰੇਖਾ ਅਕਸਰ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਦੇਖੋ ਅੱਜ ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਹੈ।' ਹੋਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਲਵ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਗਈ ਸੀ।

ਰੇਖਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਸਦੀਆਂ' 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਬਾਰੇ ਹੋਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਵਧੀਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਮੈਂ ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗੀ ਕਿ ਉਹ ਬੋਤੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਨਸਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਲਵੇਗੀ। ਮੇਰੇ ਹਰ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ 'ਚ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਖੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। 'ਸਦੀਆਂ' 'ਚ ਹੋਮਾ ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਔਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਹੋਮਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਮੇਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਨਾਂ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਗੁਆਚੇ ਹੋਏ ਲੜਕੇ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਪਾਕਿ-ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਅਮਨ ਅਤੇ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਗਾਮ ਵੀ ਦੇਵੇਗੀ। ਹੋਮਾ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ 'ਸਦੀਆਂ' ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਆਮ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੱਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਪਸੰਦ ਆਵੇਗੀ।

ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਸੁਧਾਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਨੂਸ਼ੀ

ਫਿਲਮ 'ਆਸ਼ਕ ਬਨਾਇਆ ਆਪ ਨੇ' ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੀਰੋਇਨ ਤਨੂਸ਼ੀ ਦੱਤਾ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮੀ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਛੋਟੀ ਸੋਚ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਕਰ ਰਹੀ ਤਨੂਸ਼ੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਦਿੱਖ ਸਰੀਰ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਵਾਲੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ ਪਰ ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਹਰ ਫਿਲਮ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਹੀ ਕਰਾਂ। 29 ਸਾਲਾ ਸਾਬਕਾ ਮਿਸ ਇੰਡੀਆ ਤਨੂਸ਼ੀ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਪਛਾਣ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲਗੇਗਾ ਪਰ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉਥੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ।

ਮੱਲਿਕਾ ਨੂੰ ਭਰਾ ਦੀ ਸਲਾਹ

ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਦੇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਧੁੰਮਾਂ ਪਾ ਚੁੱਕੀ ਮੱਲਿਕਾ ਸ਼ੇਰਾਵਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਤਨ ਢੱਕਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਤਨ ਢੱਕਣ ਦੀ ਇਹ ਸਲਾਹ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਵਲੋਂ ਆਈ ਹੈ। ਮੱਲਿਕਾ ਦੇ ਭਰਾ ਵਿਕਰਮ ਨੇ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਢੱਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਮੱਲਿਕਾ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਬਿਕਨੀ ਪਹਿਨਣ 'ਤੇ ਹੰਗਾਮਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਿਆਂ 'ਹਿੰਸ' ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਕਰਮ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਸਹਿ-ਨਿਰਮਾਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੱਲਿਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਉਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੱਚੇ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਉਂਦਾ ਹੈ।" ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਮੱਲਿਕਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਲੋਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। 'ਹਿੰਸ' 'ਚ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਮੱਲਿਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸੱਪ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿੱਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਫਿਲਮ 'ਚ ਮੈਂ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲਿਆ ਹੈ।"

ਹੁਣ ਅਰਸ਼ਦ ਵਾਰਸੀ ਨੇ ਵੀ ਭਾਅ ਵਧਾਇਆ

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਫਿਲਮ

'ਇਸ਼ਕੀਯਾ' ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਲੀਵੁਡ ਦੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਅਰਸ਼ਦ ਵਾਰਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਅ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਉਨੇ ਪੈਸੇ ਹੀ ਮੰਗੇ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਦੇ ਮੈਂ ਕਾਬਲ ਹਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘਟ ਪੈਸੇ ਮਿਲਦੇ ਸਨ"।

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇੰਨੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ 'ਚ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰਖਾਂਗਾ। ਉਹਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ਼ਕੀਯਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਮੁੰਨਾ ਭਾਈ ਐਮ. ਬੀ. ਐਸ. ਲਈ ਵੀ ਕਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਹੀਰੋ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿਲਮ ਮੈਨੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦੇਵੇਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਜਦੋਂ ਹਿੰਸਕ ਹੋ ਗਈ ਅੰਜਨਾ ਸੁਖਾਨੀ

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਿਜ਼ਨੈਸ 'ਚ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਮਾਡਲਿੰਗ

ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅੰਜਨਾ ਸੁਖਾਨੀ ਫਿਲਮ ਨਗਰੀ 'ਚ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਹਿੰਸਕ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਅੰਜਨਾ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ 'ਚ ਬਿਜ਼ੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਸੁੰਦਰ ਹਰੇ-ਭਰੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਹਰਿਆਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਮੱਛਰ।

ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕੁਝ ਮੱਛਰ ਉਸ ਦੀ ਵੈਨ 'ਚ ਵੱਡਾ ਆਏ। ਉਸ ਨੇ ਅੰਜਨਾ ਦੇ ਨੱਕ 'ਚ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ 'ਹਿੰਸਾ' 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਅੰਜਨਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਉਥੇ ਉਸ ਦੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ 'ਚ ਹੀ ਲੱਗਭਗ 15 ਮੱਛਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੰਜਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਹਿੰਸਾ 'ਚ ਯਕੀਨ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਰੱਖਿਆ 'ਚ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਕਦਮ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।"

ਉਂਜ ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਵੈਨ ਨੂੰ ਮਾਸਕੀਟੋ ਰੈਪਲੈਂਟਸ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਲੱਗਦੇ ਕਿ ਇੰਨੀ ਛੋਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੱਛਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਮੱਛਰ ਇਸ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੇ।

ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੀ ਹੈ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ

ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਉਹ ਹਸਤੀ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਅੱਜ ਵੀ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ।

ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦਾ ਜਨਮ 1 ਅਗਸਤ 1932 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਂ ਮਹਾਜਬੀਨ ਅਲੀਬਖਸ਼ ਨਾਰਾਇਣ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਲੀਬਖਸ਼ ਨਾਰਾਇਣ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਵਜਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦਾ ਬਚਪਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਟੂਡੀਓ 'ਚ ਮੋਕਅੱਪ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਬੀਤਿਆ। ਬੇਬੀ ਮੀਨਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ 'ਲੰਦਨ ਫੇਸ', 'ਏਕ ਹੀ ਭੁਲ', 'ਬਹਿਨ', 'ਗਰੀਬ', 'ਲਾਲ ਹਵੇਲੀ' ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 'ਗੋਮਤੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ' ਅਤੇ 'ਪਾਕੀਜ਼' ਤੱਕ ਲਗਭਗ 78 ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਬਤੌਰ ਨਾਇਕਾ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮਿੰਨੀ-ਮਿੰਨੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਅਤੇ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਲੱਖਣ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਵੋਤਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਿਆ ਸਰਹੱਦੀ ਦੀ 'ਫੁਟਪਾਥ' 'ਚ ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਐਲ. ਬੀ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ 'ਮਿਸ ਮੈਰੀ' 'ਚ ਜੈਮਿਨੀ ਗਣੇਸ਼ਨ ਨਾਲ, ਐਲ. ਬੀ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਹੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਾਰਦਾ' 'ਚ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਨਾਲ, ਬਿਮਲ ਰਾਏ ਦੀ 'ਯਹੂਦੀ' 'ਚ ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ 'ਦਿਲ ਏਕ ਮੰਦਿਰ' 'ਚ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ, 'ਬੱਚੇ ਕਾ ਖੇਲ' ਫਿਲਮ 'ਸਾਹਿਬ ਬੀਵੀ ਔਰ ਗੁਲਾਮ' 'ਚ ਗੁਰੂਦੱਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਦੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ। 'ਕਾਜਲ', 'ਫੂਲ ਔਰ ਪੱਥਰ', 'ਆਰਤੀ', 'ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਰਹੂੰਗੀ', 'ਨੂਰਜਹਾਂ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕਮਾਲ ਅਮਰੋਹੀ ਨਾਲ 24 ਮਈ, 1952 ਨੂੰ ਲਵ ਮੈਰਿਜ ਕੀਤੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਿਛੋਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ 'ਚ ਇਕ ਲੰਬੀ ਤਰੇਫ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ 1964 'ਚ ਉਹ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਤਲਾਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ 'ਨਾਜ਼' ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤ ਲਿਖੇ। ਗਜ਼ਲਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ 'ਚ ਕੈਫੀ ਆਜ਼ਮੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਫੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੀ 'ਤਨਹਾ ਚਾਂਦ' ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਕਾਫੀ ਚਰਚਿਤ ਰਹੀ, ਉਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

"ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਯਾ ਇਸੀ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ, ਜਿਸਮ ਤਨਹਾ ਔਰ ਜਾਂ ਤਨਹਾ। ਹਮਸਫਰ ਗਰ ਮਿਲਾ ਭੀ ਕੋਈ ਕਹੀਂ, ਤੋਂ ਦੋਨੋਂ ਚਲਤੇ ਰਹੇ ਤਨਹਾ-ਤਨਹਾ। ਰਾਹ ਦੇਖਾ ਕਰੇਗੇ ਸਦੀਓਂ ਤਕ, ਛੋੜ ਜਾਏਗੇ ਯੇਹ ਜਹਾਂ ਤਨਹਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਂਦ ਤਨਹਾ ਹੈ ਆਸਮਾਂ ਤਨਹਾ।"

ਫਿਲਮ 'ਸਾਹਿਬ ਬੀਵੀ ਔਰ ਗੁਲਾਮ' 'ਚ ਛੋਟੀ ਬਹੁ ਭਾਵ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦਾ ਸੰਵਾਦ ਹੈ, "ਇਤਨਾ ਰੁਪਇਆ-

ਪੈਸਾ, ਨੌਕਰ-ਚਾਕਰ, ਜ਼ੇਵਰ, ਗਹਿਨਾ ਸਭ ਕੁਛ ਤੇ ਹੈ ਪਰ ਯੇਹ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਖੋਖਲੇ ਹੈਂ... ਔਰਤ ਕਾ ਜੋ ਸਬ ਸੇ ਬੜਾ ਸੁਖ ਹੈ, ਵਹ ਮੁਝੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾ..."

ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੁੱਖ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਭਟਕ ਗਈ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ 'ਚ ਡੁੱਬ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸੇ 'ਚ ਸੁੱਖ ਭਾਲਦੀ ਰਹੀ। ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਸ਼ਰਾਬ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੈ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕਮਾਲ ਅਮਰੋਹੀ ਦੀ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਡੱਬਾ ਬੰਦ ਪਈ 'ਪਾਕੀਜ਼' ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੀਨਾ ਨੇ ਅਮਰੋਹੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ 'ਪਾਕੀਜ਼' ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਬੋਝ ਲੈ ਕੇ ਮਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਅਮਰੋਹੀ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਸੀ। ਤੁਰੰਤ 'ਪਾਕੀਜ਼' ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। 'ਪਾਕੀਜ਼' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰ ਫਿਲਮ ਬਣ ਗਈ।

ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਕਾਰਨ ਮੀਨਾ ਦਾ ਖੂਨ ਪਾਣੀ ਬਣਨ ਲੱਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਫੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਸਕੋ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਜਿਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧੋਖੇ ਤੋਂ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਥੱਕ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। 31 ਮਾਰਚ, 1972 ਨੂੰ ਮੌਤ ਨੇ ਮੀਨਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਸੁਆ ਦਿੱਤਾ।

PCS South Bend, Indiana

Proudly Presents

**Show in South Bend
on May 14th, 2010**
7PM to 11PM

at Century Center

120 S. St Joseph Street,
South Bend, IN 46601
Convention Hall – A

SUPER ENTERTAINMENT

Proudly Presents

VAISAKHI MELA 2010

ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ

AMAR PRINTING 718-899-0301

**FOR SHOW BOOKING CALL
BALWINDER SINGH BAJWA
516-852-2222**

Email: sanjhapunjabtv1@hotmail.com

PCS South Bend

Paul Khalil
President

Joga Singh Khalil
Secretary

Gurmeet Singh
Sr. Member

Avtar Singh Lakha
Vice President

Balwinder Singh Nick
Sr. Member/Advisor

Daljinder Singh Jinder
Treasurer

Kuljit Singh Ruby
Treasurer

Japneet Singh Khaira
Gen. Secretary

Sukhwinder Singh Sonu
Chairman

Jagmohan Singh
Vice Chairman

Rajvir Singh Bhullar
Executive Secretary

Amarjeet Singh
Sr. Member

Surjit Singh Johnny
Media In charge

Members:

Lucky Singh Nadala
Nirmal Singh Bainsa-
Bobby Singh
Mike

Jorawar Singh Elk Hart
Rinku Singh Elk Hart
Rakesh Verma Peru
Kulbir Singh Shuby
Varinder Singh Fauji

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ

ਸਮੂਹ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ, ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ
ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਅਤੇ
ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

Invite you to join us on the Occasion of
Chicago Kabaddi Cup 2010
Volleyball & Cultural Programme

SEPTEMBER 5, 2010
(SUNDAY) At 9 am

BUSSE WOODS FOREST PRESERVE
SOUTH, Elk Grove Village- IL

RSVP: Board Members:

ਅਮਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ (ਪ੍ਰਧਾਨ) 708-612-7963
ਜਿੰਦੀ ਖੰਘੂੜਾ 847-529-1464
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ 847-477-1613
ਦੀਪਾ ਬਦੇਸ਼ਾ 815-546-0525
ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ 773-593-9898
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ 773-507-7557
ਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਣੀਪਾਲ 773-895-2041
ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 847-226-2515
ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ 630-330-8286
ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁੱਕਰ 630-901-5248
ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ 708-228-8520

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ 847-409-9174
ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ 630-669-7175
ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ 708-259-4298
ਲਾਲੀ ਨਿੱਝਰ 815-405-8073
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ 224-520-3140
ਬੱਬੀ ਬਾਠ 847-366-3826,
ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖੰਘੂੜਾ 847-361-4908
ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ 847-845-2343
ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 847-951-2045
ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ-ਕੈਪਟਨ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ

e-mail: chicagokabaddicup@yahoo.com

ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ: ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ (ਚੇਅਰਮੈਨ), ਡਾ. ਅਮਰਦੀਪ ਸੰਘਾ, ਮੱਤ ਸਿੰਘ
ਵਿੱਲੋਂ, ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਡਾ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਬਾਜਵਾ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਾਲੀ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਗਿੱਲ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ: (ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ) ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਵਿਰਕ ਬੁਦਰਜ-ਕੇ. ਵਿਰਕ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਗਿਲਜੀਆ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨਾਰੰਗ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿਲ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਹਰਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਨਿੰਦੀ, ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ, ਰਤਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾ, ਪਾਲੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਂਡੀ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ (ਤੰਦੂਰ),
ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਦਾ, ਟੇਸਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਜੱਸੀ), ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ-ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਆ, ਪੀ.ਏ.ਵਾਈ.ਸੀ. ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੋਬੀ, ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ

ਗਰੈਂਡ ਸਪਾਂਸਰ: ਮਿਲਵਾਕੀ: ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ, ਕੈਪਟਨ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਜਗਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, (ਆਇਓਵਾ): ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ, ਲਾਲੀ ਤੇ ਪਾਲੀ ਭਰਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ,
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲੀ, ਸੰਨੀ ਗਿੱਲ (ਮੈਰਾਥਨ), ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਪੁਨੀਆ (ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਕਲਾਰਕ ਆਟੋ ਰਿਪੇਅਰ), ਡਾ. ਪਾਲ ਬਦੇਸ਼ਾ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਪਰਮਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਟੈਕਸੀ ਪਾਰਟਸ ਇੰਕ, ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ

ਸਿਲਵਰ ਸਪਾਂਸਰ: ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਮਾਨ ਭਰਾ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਗਲੋਬੈਂਟੈਕਸੀ, ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ,
ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਿਨੋਸ਼ਾ, ਸੰਨੀ ਗਿੱਲ, ਸੰਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਆਰ.ਕੇ. ਕਾਰਪੈਟਸ), ਇੰਦਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ, ਬਲ ਰਿਬਨ ਟੈਕਸੀ, ਦਰਸ਼ਨ
ਸਿੰਘ, ਅਰਵਿੰਦ ਗਾਖਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਗਤੀ, ਸਟਾਰ ਫੂਡ ਐਂਡ ਗਿਫਟ ਇੰਕ., ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਕਿਰਪਾਲ ਐਂਡ ਜਸਪਾਲ-ਬਾਜਵਾ ਬੁਦਰਜ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ, ਹਰਲੀਨ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼, ਹਰਜਾਪ ਸੰਘਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਗੁਰਦਿੱਤ
ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਬਲਤੇਜ ਕਾਹਲੋਂ, ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮਿੰਦਰ ਤੇ ਤਾਲੀ-ਭੱਠਲ, ਰੂਪ ਤੇ ਸੰਦੀਪ ਵਿੱਲੋਂ, ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ, ਨਿਲੇਸ਼ ਟੋਪੀਵਾਲਾ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਈਕ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਯੂਨਿਟ, ਸਟਾਰ
ਆਟੋ, ਬਿੱਲਾ ਭਾਅ ਜੀ-ਰਸੀਨ, ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਸਤੀਸ਼, ਅਲਮਦੀਨਾ ਆਟੋ ਵਰਕਸ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ, ਮਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਹੋਬੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਲਹਾਰ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਨੰਨਣ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਹਾਲਸਟੱਡ ਆਟੋ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕਤ

ਸਪਾਂਸਰ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸੈਫਰਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਹਾਲਸਟੱਡ ਆਟੋ ਰਿਪੇਅਰ), ਚਮਨ ਲਾਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਅਰਵਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤ
ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ, ਲਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸ਼ੋਰਵੰਡ ਫੂਡ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕਤ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ,
ਸੋਨੂ ਵਿੱਲੋਂ, ਪਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜੈਜੀ ਗਿੱਲ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਕੇ.ਬੀ.ਐਸ. ਇੰਕ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਰਿਖੀਰਾਜ, ਸਵਰਨ ਸਿੱਧੂ, ਡਾ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਮੁੰਦਰ ਪਰਿਵਾਰ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,
ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਟੱਲ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਗੀ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਾਵਰ ਇੰਕ., ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸਨ ਸ਼ਾਈਨ
ਡੀ.ਜੇ.), ਰਘਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਰ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਵਾਕੀਗਨ), ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਨੋਸ਼ਾ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛੱਤਾ,
ਵਰਿੰਦਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵੈਲਿਊ ਟਰੈਵਲ ਐਂਡ ਟੂਰ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰੀ, (ਮਿਸ਼ੀਗਨ): ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਕੁਲਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸਕੰਦਰ ਸਿੰਘ,
ਪਲਵਿੰਦਰ ਕਾਕਾ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਬੈਣੀਪਾਲ, ਦਲਬਾਰਾ ਮਾਂਗਟ,

ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ: ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨਜ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਪੀ.ਏ.ਓ.), ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਆਫ ਦੀਵਾਨ, ਐਸ.ਆਰ.ਐਸ. ਇੰਡੀਆਨਾ,
ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਯੋਗ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਵਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਗਰੀਨਵੁੱਡ-ਇੰਡੀਆਨਾ, ਪੀ.ਸੀ.ਓ. ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਸਾਊਥ-ਵੈਸਟ ਮਿਸ਼ੀਗਨ
ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਕੈਲਮਜੂ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਕੈਲਮਜੂ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਪੰਜ ਦਰਿਆ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ-ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਦੋਆਬਾ
ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸਾਉਥ ਬੈਂਡ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ-ਲੈਨਸਿੰਗ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਫੋਰਟਵਿਨ, ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਬੇ-
ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ-ਮਾਡੈਸਟੋ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਸਿੱਖ ਟੈਪਲ ਆਫ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ-ਓਕ ਕਰੀਕ, ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ, ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਇਲੀਨਾਏ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ-ਬੋਲਿੰਗ ਬਰੁੱਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਟਰੱਕ
ਯੂਨੀਅਨ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸਿਆਟਲ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਕੈਲਮਜੂ, ਯੋਗ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਗਰੀਨਵੁੱਡ-ਇੰਡੀਆਨਾ, ਸਿੱਖ ਸਟਡੀ ਸੈਂਟਰ ਸੇਂਟ ਲੂਇਸ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਇੰਡੀਆਨਾ,
ਆਇਓਵਾ ਸਿੱਖ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ

Shere Punjab Sports & Cultural Club (Chicago)

**BIGGPIEE, ENTERTAINMENT
P R E S E N T S**

Rock Star MIKA

Virse Da Varis
Mangal Hathoor

DHOL MASTI 2010 LIVE SHOW

Tedhi Pag waleya
Ravinder Grewal

Comedian King
Bhotu Shah-Kake Shah

Mitran Di Chare Pase Tohar
Gurmukh Doabia

Manke Tutde Jande Aa...
Deepak Dhillon

Upcoming Shows

San Jose-April 16
Sacramento-April 17
Fresno (CA)-April 18
Chicago-April 23
Detroit-April 24
New Jersey-May 1st

100% FAMILY SHOW

Venue: Garden City High School
6500 Middle Belt Rd., Garden City, MI 48135
Ph: 734-762-8350

Ticket Price
\$25, \$35 & VIP
Doors Open
@ 7 PM
Show
@ 7:30 PM till 11 PM

World Wide Travel
(734) 838-9998
www.fly2world.com

29211 Ford Rd., (Ford Rd. & Middle Belt)
Garden City, MI 48135

For Ticketing Info. contact:

(Tickets also available at the box office)
National Promoter-Jaswinder Pumma
Ph: 718-666-9994, Biggpieepumma@yahoo.com

VVIP with Dinner & Drink

SYAN VIDEO
734-261-0936
raj@syانvideo.com

28523 Ford Rd., Garden City, MI 48135
1-888-RAJ-SYAN (725-7926)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਦਾਇ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਸੁਕਰਾਨਾ

ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ,
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ॥

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਝਾਤੂਬਰਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਅਗਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੁਹਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਸੁਕਰਾਨਾ।

ਆਓ, ਸਾਰੇ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਸੁੱਖ ਆਸਨ ਕੰਪਲੈਕਸ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰੀਏ। ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਿਮਾਣੇ ਸੇਵਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਮਰਤਾ ਸਾਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੁੱਖ ਆਸਨ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਗੁੰਬਦਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੰਜਾਬ ਆਟੋ ਵਰਕਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਿਮਾਣੇ ਸੇਵਕ

ਮੇਜਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੱਜ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ

Punjab Auto Werks
Akal Transport Corporation

1930 W. Hubbard St., Chicago, IL

Tel. 312-243-3344, 312-243-2255